

ao

Jyväskylän
koulutuskuntayhtymä

TILINPÄÄTÖS- JA TOIMINTAKERTOMUS 2016

Hyväksytty
valtuustossa 9.6.2017

Sisällysluettelo

1	Toimintakertomus	1
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	1
1.1.1	Kuntayhtymän johtajan katsaus	1
1.1.2	Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.3	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	8
1.1.4	Kuntayhtymän henkilöstö	8
1.2	Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan järjestämisestä	8
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	10
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	10
1.3.2	Toiminnan rahoitus	11
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	13
1.5	Kokonaistulot ja –menot	14
1.6	Kuntayhtymäkonsernin toiminta ja talous	15
1.6.1	Koulutuskuntayhtymäkonserni	15
1.6.2	Konsernin toiminnan ohjaus.....	15
1.6.3	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	15
1.6.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	16
1.7	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	18
2	Talousarvion toteutuminen	19
2.1	Tavoitteiden toteutuminen	19
2.1.1	Kuntayhtymän johto ja kehittäminen	19
2.1.2	Jyväskylän ammattiopisto	23
2.1.3	Jämsän ammattiopisto	30
2.1.4	Jyväskylän oppisopimuskeskus	36
2.1.5	Opiskelijaravintolat.....	42
2.1.6	Kiinteistöliikelaitos.....	46
2.1.7	Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	52
2.1.8	Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	58
2.1.9	ao-koulutus Oy.....	62
2.2	Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosien toteutuminen	63
2.3	Investointien toteutuminen.....	77
2.3.1	Kiinteistöjen rakennusinvestointien toteuttaminen vuonna 2016.....	77
2.3.2	Irtaimistohankinnat vuonna 2016	78
2.4	Rahoitusosan toteutuminen.....	80
2.5	Opiskelijamäärät.....	83
3	Henkilöstöraportti	85
4	Tilinpäätöslaskelmat	101
4.1	Tuloslaskelma	101
4.2	Rahoituslaskelma	102
4.3	Tase	103
4.4	Konsernilaskelmat	105

5	Tilinpäätöksen liitetiedot.....	109
5.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	109
5.2	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	110
5.3	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	112
5.4	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	113
5.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	114
5.6	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	115
5.7	Muut liitetiedot.....	115
5.8	Omistukset muissa yhteisöissä	116
5.9	Liikelaitosten tilinpäätöslaskelmat	117
5.9.1	Kiinteistöliikelaitos	117
5.9.2	Jyväskylän aikuisopisto –liikelaitos.....	121
5.9.3	Jyväskylä lukiokoulutus -liikelaitos	124
6	Allekirjoitukset ja merkinnät	127
LIITE	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	128

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Talous ja yhteiskunta: pientä pirstymistä

Euroalueen bruttokansantuote kasvoi vuonna 2016 noin 1,7 prosenttia. Koko maailmantalouden kasvu oli ilman euroaluetta 3,1 prosenttia. Suomen bruttokansantuote kasvoi 1,6 prosenttia. Suomen Pankin arvion mukaan Suomen talous on palannut kasvu-uralle yksityisen kulutuksen ja investointien tukemana. Kasvu jää kuitenkin aiempiin noususuhdanteisiin ja muuhun euroalueeseen nähden hitaaksi, kun talouden rakenteelliset ongelmat ja väestön ikääntyminen hidastavat elpymistä.

Euroopan komission Suomen maaraportti 2017 näkee Suomen talouskasvun edelleen haasteena orastavasta kasvusta huolimatta:

”Suomen talouden potentiaalinen kasvu on edelleen lähellä nollaa. Potentiaalinen kasvu heikkeni huomattavasti finanssikriisin myötä ja on edelleen vaimeaa. Tämä johtuu työikäisen väestön vähenemisestä ja vaimeasta kokonaistuottavuuden kasvusta, jonka taustalla on erityisesti elektroniikka- ja paperiteollisuuden taantuminen. Investoinnit ovat vähentyneet. Kasvava julkinen velka saattaa rajoittaa kasvua edistävien julkisten investointien tekemistä tulevaisuudessa. - - Sekä julkinen että yksityinen velkaantuneisuus on lisääntynyt hieman. Julkisen talouden bruttovelka on kasvanut. Se on noin 64 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä on kuitenkin edelleen suhteellisen alhainen luku euroalueella. - - Kolmen vuoden supistumisen jälkeen Suomen talous on jälleen kasvussa.”

Työllisyysaste parani vuonna 2016 hiukan edellisen vuoden tasosta ja vastaavasti työttömien määrä oli jonkin verran pienempi. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisyysaste 1/2017 oli 67,0 (vuotta aiemmin 66,8) ja työttömyysaste 1/2017 oli 9,2 prosenttia (vuotta aiemmin 9,3). Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työttömiä oli vuoden 2017 tammikuussa 242 000 eli 3 000 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan tammikuussa 2017 työ- ja elinkeinotoimistoissa oli 342 900 työtöntä työnhakijaa, noin 25 300 eli 9,4 prosenttia vähemmän kuin tammikuussa 2016.

Keski-Suomessa oli 1/2017 työttömiä työnhakijoita 20 620, mikä oli 1 751 eli 8 prosenttia vähemmän kuin vuosi aiemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta laski hieman eli 16,1 prosenttiin maan keskiarvon ollessa 13 prosenttia. Keski-Suomen työllisyystilanteessa on siten pientä myönteistä kehitystä.

Keski-Suomen yleinen tilanne, jossa on myönteistä sävyä, hahmottuu hyvin Keski-Suomen Aikajana-katsauksessa (4/2016):

”Keski-Suomen kasvu on nyt koko maata ripeämpää. Talouskasvua on jokaisella seudulla ja jokaisella toimialalla. Kasvu on heijastunut myös työllisyyteen jokaisella toimialalla ja työttömyys laskee. Teollisuuden kasvu on käynnistynyt ja vienti kääntynyt nousuun. Rakennusala on kasvun kärjessä. Kaupan kasvu on koko maata parempaa, samoin yksityisten palveluiden kasvu. Matkailussa liikevaihto on kääntynyt kasvuun. Jyväskylän seutu kasvaa koko maata paremmin, samoin Keuruun seutu. Jämsässä on erittäin hyvä käänne parempaan.”

Koulutuspolitiikka: leikkaus ja reformi

Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa koulutuspoliittisen tavoitteet ovat seuraavat:

- Oppimisympäristöjä on modernisoitu, digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuuksia hyödynnetään oppimisessa.
- Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt. Koulutuksen keskeyttäneiden määrä on laskenut.
- Koulutuksen ja työelämän vuorovaikutus on lisääntynyt.
- Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat kääntyneet nousuun.
- Koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyys on lisääntynyt ja koulutusviennin esteet on purettu.

Hallitus pyrkii edistämään näitä tavoitteita kärkihankkeilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon-alan kuuden kärkihankkeen joukossa on toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi.

Reformissa uudistetaan koulutuksen rakenteita ja rahoitusta sekä tiivistetään entisestään koulutuksen ja työelämän vuorovaikutusta. Reformissa poistetaan nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat ja kootaan koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön alle. Työelämäyhteys saa reformissa erityisen huomion. Tavoitteena on lisätä työpaikoilla tapahtuvaa oppimista sekä uudistaa oppisopimuskoulutusta työnantajille aiheutuva hallinnollista ja taloudellista taakkaa keventämällä.

Koulutuksen järjestäjille tehtiin kesällä 2016 niin sanotut stressitestit koulutuksen järjestämisen vaikkauksen ja taloudellisen kantokyvyn näkökulmasta. Reformin lainsäädäntötyötä tehtiin vuoden 2016 aikana.

Reformilla kannustetaan koulutuksen järjestäjiä toiminnan tehostamiseen, johon säästötkin pakottavat. Lukiokoulutus jää hallitusohjelmassa vähemmälle huomiolle, mutta uudistamistarpeita on tunnistettu ja todennäköisesti uusi rahoitusmalli tulee tulevaisuudessa myös lukiorahoituksen uudistamisen lähtökohdaksi.

Samanaikaisesti ja etupainotteisesti koulutuksen uudistamishankkeiden kanssa rahoitusta on vähennetty. Jyväskylän koulutuskuntayhtymän ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitus pienenee vuodesta 2012 vuoteen 2017 neljänneksen eli 20,1 milj. euroa. Puolet tästä leikkaantuu vuoden 2017 rahoituksesta. Lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitus pieneni 2014–2015 kaksi milj. euroa.

Koulutuskuntayhtymä sopeuttaa rahoitusleikkausten vuoksi vuosittaisen talouttaan 11–12 milj. euroa vuoden 2016 tasoa pienemmäksi. Sopeutus tehdään vuosina 2017–2019, ja vuoden 2017 neljän milj. euron sopeuttamistarpeen vuoksi syksyllä 2016 toteutettiin YT2016-prosessi. Prosessissa koulutuskuntayhtymä irtisanoi 19 henkilöä, joista yhdeksän oli opetushenkilöstöä, seitsemän muuta henkilöstöä ja kolme johto- ja esimiestehtävissä työskennellyttä. Lisäksi säästöjä haettiin palvelussuhdemuutoksilla sekä ulkoisia palveluja ja ostoja karsimalla.

Kuntayhtymä: strategia- ja sopeuttamisohjelmat työkaluina

Vuoden mittaan tehty strategiatyöstö ja sopeuttamiskeinojen puntarointi tiivistyvät valtuuston 23.9.2016 hyväksymässä Uusi yhdessä 2020+ -strategiassa ja hallituksen sen pohjalta 27.10.2016 hyväksymässä Koris-ohjelmassa.

Koulutuskuntayhtymän Uusi yhdessä 2020+ -strategia antaa toiminnalle suuntaviivat ja tavoitteet. Strategian mukaan koulutuskuntayhtymän arvot ovat monien kulttuurien yhteisö, sivistys ja taitaminen sekä työ ja yrittäminen. Perustehtävä on kouluttaa toisella asteella koko ikäluokka ja kehittää aikuisväestön osaamista ja työelämää. Vision mukaan rohkeutemme omaksua yhdessä uuta tekee meistä edelläkävijöitä.

Strategian linjaukset tehtiin asiakas-, yhteisö- ja pedagogiikanäkökulmista. Asiakasnäkökulmasta vastataan kysymykseen, kenelle perustehtävää tehdään:

- Erilaisille opiskelijoille ja muille asiakkaille oikeat polut ja painotukset
- Aktiivinen vuorovaikutus tarpeiden ja laadun varmistamiseksi
- Työelämä, korkeakoulut ja omistajat kumppaneina

Yhteisönäkökulma korostaa me-henkeä ja vuorovaikutusta:

- Turvallisuus ja hyvinvointi yhdessä tekemällä
- Keskusteleva ja selkeä johtaminen
- Ajantasainen organisaatio

Pedagogiikanäkökulma linjaa, miten perustehtävää tehdään:

- Koko yhteisö kantaa vastuun perustehtävästä
- Opettajien osaaminen avainasemassa
- Monimuotoiset menetelmät, välineet ja ympäristöt innostavat oppimaan

Koris-ohjelmaa työstettiin osana strategiaprosessia. Tavoitteena oli laaja-alainen keinovalikoiman tarkastelu kustannussäästöjen aikaansaamiseksi vuosina 2017–2019. Ydinajatus oli, että rahoituksen vähenemisen negatiivista vaikutusta kuntayhtymän perustehtävään ja sen laatuun minimoidaan. Parhaassa tapauksessa etsitään sellaisia uusia toimintamalleja ja -tapoja, että ne niukkuuden innovaatioina tuottaisivat parannuksia toimintaan.

Lopulliseen ohjelmaan valikoitui viisi pääkoria, joista säästötavoite kolmessa vuodessa kaivetaan: pedagogiset valinnat ja organisoituminen, pedagogiset valinnat ja henkilöstö, strategiset kumppanuudet, muut toimet ja lisätulot. Ensimmäisessä korissa painottuu muutoksen ajurit (työn ja elämän muutos, rahoituksen pysyvä pieneneminen, uusi lainsäädäntö) huomioon ottava uusi organisaatio. Toisessa korissa käsitellään henkilöstöä ja pedagogisia ratkaisuja. Strategisten kumppanuuksien korissa korostuvat työelämä ja korkeakoulujen kanssa tehtävä EduFutura-yhteistyö. Muut-korissa on käsitelty erilaisia säästökeinoja konkreettisimpina ulkoisten palvelujen sekä aineiden ja tarvikkeiden ostojen pienentäminen. Lisätulot-koriin kuuluvat aikuiskoulutuksen myynti, koulutusvienti, hanke-rahoitus ja uudet tilanvuokrausmallit.

Poimintoja vuodesta 2016

Kuntayhtymäkonsernin tytäryhtiö ao-koulutus Oy toteutti markkinaehtoista koulutusmyyntiä. Yhtiön liikevaihto kaksinkertaistui vuonna 2016 edellisestä vuodesta 1,2 milj. euroon.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä sai vuonna 2016 luvan ammatillisten tutkintojen koulutusvientiin kokeilulainsäädännön pilottina. Kokeilulupa koskee näyttötutkintoina suoritettavien ammatillisten tutkintojen myyntiä EU/ETA-alueen ulkopuolelle. Ensimmäinen luvan mukainen kauppa tehtiin kuntayhtymän osaomistaman EduCluster Finland Oy:n kanssa Qatariin, jonne myytiin koulunkäyntiavustajan tutkintoja.

Koulutuskuntayhtymän toisen asteen koulutuksen perustehtävän toteuma tulee esiin oppilaitostulos-alueiden osioissa.

Kuntayhtymän kehittämispanos ja -hankkeet on suunnattu strategian mukaisesti koulutuksen, ope-
tusteknologioiden ja pedagogiikan, koko ikäluokasta huolehtimisen sekä yritysten ja muun työ- ja elinkeinoelämän koulutusyhteistyön ja aluekehittämisen tukemiseen. Kehittämistoiminta on myös toiminut merkittävänä koulutuskuntayhtymän kumppanuuksia ja verkostoja vahvistavana yhteistyömuotona.

Henkilöstön merkitystä koulutuskuntayhtymän tärkeimpänä voimavarana on korostettu laatimalla erillinen henkilöstöraportti tilinpäätöksen osaksi.

Vuosi 2016 numeroina: ”Nollavuosi”

Rahoituksen vähenemisen vuoksi koulutuskuntayhtymä varautui tekemään vuonna 2016 peräti 7,3 milj. euroa negatiivisen tilikauden tuloksen siten, että tilinpäätöksen järjestelyerien jälkeen alijäämä olisi ollut 3,9 milj. euroa. Valtuusto muutti 16.12.2016 talousarvion sitovuustasoja siten, että Jyväskylän aikuisopiston -liikelaitoksen tilikauden tulos voi olla negatiivinen enintään -348 000 euroa (TA 2016: -148 000 euroa) ja Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitoksen tilikauden tulos negatiivinen enintään -2 130 000 euroa (TA 2016: - 1 950 000 euroa). Muutetussa talousarviossa tilikauden tulokseksi muodostui -7,7 milj. euroa ja alijäämäksi 4,3 milj. euroa.

Vuosikatteen muodostui 8,0 milj. euroa (muutettu talousarvio 1,3 milj. euroa). Tilikauden tulos oli -1,2 milj. euroa, mikä ylitti 6,5 milj. eurolla muutetun talousarvion luvun. Tilikauden yli-/alijäämä oli 0,0 milj. euroa. Kuntayhtymän taseen loppusumma oli 148,2 milj. euroa. Omavaraisuusaste oli 72,0 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 38,5 %. Lainakanta oli 24,2 milj. euroa (2015: 8,1 milj.).

Valtion rahoittaman ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärä (laskentapäivien keskiarvo) oli kaikkiaan 6 252 (-63 vuodesta 2015). Oppisopimuskoulutuksessa oli 1 232 (-74) opiskelijaa. Ostorahoitteisen koulutuksen opiskelijatyöpäiviä kertyi 297 874 (-60 085). Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä oli 2 545 (-138). Kuntayhtymässä oli perusopetuksessa 133 (+33) opiskelijaa ja taiteen perusopetuksessa 905 (+20). Tästä koulutusvolyyymista muodostuvat kuntayhtymän opiskelijatuotot vuonna 2016 olivat 88,2 milj. euroa eli 82,7 prosenttia kuntayhtymäkonsernin ulkoisista 106,7 milj. euron toimintatuotoista. Sisäisten myynti- ja vuokratulojen kanssa koulutuskuntayhtymäkonsernin toimintatuotot olivat 131,7 milj. euroa.

Kuntayhtymän ulkoiset toimintatuotot supistuivat 5,5 milj. euroa eli noin 4,9 prosenttia edellisestä vuodesta. Merkittävin ja vakain rahoitus eli opiskelijatuotto pieneni 2,8 milj. euroa eli 3,0 prosenttia leikkausten vuoksi.

Koulutuskuntayhtymän kokonaishenkilöstömäärä oli vuoden 2016 lopussa 1 119 (2015: 1 171), joista opetushenkilöstöä oli 746, tukihenkilöstöä 282, esimiehiä 52, ylintä viranhaltijajohtoa 25 ja hankenkilöstöä 14. Henkilöstökulut olivat yhteensä 66,7 milj. euroa (2015: 68,2 milj.) eli 67,9 prosenttia toimintakuluista (ilman sisäisiä eriä). Henkilöstökulut olivat siis 1,5 milj. euroa edellisvuotta pienemmät.

Vuoden 2016 rakentamisinvestoinnit olivat 18,1 milj. euroa. Suurimmat kohteet olivat Harjun kampuksen peruskorjaus ja laajennus (13,5 milj. euroa), Kyllönmäen E-rakennus (2,9 milj. euroa) ja Lievestuoreen toimipiste (0,9 milj. euroa).

1.1.2 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kuntayhtymän valtuusto 2013–2016

	Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen		Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Hankasalmi	Tiina Kallioniemi	Saija Nurmela	Kuhmoinen	Arja Korvenranta	Mariella Rauhala
	Jaana Suhonen	Hanna Puputti	Laukaa	Keijo Koivisto	Pirjo Leinonen
Joutsa	Esko Osmio, 2. vpj.	Leo Niinikoski		Arja Paakkinen	Eero Hiltunen
Jyväskylä	Jari Blom, puh. joht.	Matti Pöppönen			12.9.2016 saakka
	Tarja Viikari	Mervi Hovikoski			Simo Pannula
	Aku Vallenius	Pentti Niekka			12.9.2016 alkaen
	Katja Isomöttönen	Paula Linna		Laura Ahonen	Arto Suuronen
	Aki Miettinen	Ilkka Laakso		Erkki Sivander	Minna Lönn
	Maria Halme	Juha Vimpari	Luhanka	Martti Markkanen	Mervi Nicklén
	Anssi Ylönen	Suvi Perttula			10.10.2016 saakka
Jämsä	Matti Similä	Merja Lahtinen			Pirkko Vilkmán
	Lotta Ahola	Erkki Mäntylä			10.10.2016 alkaen
	Jukka Haaparanta	Pekka Kataja	Muurame	Minna Seppänen	Mikko Ruuska
	Tuula Peltonen	Leena Valkeajärvi		Kari Jääskeläinen	Riina Vilander
	Arto Lampinen	Markku Uusipaasto	Petäjävesi	Jari Koskenranta	Sanna Talasjärvi
Keuruu	Timo Kosonen	Inkeri Kostamo	Toivakka	Sakari Ainali, 1. vpj.	Jorma Staudinger
	Markku Ritola	Kyösti Rahkonen			12.12.2016 saakka
		22.8.2016 saakka			Markku Kauppinen
		Martti Keskinen			12.12.2016 alkaen
		22.8.2016 alkaen	Uurainen	Jarkko Lehtovirta	Arto Veijonen
	Henry Träff	Antero Pohjonen			

Valtuuston puheenjohtajana toimi toiminnanjohtaja Jari Blom sekä I varapuheenjohtajana musiikinopettaja Sakari Ainali ja II varapuheenjohtajana erikoisupseeri evp. Esko Osmio. Valtuuston pöytäkirjanpitäjänä toimi kuntayhtymän suunnittelusihteeri Matti Liukkonen. Valtuusto kokoontui vuonna 2016 neljä kertaa ja käsitteli 45 asiaa. Valtuusto käsitteli/päätöksi mm. seuraavat asiat:

- Kuntayhtymän rahoituksen vuoden 2015 sitovuustason muutos
- Option käyttäminen hallinnon ja talouden tarkastuspalveluiden hankinnassa
- Lukiokoulutuksen järjestämismallin kehittäminen
- Hallintosäännön muuttaminen
- Tilintarkastuskertomus vuodelta 2015
- Tarkastuslautakunnan arviointikertomus Jyväskylän koulutuskuntayhtymän toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2015
- Vuoden 2015 tilinpäätöksen hyväksyminen ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän strategia 2020+
- Lainan ottamista koskevat periaatteet
- Auvilan kauppahintasaamisen maksaminen
- Vuoden 2016 talousarvion sitovuustason muuttaminen
- Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen rahaston sääntöjen muuttaminen
- Kuntayhtymän johtajan sijaisen nimeäminen
- Eron myöntäminen Kyösti Rahkoselle Jyväskylän koulutuskuntayhtymän valtuuston varajäsenen tehtävästä ja uuden henkilön valitseminen hänen tilalleen
- Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma 2013–2016 ja työohjelma 2016 valtuustolle tiedoksi
- Hallituksen selvitys tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen havainnoista vuodelta 2015
- Vuoden 2016 talousarvion sitovuustasojen muuttaminen
- Hallintosäännön muuttaminen Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitoksen lakkauttamisen johdosta

- Kuntayhtymän talousarvio 2017 ja taloussuunnitelmat 2018-2019.

Kuntayhtymän hallitus 2013–2016

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Pauli Partanen, puh. joht.	Antti Niskanen
Erja Laaksonen	Marja Länkinen
Pirjo Leinonen, 2. vpj.	Yrjö Määttä
Tahvo Anttila	Anna Järvinen
Pentti Mäkinen, 1. vpj.	Aila Kruus
Eija Aaltonen	Erkki Sivander
Harri Oksanen	Satu Jokinen
Matti Vesa Volanen	Pentti Haukimäki
Meri Lumela	Kaisa Peltonen

Hallituksen puheenjohtajana toimi kapteeni evp Pauli Partanen ja I varapuheenjohtajana pääluottamusmies Pentti Mäkinen sekä II varapuheenjohtajana ohjaaja Pirjo Leinonen. Esittelijänä on toiminut kuntayhtymän johtaja Vesa Saarikoski ja pöytäkirjanpitäjänä kuntayhtymän suunnittelusihteeri Matti Liukkonen. Hallitus on kokoontunut 12 kertaa ja käsitellyt 146 asiaa. Vuoden 2016 aikana hallitus on käsitellyt/päätännyt mm. seuraavat asiat:

- Jyväskylän aikuisopiston rehtorin viranhoito
- Hevosalan toimijoiden kannanottoja hevostalouden koulutukseen Jämsän ammattiopistossa
- Palvian sahan myynti
- Marko Norosen oikaisuvaatimus virkasuhteen irtisanomisesta
- EduCluster Finland Oy:n vuoden 2016 yhtiökokous
- Ao-koulutus Oy:n vuoden 2016 yhtiökokous
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän liittyminen KL-Kuntahankinnat Oy:n ja Lyreco Finland Oy:n puitesopimukseen
- Sopimus oppimisen, tutkimuksen ja kehittämisen osaamiskeskittymäyhteistyöstä Jyväskylässä (Edufutura Jyväskylä)
- Koulutuskuntayhtymän talous- ja hallintojohtajan viran täyttäminen
- Startti-stipenditililtä jaettavat stipendit vuonna 2016
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän ja Jyväskylän kaupungin välisen kuraattoripalvelujen järjestämissopimuksen jatkaminen
- Kuntayhtymän taloudellinen tilanne 1.1.-30.4.2016
- Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelma 2016
- Taidehankinnat Harjun ja Kyllönmäen rakennushankkeissa
- Kuntatodistusohjelman limiitin määrän muuttaminen
- Pankkitilien käyttöoikeudet
- Vapautuksen myöntäminen Ossi Kattilakoskelle Jämsän sora-toimielimen esittelijän tehtävästä ja uuden esittelijän valitseminen hänen tilalleen
- Selvitys ja lausunto Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslialle Antti Kivenniemen tekemästä koulutusohjelman toteuttajan valintaa koskevasta kantelusta
- Yhteistoimintaneuvottelujen käynnistäminen Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä vuodelle 2017 kohdentuvien kustannussäästöjen aikaansaamiseksi
- Jämsän ammattiopiston metsäalan oppilaitosrakennuksen myynti
- Wilhelm Schildtin katu 2 kiinteistön myynti
- Koris-sopeuttamisohjelma 2017-2019
- Kuormatraktorin hankinta Jämsän ammattiopiston metsäalan koulutukseen
- Kuntayhtymän taloudellinen tilanne 1.1.-30.9.2016
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän näyttötoimikuntien nimeäminen

- Kuntayhtymän virkojen lakkauttaminen yt-2016 prosessin mukaisesti
- Kuntayhtymän virkojen muuttaminen yt-2016 prosessin mukaisesti
- Kuntayhtymän henkilöstön etuuksien ja palkitsemisen ohjeistus
- Paikallinen sopiminen opetushenkilöstön vuosityöaikakokeilun käynnistämisestä 1.8.2017 alkaen
- Ammatillisen peruskoulutuksen vuoden 2017 aloituspaikat Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä
- Jyväskylän aikuislukion aineopiskelumaksu
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Kuntayhtymän tarkastuslautakunta 2013–2016

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Jari Koskenranta , puh. joht.	Tapani Kalenius
Marianne Lukkarila	Sanna Närä
Henry Träff, vpj.	Merja Ahonen
Helena Salminen	Leo Niinikoski
Pentti Niekka	Salla-Birgitta Elers
Enni Toivola	Pia Bärlund
Pekka Kataja	Kai Vaaralahti

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana on toiminut aluemyyntipäällikkö Jari Koskenranta ja varapuheenjohtajana sähköasentaja Henry Träff. Pöytäkirjanpitäjänä on toiminut kuntayhtymän suunnittelusihteeri Matti Liukkonen. Tarkastuslautakunta kokoontui 12 kertaa ja käsitteli 96 asiaa. Vuoden 2016 aikana tarkastuslautakunta on käsitellyt/päyttänyt mm. seuraavat asiat:

- Kuntayhtymän taloushallinto
- Kuntayhtymän henkilöstöhallinto
- Kuntayhtymän opiskelijapalautejärjestelmä
- Keskustelu kuntayhtymän valtuuston puheenjohtajiston kanssa
- Jyväskylän lukiokoulutus-liikelaitos ja lukioyhteistyö
- Kuntayhtymän tietohallinto
- Kuntayhtymän viestintä ja markkinointi
- Tilintarkastuksen toinen väliraportti vuodelta 2015
- Kuntayhtymän tilinpäätöksen 2015 ja tavoitteiden toteutumisen esittely tarkastuslautakunnalle
- Tilintarkastuksen loppuraportointi vuodelta 2015
- Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen 2015 luovuttaminen kuntayhtymän puheenjohtajistolle ja kuntayhtymän johtajalle
- Tarkastustoimen seminaari 2016
- Jämsän ammattiopisto
- Keskustelu Jämsän ammattiopiston opiskelijoiden kanssa
- Keskustelu Jyväskylän aikuisopiston sosiaali- ja terveysalan perustutkinto-opiskelijoiden kanssa Keuruulla
- Sosiaali- ja terveysalan perustutkintokoulutus Keuruulla
- Lukiokoulutus Harjun kampuksella
- Keskustelu lukio-opiskelijoiden kanssa Harjun kampuksella
- Toimitila- ja työmaakierros Harjulla
- Schildtin lukion Voionmaan toimipiste
- Keskustelu Schildtin lukion Voionmaan toimipisteen opiskelijoiden kanssa
- Tarkastuslautakunnan esitys arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi vuodelle 2017
- Kuntayhtymän ajankohtaiskatsaus
- Keskustelu kuntayhtymän hallituksen puheenjohtajan kanssa

Kuntayhtymän tilintarkastus

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Audiator Oy ja vastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Aki Rusanen.

1.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntayhtymän valtionosuusrahoitus pieneni vuodesta 2016 vuoteen 2017 noin 10 milj. eurolla, mikä aiheuttaa merkittävän toiminnan ja talouden sopeuttamistarpeen vuosina 2017–2019 (vrt. s. 2–3). Vuoden 2017 talousarviossa vuosikatteen arvioitiin olevan -0,4 milj. euroa, tilikauden tuloksen -10,8 milj. euroa ja tilikauden alijäämän 8,9 milj. euroa. Suunnitelmien mukaan kuntayhtymän investointitaso on 17,0 milj. euroa vuonna 2017, mistä sen arvioidaan alenevan 6,3 milj. euroon vuonna 2019. Investointitason alenemisesta huolimatta kuntayhtymä velkaantuu voimakkaasti. Lainamäärän arvioidaan olevan suurimmillaan noin 45,4 milj. euroa vuonna 2018, minkä jälkeen vahvistuvan vuosikatteen ja pienenevän investointitason seurauksena lainakantaa päästään lyhentämään.

1.1.4 Kuntayhtymän henkilöstö

Henkilöstöraportti on tämän tilinpäätös- ja toimintakertomuksen luvussa 3.

1.2 Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen, arviointi ja kehittäminen

Hallintosäännön 42 §:n mukaan kuntayhtymän toiminnot on järjestettävä ja toimintaa johdettava niin, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Valtuuston 17.12.2015 hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan sisäinen valvonta on osa kuntayhtymän johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Sisäinen valvonta käsittää (1) luottamushenkilöille kuuluvan seurannan, (2) esimiesten suorittaman, toimivaltansa piiriin kuuluvan toiminnan tarkkailun ja korjaavat toimenpiteet (sisäisen tarkkailun) sekä (3) sisäisen tarkastuksen.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida, hallita ja raportoida toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinta käsittää kuntayhtymän lyhyen ja pitkän aikavälin strategiset, taloudelliset, toiminnalliset ja vahinkoriskit, jotka voivat olla ulkoisia tai sisäisiä. Riskienhallinnan tulee kohdistua koko kuntayhtymään sekä ulkoistettuihin palveluihin.

Tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kuntayhtymän hallitus antaa selonteon merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä kuntayhtymän valvonnan järjestämisestä. Kuntayhtymän hallituksen selonteot perustuvat toimielinten ja tytäryhteisöjen toimintakertomuksissaan antamiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, havaittuihin puutteisiin ja toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kuntayhtymän hallituksen tietoon ei ole tullut sellaisia oikaisuvaatimuksia tai valituksia, joiden tekemisen perusteena olisi ollut selkeästi sisäisen valvonnan puutteellisuudesta aiheutunut lakien, ohjeiden, päätösten tai hyvän hallintotavan noudattamisen laiminlyönti.

Hallituksen tietoon ei ole saatettu johtokuntien sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevissa selonteissa sellaista säännöistä, ohjeista, sopimuksista tai päätöksistä poikkeavaa viranomaistoimintaa, jonka seurauksena kuntayhtymä olisi joutunut syytteeseen tai muutoin korvausvastuuseen.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta on esitetty toimintakertomuksen muissa kohdissa. Keskeiset poikkeamat talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin sekä niiden johdosta mahdollisesti suoritettujen toimenpiteiden on esitetty kunkin tulosalueen kohdalla.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kuntayhtymässä tehtiin laaja riskikartoitus vuoden 2013 lopulla. Kartoituksessa pyrittiin johtoryhmätyöskentelyllä ja LähiTapiolan edustajan johdolla tunnistamaan toimintaa ja toimintaympäristöä uhkaavat tekijät, arvioimaan ja priorisoimaan tunnistetut riskit sekä keräämään toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Kartoituksessa kirjattiin yhteensä 38 erilaista kuntayhtymän toimintaan liittyvää riskiä, arvioitiin niiden toteutumisen todennäköisyys ja toteutumisen seuraukset. Riskikartoitus toteutettiin maaliskuussa 2016 samalla työskentelytavalla ja samalla riskienhallintaprosessi liitettiin osaksi vuosittaista talousarvio- ja tilinpäätösprosessia.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kuntayhtymän hallituksella ei ole tiedossa omaisuuden hankinnan, luovutuksen tai hoidon valvonnan osalta laiminlyöntiä tai muuta virheellistä menettelyä, josta saattaisi aiheutua kuntayhtymälle korvausvaade tai muu oikeudellinen vastuu.

Sopimustoiminta

Kuntayhtymällä ei ole kattavaa sopimuksenhallintajärjestelmää, minkä vuoksi sopimusseuranta ei ole kaikilta osin asianmukaisesti järjestetty. Vuoden 2017 aikana selvitetään sopimusseurannan kehittämistoimenpiteitä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus edistää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kuntayhtymän toimintaa arvioimalla ja tarvittaessa konsultoimalla. Sisäinen tarkastus tuottaa johdolle riippumatonta ja objektiivista arviointitietoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävydestä ja tehokkuudesta hallituksen hyväksymän sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman mukaisesti vuosittain. Sisäinen tarkastus raportoi tarkastuksen tulokset kuntayhtymän johtajalle ja kuntayhtymän hallitukselle ja toimenpiteitä var-ten tarkastuskohteiden johdolle.

Sisäinen tarkastus on ostettu vuonna 2016 tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:ltä. Vuonna 2016 tarkastuskohteina olivat opetuksessa käytettävien aineiden ja tarvikkeiden hankintaprosessit sekä varastointi (koulutusalat: kauneudenhoito- ja hiusalat, talonrakennusala), asuntolatoiminta ja lukiokoulutuksen kansainvälinen CIMO-rahoitus. Tarkastusten tuloksista ja kehittämis ehdotuksista on raportoitu tarkastuskohteille joulukuussa 2016 ja hallitukselle tammikuussa 2017. Tarkastuksista tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimivat pääsääntöisesti tarkoitetulla tavalla.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma (1 000 €)	2012	2013	2014	2015	2016	Muutos	
						1 000 €	%
Toimintatuotot	120 569	119 513	117 775	112 033	106 576	-5 457	-4,9 %
Valmistus omaan käyttöön	56	100	30	0	43	43	
Toimintakulut	-105 168	-101 909	-102 979	-99 548	-98 199	1 349	-1,4 %
Toimintakate	15 457	17 703	14 825	12 484	8 420	-4 064	-32,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korko- ja muut rahoitustuotot	83	100	83	89	56	-33	-37,1 %
Korko- ja muut rahoituskulut	-508	-497	-545	-530	-518	12	-2,3 %
Vuosikate	15 032	17 306	14 363	12 043	7 958	-4 085	-33,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-6 449	-6 830	-7 918	-8 729	-9 137	-408	4,7 %
Tilikauden tulos	8 584	10 476	6 445	3 314	-1 179	-4 493	-135,6 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	565	-3 068	-6 750	906	-4 786	-5 692	-628,3 %
Varausten lisäys (-)/vähennys(+)	-3 840	-36	5 706	-2 047	5 986	8 033	-392,4 %
Rahastojen lisäys (-)/vähennys(+)	-3 832	-5 878	-5 019	-1 623	0	1 623	-100,0 %
Tilikauden ylijäämä	1 477	1 493	382	550	21	-529	-96,2 %
Tuloslaskelman tunnusluvut							
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	115 %	117 %	114 %	113 %	109 %		
Vuosikate/Poistot, %	233 %	253 %	181 %	138 %	87 %		
Vuosikate/Amm. perusk. op., €	2 230	2 613	2 230	1 907	1 273		

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kuntayhtymän ulkopuolelta, ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kuntayhtymän ulkopuolelta. Kuntayhtymän sisäiset taloudelliset tapahtumat on laskelmasta eliminoitu.

Toimintatuotot/Toimintakulut, % = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 109 %. Tunnusluvun arvo on heikentynyt vuosittain vuodesta 2013 alkaen. Toimintatuotot pienenevät vuodesta 2015 noin 5,5 milj. euroa (-4,9 %) ja toimintakulut noin 1,3 milj. euroa (-1,4 %). Toimintakate heikkeni noin -4,1 milj. euroa (-32,6 %).

Toimintatuottojen alenemista selittää ennen kaikkea ammatillisen koulutuksen ns. investointien taakuusumman (noin 3,7 milj. euroa) poistuminen valtionosuusrahoituksesta vuonna 2016. Toimintakulujen laskuun vaikutti eniten henkilöstökulujen pieneneminen noin 1,5 milj. eurolla. Myös palvelujen ostot pienenevät noin 0,5 milj. euroa, kun taas muut toimintakulut kasvoivat noin 0,5 milj. euroa.

Vuosikate/Poistot, % = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate oli 8,0 milj. euroa ja kattoi 87 % poistoista. Vuosikate heikkeni 4,1 milj. euroa (34 %) vuodesta 2015. Poistot olivat 9,1 milj. euroa, ja ne nousivat 0,4 milj. euroa vuodesta 2015. Tilikauden

tulos oli -1,2 milj. euroa (2015: 3,3 milj. euroa) ja tilikauden ylijäämä 21 000 euroa tilinpäätöserien eli poistoeron ja varausten muutoksen jälkeen.

Varausten muutos (5,986 milj. euroa) koostui Kiinteistöliikelaitoksen (5,797 milj. euroa) ja Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen (0,189 milj. euroa) investointivarausten purkamisesta. Kiinteistöliikelaitos purki vuosina 2014 ja 2015 sille kohdennetuista valtionosuuksista muodostetut investointivaraukset, jotka kohdistuivat Harjun peruskorjauksen ensimmäiseen vaiheeseen, joka valmistui loppuvuodesta 2016. Aikuisopiston investointivarausten käyttötarkoituksena olivat oppimisympäristöjen kalusteet, koneet ja laitteet sekä tietotekniikkahankinnat. Kirjanpitol teknisesti varausten vähennys (purkaminen) aiheuttaa vastaavansuuruisen poistoeron lisäyksen. Poistoeron kokonaismuutokseen/-lisäykseen vaikutti pienentävästi se, että Kiinteistöliikelaitos vähensi samanaikaisesti poistoeroa 1,118 milj. euroa ja aikuisopisto 0,082 milj. euroa.

Vuosikate / Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelija, €

= Vuosikate / Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärä

Vuosikate ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijaa kohti oli 1 273 euroa. Tunnusluku on heikentynyt vuosittain vuodesta 2013.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma (1 000 €)	2012	2013	2014	2015	2016	Muutos	
						1 000 €	%
Vuosikate	15 032	17 306	14 363	12 043	7 958	-4 085	-33,9 %
Tulosrahoituksen korjauserät	-63	-233	-131	-171	-145	26	-15,2 %
Toiminnan rahavirta	14 969	17 073	14 232	11 871	7 813	-4 058	-34,2 %
Investointimenot	-10 578	-20 148	-16 903	-18 166	-20 006	-1 840	10,1 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	90	1 294	191	187	149	-38	-20,3 %
Investointien rahavirta	-10 488	-18 854	-16 711	-17 979	-19 858	-1 879	10,5 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 481	-1 781	-2 479	-6 108	-12 045	-5 937	97,2 %
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	6 000	0	0	20 000	20 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-306	-756	-756	-756	-689	67	-8,9 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 459	-1 550	3 200	0	-3 200	-3 200	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-484	535	2 832	2 158	-3 916	-6 074	-281,5 %
Rahoituksen rahavirta	-2 249	4 230	5 276	1 402	12 195	10 793	769,8 %
Rahavarojen muutos	2 232	2 449	2 798	-4 706	150	4 856	-103,2 %
Rahavarat 31.12.	7 227	9 675	12 473	7 767	7 917	150	1,9 %
Rahavarat 1.1.	4 994	7 227	9 675	12 473	7 767	-4 706	-37,7 %
Rahoituslaskelman tunnusluvut							
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	448	-4 949	-4 304	-5 156	-17 932		
Investointien tulorahoitus, %	142 %	86 %	85 %	66 %	40 %		
Lainanhoitokate	39,1	21,1	16,6	14,3	10,7		
Kassan riittävyys, pv	23	29	38	24	24		

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki rahan lähteet ja rahan käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli rahoituslaskelma kertoo, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tavoin rahoituslaskelma sisältää

ainoastaan ulkoiset erät, jotka ovat syntyneet kuntayhtymän kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää lainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Mikäli tunnusluvun arvo on alle 100, erotus on rahoitettava pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien myynnillä, lainoilla ja rahavarojen määrää vähentämällä. Kuntayhtymän investointien omahankintamenosta rahoitettiin 40 % tulorahoituksella. Loppuosa investoinneista rahoitettiin lainarahoituksella. Tunnusluku oli vuonna 2016 heikoin tarkastelujaksolla 2012–2016.

Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Tunnusluvun arviointiasteikko on seuraava:

- Lainanhoitokyky on hyvä, kun lainanhoitokate on suurempi kuin 2.
- Lainanhoitokyky on tyydyttävä, kun lainanhoitokate on 1 – 2.
- Lainanhoitokyky on heikko, kun lainanhoitokate on pienempi kuin 1.

Kuntayhtymän lainanhoitokate oli 10,7 (2015: 14,3).

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa rahavaroilla. Kassan riittävyys 31.12.2016 oli 24 päivää eli sama kuin 31.12.2015.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA (1 000 €)	2015	2016	VASTATTAVAA (1 000 €)	2015	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT	125 345	136 209	OMA PÄÄOMA	80 458	80 477
Aineettomat hyödykkeet	25	34	Peruspääoma	13 671	13 671
Aineettomat oikeudet	25	34	Arvonkorotusrahasto	128	126
			Muut omat rahastot	37 787	37 787
Aineelliset hyödykkeet	124 128	134 984	Edellisten tilikausien ylijäämä	28 321	28 871
Maa- ja vesialueet	4 843	4 841	Tilikauden yli- /alijäämä	550	21
Rakennukset	98 899	121 449			
Kiint. rakenteet ja laitteet	13	2	POISTOERO JA VAPAA-EHTOISSET VARAUKSET	27 335	26 135
Koneet ja kalusto	6 308	6 930	Poistoero	21 047	25 833
Muut aineelliset hyödykkeet	171	171	Vapaaehtoiset varaukset	6 288	302
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	13 894	1 591			
Sijoitukset	1 192	1 192	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	514	512
Osakkeet ja osuudet	1 192	1 192	Lahjoitusrahastojen pääomat	514	512
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	514	512	VIERAS PÄÄOMA	27 928	41 027
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	514	512	Pitkäaikainen	6 382	22 267
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 200	22 267
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 376	11 430	Muut velat	2 182	0
			Lyhytaikainen	21 546	18 760
Vaihto-omaisuus	145	128	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 889	1 933
Aineet ja tarvikkeet	145	128	Ostovelat	4 452	3 632
			Muut velat	1 491	1 403
Saamiset	2 465	3 385	Siirtovelat	11 715	11 792
Lyhytaikaiset saamiset	2 465	3 385			
Myyntisaamiset	1 312	1 734	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	136 235	148 151
Muut saamiset	708	749			
Siirtosaamiset	444	902	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
			Omavaraisuusaste, %	79,1 %	72,0 %
Rahoitusarvopaperit	21	21	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	24,9 %	38,5 %
Osakkeet ja osuudet		21	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	28 871	28 893
			Kert. yli-/alijäämä, €/amm.pk.opisk.	4 572	4 621
Rahat ja pankkisaamiset	7 746	7 896	Lainakanta 31.12., 1 000 €	8 089	24 200
			Lainakanta, €/amm.pk.opisk.	1 281	3 871
VASTAAVAA YHTEENSÄ	136 235	148 151			

Kuntayhtymän taseen loppusumma oli 148,2 milj. euroa (2015: 136,2 milj. euroa). Taseen loppusumman kasvuun noin 11,9 milj. eurolla vaikuttivat taseen vastaavissa aineellisten hyödykkeiden (10,9 milj. euroa) ja vaihtuvien vastaavien (1,1 milj. euroa) tasearvojen nousut. Taseen vastattavissa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset pienenivät 1,2 milj. eurolla ja vieraan pääoman määrä kasvoi 13,1 milj. eurolla.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kuntayhtymän omavaraisuusaste oli 72,0 % (2015: 79,1 %). Tunnusluvun heikkeneminen johtuu siitä, että poistoero ja vapaaehtoiset varaukset pienenivät 1,2 milj. eurolla ja koko pääoma (taseen loppusumma) kasvoi 11,9 milj. eurolla.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista (toimintatuotoista) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Kuntayhtymän suhteellinen velkaantuneisuus oli 38,5 % (2015: 24,9 %). Tunnusluku heikkeni siis 12,6 %-yksiköllä, mihin vaikutti vieraan pääoman kasvu 13,1 milj. eurolla 27,9 milj. eurosta 41,0 milj. euroon ja toimintatuottojen pieneneminen 5,5 milj. eurolla 112,0 milj. eurosta 106,6 milj. euroon.

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 € = Edellisten kausien ylijäämä + Tilikauden ylijäämä

Tunnusluku osoittaa, paljonko kuntayhtymälle on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyt alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Kuntayhtymän taseen ylijäämien kertymä on 28,9 milj. euroa.

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Kuntayhtymän lainakanta oli 24,2 milj. euroa (2015: 8,1 milj. euroa). Lainakanta kasvoi siis 16,1 milj. eurolla.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset on yhdistelty rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	106 576	84,2	Toimintakulut	98 199	80,1
Korkotuotot	0	0,0	- Valmistus omaan käyttöön	-43	0,0
Muut rahoitustuotot	56	0,0	Korkokulut	63	0,1
Tulosrahoituksen korjauserät			Muut rahoituskulut	455	0,4
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-145	-0,1	Investoinnit		
Investoinnit			Investointimenot	20 006	16,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	149	0,1	Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta			Pitkäaikaisten lainojen vähennys	689	0,6
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	15,8	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	3 200	2,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0			
Kokonaistulot yhteensä	126 635	100,0	Kokonaismenot yhteensä	122 569	100,0

Kokonaistuloista 84,2 % muodostui toimintatuotoista ja 15,8 % pitkäaikaisten lainojen lisäyksestä. Kokonaismenoista 80,1 % koostui toimintakuluista, 0,5 % korko- ja muista rahoituskuluista, 16,3 % investointimenoista ja 3,2 % pitkä- ja lyhytaikaisten lainojen vähennyksistä. Kokonaistulojen ja -menojen erotus oli noin 4,1 milj. euroa, johon sisältyi mm. Jämsän kaupungille maksettu Auvilan kaupahintavelka noin 2,4 milj. euroa, saamisten pieneneminen 0,9 milj. eurolla ja korottomien velkojen kasvaminen noin 0,6 milj. eurolla.

1.6 Kuntayhtymäkonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Koulutuskuntayhtymäkonserni

Jyväskylän koulutuskuntayhtymäkonserniin kuuluu kuntayhtymän 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö ao-Koulutus Oy, jonka toiminta käynnistyi vuoden 2015 alussa. Yhtiöön on siirretty koulutuskuntayhtymän kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittama toiminta eli muu kuin koulutuksen järjestämislupa, toimilupa tai oppilaitoksen ylläpitämislupa perustuva koulutus sekä siihen kiinteästi liittyvien oppilas- ja opiskelijatöiden tuottaminen.

Koulutuskuntayhtymäkonserniin kuuluu myös osakkuusyhtiö Viitasaaren koulutuskiinteistö Oy, jossa kuntayhtymän omistusosuus on 24 %. Osakkuusyhteisöä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelemättä jättäminen ei vaaranna olennaisella tavalla oikean ja riittävän kuvan antamista konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (KPL 6:12.2 §).

Kuntajaoston konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen mukaan voidaan pienet kiinteistöyhteisöt usein jättää yhdistelemättä niiden vähäisen merkityksen johdosta. Oikean ja riittävän kuvan antamista arvioitaessa tulee ensisijaisesti kiinnittää huomiota yhdistelemättä jättämisen vaikutukseen konsernin tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan. Viitasaaren Koulutuskiinteistö Oy:n vaikutus konsernin tilikauden tulokseen on -14 000 euroa ja omaan pääomaan 154 000 euroa. Yleisohjeen mukaan epäolennaiseksi konsernitilinpäätöksen kannalta voidaan katsoa yhteisö, jolla ei ole merkittävää varallisuutta eikä velkaa eikä takaussitoumuksia ja jonka oma pääoma vastaa kunnan taseeseen osakkeisiin ja osuuksiin merkittyä erää. Viitasaaren koulutuskiinteistö Oy:n taseen loppusumma on 662 000 euroa, yhtiöllä ei ole lainaa eikä takaussitoumuksia ja kuntayhtymän osuus yhtiön omasta pääomasta kattaa 87 % osakkeiden kirjanpitoarvosta.

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntayhtymän tytäryhtiön toiminnan ja talouden ohjaus perustuu valtuuston 17.12.2015 V 18 hyväksymään omistajapolitiikkaan ja konserniohjeeseen, jonka mukaan

- Tytäryhteisöt noudattavat talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnassa kuntayhtymän antamia ohjeita ja aikatauluja. Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan toiminnastaan ja taloudellisesta tilanteestaan kuntayhtymän raportointiaikataulujen mukaisesti.
- Tytäryhteisöjen investoinnit, rahoitus-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhdessä kuntayhtymän kanssa.
- Tytäryhteisön hallitus vastaa siitä, että oleellisiin muutoksiin on etukäteen saatu kuntayhtymän lupa.
- Kuntayhtymän hallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai muihin päättäviin elimiin sekä nimeää ehdokkaat tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallituksiin.

1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntalain (365/1995) 25 a §:n mukaan konsernijohto (kuntayhtymässä hallitus ja kuntayhtymän johtaja) vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kuntalain (410/2015) 123 §:n mukaan tilintarkastajien on tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Konserniohjaus ja -valvonta on perustunut läheiseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen tytäryhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen sekä kuntayhtymän johtajan ja hallituksen välillä. Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa, ohjeiden anto kuntayhtymän edustajille tytäryhtiössä, konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi sekä tytäryhtiön toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi on ollut toimivaa ja riittävää. Tytäryhtiö on

muutoin käyttänyt kuntatyhmän keskitettyjä konsernipalveluita ja –toimintoja, paitsi että yhtiön talous- ja palkkahallinto on ulkoistettu yksityiselle tilitoimistolle. Yhtiön toimitusjohtaja on osallistunut kuntayhtymän yhteiseen riskienhallintaprosessiin.

1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma (1 000 €)	2015	2016	Muutos	
			1 000 €	%
Toimintatuotot	112 086	106 730	-5 356	-4,8 %
Toimintakulut	-99 619	-98 269	1 350	-1,4 %
Toimintakate	12 467	8 462	-4 006	-32,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	23	0	-23	-98,6 %
Muut rahoitustuotot	66	56	-10	
Korko- ja muut rahoituskulut	-93	-63	29	-31,4 %
Muut rahoituskulut	-437	-455	-17	
Vuosikate	12 026	7 999	-4 027	-33,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-8 729	-9 137	-408	4,7 %
Tilikauden tulos	3 297	-1 137	-4 434	-134,5 %
Tilinpäätössiirrot	-794	0	794	-100,0 %
Varausten lisäys (-)/vähennys(+)	0	0	0	
Rahastojen lisäys (-)/vähennys(+)	0	0	0	
Tilikauden ylijäämä	2 503	-1 137	-3 640	-145,4 %
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	113 %	109 %		
Vuosikate/Poistot, %	138 %	88 %		
Vuosikate/Amm. perusk. op., €	1 904	1 280		

Kuntayhtymäkonsernin toimintatuotot olivat 106,7 milj. euroa ja ne laskivat 5,4 milj. euroa (-4,8 %). Toimintakulut olivat 98,3 milj. euroa ja ne pienenevät 1,4 milj. euroa (-1,4 %). Konsernituloslaskelman ja sen tunnuslukujen erot kuntayhtymän tuloslaskelmaan ovat varsin pieniä.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernirahoituslaskelma (1 000 €)	2015	2016	Muutos	
			1 000 €	%
Vuosikate	12 026	7 999	-4 027	-33,5 %
Tulosrahoituksen korjauserät	-171	-145	26	-15,3 %
Toiminnan rahavirta	11 855	7 854	-4 000	-33,7 %
Investointimenot	-18 166	-20 006	-1 840	10,1 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	187	149	-38	-20,3 %
Investointien rahavirta	-17 980	-19 858	-1 878	10,4 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 125	-12 004	-5 878	96,0 %
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	20 000	20 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-756	-689	67	-8,8 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-3 200	-3 200	
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 160	-3 878	-6 039	-279,5 %
Rahoituksen rahavirta	1 405	12 233	10 828	770,7 %
Rahavarojen muutos	-4 720	230	4 950	-104,9 %
Rahavarat 31.12.	7 810	8 040	230	2,9 %
Rahavarat 1.1.	12 531	7 810	-4 720	-37,7 %
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-5 173	-17 908		
Investointien tulorahoitus, %	66 %	40 %		
Lainanhoitokate	14,3	10,7		
Kassan riittävyys, pv	24	25		

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut vastaavat hyvin pitkälti kuntayhtymän rahoituslaskelmaa.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA (1 000 €)	2015	2016	VASTATTAVAA (1 000 €)	2015	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT	125 285	136 149	OMA PÄÄOMA	107 774	106 635
Aineettomat hyödykkeet	25	34	Peruspääoma	13 671	13 671
Aineettomat oikeudet	25	34	Arvonkorotusrahassto	128	126
Aineelliset hyödykkeet	124 128	134 984	Muut omat rahastot	37 787	37 787
Maa- ja vesialueet	4 843	4 841	Edellisten tilikausien ylijäämä	53 684	56 188
Rakennukset	98 899	121 449	Tilikauden yli- /alijäämä	2 503	-1 137
Kiint. rakenteet ja laitteet	13	2	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	0
Koneet ja kalusto	6 308	6 930	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	171	171	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	514	512
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	13 894	1 591	VIERAS PÄÄOMA	27 939	41 053
Sijoitukset	1 132	1 132	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	6 382	22 267
Osakkeet ja osuudet	1 132	1 132	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	3 889	1 933
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	514	512	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	17 668	16 853
VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 428	11 539	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	136 227	148 200
Vaihto-omaisuus	145	128	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT:		
Saamiset	2 472	3 371	Omavaraisuusaste, %	79,1 %	72,0 %
Lyhytaikaiset saamiset	2 472	3 371	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	24,9 %	38,5 %
Rahoitusarvopaperit	21	21	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	56 188	55 050
Rahat ja pankkisaamiset	7 789	8 019	Kert. yli-/alijäämä, €/amm.pk.opisk.	8 897	8 805
VASTAAVAA YHTEENSÄ	136 227	148 200	Lainakanta 31.12., 1 000 €	8 089	24 200
			Lainakanta, €/amm.pk.opisk.	1 281	3 871

Konsernitase ja sen tunnusluvut vastaavat hyvin pitkälti kuntayhtymän taseen tietoja. Merkittävin ero on se, että kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konsernitilinpäätöstä koskevaan ohjeen mukaisesti kuntayhtymän taseessa olevat vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on merkitty konsernitaseessa omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntayhtymän hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä (kuntalaki 115 §). Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen poistoeron, varauksien ja rahastojen muutoksia. Kuntayhtymän tilikauden tulos oli -1 178 918,73 euroa. Hallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- lisätään poistoeroa yhteensä -4 785 558,20 euroa, joka koostuu
 - Jyväskylän aikuisopisto –liikelaitoksen poistoeron vähennyksestä 81 767,01 euroa ja lisäyksestä 188 770,40 euroa = lisäys 107 003,39 euroa
 - Kiinteistöliikelaitoksen poistoeron vähennyksestä 1 118 445,19 euroa ja lisäyksestä 5 797 000,00 euroa = lisäys 4 678 554,81 euroa
- vähennetään investointivarauksia 5 985 770,40 euroa, joka koostuu
 - Jyväskylän aikuisopisto –liikelaitoksen investointivarausten vähennyksestä 188 770,40 euroa
 - Kiinteistöliikelaitoksen investointivarausten vähennyksestä 5 797 000,00 euroa

Edellä mainittujen toimenpiteiden jälkeen kuntayhtymän tilikauden ylijäämäksi jää 21 293,47 euroa, joka esitetään siirrettäväksi edellisten vuosien yli-/alijäämättilille.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

2.1.1 Kuntayhtymän johto ja kehittäminen

Kuntayhtymän johto ja kehittäminen, Kiinteistöliikelaitos ja opiskelijaravintolat muodostavat kuntayhtymän yhteiset palvelut. Ne tukevat käyttäjälähtöisesti ja kustannustehokkaasti perustehtävän toteuttamista.

Perustehtävä on toisen asteen ensiluokkainen ja tulevaisuuteen suuntautunut koulutus (SILTA2106+). Perustehtävä on kuntayhtymän valtuuston 23.9.2016 hyväksymässä UUSI YHDESSÄ 2020+ strategiassa kirjattu seuraavasti: Kouluttaa toisella asteella koko ikäluokka ja kehittää aikuisväestön osaamista ja työelämää.

Yhteiset palvelut keskittyvät johtamiseen, henkilöstöasioihin, talouteen ja hallintoon, kehittämishanketoimintaan, laatu- ja toimintajärjestelmiin, ICT-palveluihin, viestintään, tiloihin ja rakennuksiin (Kiinteistöliikelaitos), kansainvälisen toiminnan päälinjauksiin sekä opiskelija- ja henkilöstöruokailuun (opiskelijaravintolat), jotka hoidetaan kuntayhtymän yhteisillä menettelytavoilla.

Kuntayhtymän johto vastaa koulutuksen järjestäjän tehtävän hoitamisesta ja kuntayhtymän kokonaisvaltaisesta kehittämisestä valtuuston ja hallituksen päätösten mukaisesti. Kuntayhtymän johdon ja koko kuntayhtymän tavoitteenasettelu vuodelle 2016 on tehty SILTA 2016+ -strategian viitoittamana. Strategian päälinjaukset ovat:

1. Koulutuskuntayhtymässä on esimerkillisiä toimintatapoja elämänhallinnan taitojen juurruttamisesta huippu- ja moniosaamisen tukemiseen ja korkea-asteen jatko-opintoihin ohjaamiseen.
2. Koulutuskuntayhtymä on mukana työelämän muutosten ja tarpeiden ennakoinnissa ja toteuttaa työelämlähtöistä koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työelämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen.
3. Koulutuskuntayhtymä kehittää määrätietoisesti kilpailu- ja yhteistyökykyistä toisen asteen koulutuksen ja työelämän kehittämisen mallia ja rakennetta Keski-Suomessa.
4. Koulutuskuntayhtymä rakentaa osallistavaa ja motivoivaa toimintakulttuuria panostamalla erityisesti kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin ja ennakoivaan henkilöstösuunnitteluun.
5. Koulutuskuntayhtymä varmistaa terveen talouden lähtökohdasta tulevaisuuden toiminta- ja kilpailukykyä sekä tekee aktiivisesti ja pitkäjänteisesti uusia avauksia osaamisen myynnissä.
6. Yhteiset palvelut ja prosessit tuotetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän oppilaitosten (asiakkaat) kanssa, ja ne tuovat yhdessä oppilaitosten lisääntyvän yhteistyön ja työnjaon kanssa lisäarvoa perustehtävän laadukkaalle toteutukselle.

Toimenpiteiden toteuma 2016: Kuntayhtymän johto ja kehittäminen

Tavoiteohjelma	Toimenpiteet 2016	Toteuma 2016
1 OPISKELIJA Koulutuskuntayhtymässä on esimerkillisiä toimintatapoja elämänhallinnan taitojen juurruttamisesta huippu- ja moniosaamisen tukemiseen ja korkea-asteen jatko-opintoihin ohjaamiseen.		
- Koulutuskuntayhtymällä on yhdessä kumppaneiden kanssa toimiva opiskelijavirtojen seurannan ja syrjäytymisen ehkäisyn malli. - Oppimisen ja ohjauksen henkilökohtaistaminen ja joustavat opinpolut varmistavat opiskelijoiden motivaation ja tukevat heidän sijoittumistaan työelämään tai jatkokoulutukseen. - Kansainvälisyyskoulumalli antaa kaikille monikulttuurisuus- ja kansainvälistymisvalmiudet ja mahdollistaa kv-osaamisen syventämisen. - Oppilaskuntien asemaa ja osallisuutta koulutuskuntayhtymän toiminnassa vahvistetaan.	2020+ -strategian valmistelu ja sopeuttamis- ja/tavoiteohjelma ja sen tehtäväkorit (kaikkien strategian linjausten kohdalla). - Oppisen ja työnteon uudet muodot ja prosessien digitalisointi: Sharepoint-ohjelma käyttöön ja tietovaraston kehittämisen jatkaminen. - Tvt-työvälineiden hyödyntäminen yksilöllisemmän ohjauksen ja joustavien opinpolkujen mahdollistajana. - Toimenpiteitä liikkuvuusprosessien vertaisarvioinnin pohjalta. - Kotikansainvälisyyden toteutuman kuvaaminen ja toimenpiteiden priorisointi. - Oppilaskuntien yhteistyöfoorumin säännöllinen toiminta.	- Uusi yhdessä 2020+ strategia hyväksytty valtuustossa 23.9.16 ja Koris-ohjelma hallituksessa 27.10.16. - Toteutunut. Sharepointista tehty helppokäyttöinen työtila. - Vuoden 2016 aikana luotiin runsaasti uusia verkkokursseja, jotka mahdollistavat opintojen joustavamman suorittamisen. - Opiskelija- ja henkilöstöliikkuvuuden itse-/vertaisarviointiprosessit on suoritettu. Kehittämiskohteet on nimetty ja toimenpiteistä sovittu. - Kotikansainvälisyys on kuvattu osana kuntayhtymän kansainvälisen toiminnan laatuprosesseja. - Yhteistyöfoorumi kokoontui kolme kertaa. Opiskelijakunnat järjestivät strategiaseminaarin päättäjille ja johdolle ja osallistuivat EduFutura-souluun.
2 TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄ Koulutuskuntayhtymä on mukana työelämän muutosten ja tarpeiden ennakkoinnissa ja toteuttaa työelämälähtöistä koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työelämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen.		
- Työ- ja elinkeinoelämän kumppanuuksien ylläpito systematisoidaan ja parannetaan olemassa olevia vuorovaikutteisia toimintamalleja (kuten neuvottelukunnat). - Työelämälähtöisen koulutuksen malleja (esim. 2+1, lukioiden työelämämallit) ja käytänteitä (opettajien ja muun henkilökunnan työelämäjaksot) vahvistetaan. - Koko toisen asteen koulutuksessa on yrittäjyyden erityistehävä (yrittäjyyskoulun toimintamalli), jota tuetaan aktiivisella yhteistyöllä yrityskentän ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.	- Koulutuskuntayhtymän ennakointijärjestelmän systematisointi osana strategian toteutusta. - Opiskelijoiden työelämätaitojen ja työnhakumarkkinoiden kehittäminen. - Yrittäjyyden jatkopolkujen tukeminen yhdessä korkeakoulujen kanssa sekä yrittäjyyden seurannan ja mittareiden kehittäminen.	- Ennakointijärjestelmän kehittäminen siirtyi vuoteen 2018 osana organisaatiouudistusta. - Käynnistettiin Sujuvat työnhakumarkkinat –hanke, jonka tuloksena syntyy verkkokurssi ja opiskelijoiden sekä työelämän kohtaamisia. - Yrittäjyys yhdistää -hankkeessa pilotoitiin yhteisiä opintojaksoja ja –kokeiluja yhteistyössä korkeakoulujen kanssa sekä tiivistettiin NY-yrittäjyys- ja osuuskuntayhteistyötä. Karotoitettiin olemassa olevat mittarit ja yhteisiksi itsearviointityökaluiksi sovittiin HEInnovate sekä yrittäjyyskasvatuksen mittaristo.

3 ALUE Koulutuskuntayhtymä kehittää määrätietoisesti kilpailu- ja yhteistyökykyistä toisen asteen koulutuksen ja työelämän kehittämisen mallia ja rakennetta Keski-Suomessa.		
• Yhteistyötä mallinnetaan ja konkretisoidaan erityisesti toiminta-alueen perusasteen, korkeakoulujen, kuntakentän, työelämän ja aluekehitystoimijoiden kanssa. • Toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyötä, työnjakoa ja rakennetkaisuja toteutetaan tarkoituksenmukaisesti. • Kansallisessa edunvalvonnassa ja viestinnässä otetaan entistä aktiivisempi rooli.	• Lukiokoulutuksen järjestämismallin uudistaminen. • Kv-yhteistyön tiivistäminen maakunnan toisen asteen koulutuksenjärjestäjien kanssa. • Yrittäjyysyhteistyön tiivistäminen oppilaitosten yhteisen yrittäjyysstrategian suuntaisesti yhdessä korkea-asteen kanssa. • ao:n visuaalisen ilmeen kirkastaminen. • Ammatillisen koulutuksen reformiin ja muihin toisen asteen sääntely- ja kehityshankkeisiin vaikuttaminen.	• Lukiokoulutusliikelaitos puretti 12/2016 ja siirrytty oppilaitostulosaluemalliin. • Laadittiin yhteisiä kansainvälisiä hankehakemuksia ja toteutettiin maakunnallisia liikkuvuushankkeita. • EduFutura-yhteistyö yrittäjyyden kärkitiimissä sekä yhteisen yrittäjyys-strategian päivitys. • Työstettiin edesauttamaan ensisijalle nousevaa nimi- ja ilmettyötä 2018 organisaatiouudistukseen. • Vaikutettu mm. Amke ry:n, Kuntaliiton (ammatillisen koulutuksen areena ja lukioforumi) ja Opso ry:n toiminnassa, erilaisissa työryhmissä ja verkostoissa, Ammatti16-seminaarin järjestäjänä ja OKM:lle annetuilla lausunnoilla.
4 HENKILÖSTÖ Koulutuskuntayhtymä rakentaa osallistavaa ja motivoivaa toimintakulttuuria panostamalla erityisesti kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin ja ennakkoivaan henkilöstösuunnitteluun.		
• Osana kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua laaditaan tulosaluekohtaiset henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta henkilöstön osaamista syvennetään ja monipuolistetaan suhteessa ennakoituihin tarpeisiin. • Kuntayhtymän tiimien roolia tiedonvälityksessä, kehittämisessä ja päätösten valmistelussa vahvistetaan. • Johtamisen lähtökohta on motivointi ja mahdollistaminen perustehtävässä onnistumisen varmistamiseksi.	• Henkilöstösuunnittelun painotusta siirretään konkreettiseen henkilöstömäärän ja -rakenteen sopeuttamiseen. • Työterveyshuollon palvelutarpeen arviointi ja määrittely ja tarvittaessa kilpailutus. • KVTES-sopimusalan tehtäväkuvausten laadinta jatkuu. • Virka- ja työsuhteisten esimiesten päätöksentekovaltuuksien tarkistaminen. • Tietoteknisen perustan modernisointi liikkuvuuden mahdollistamiseksi: henkilökohtaisen tallennustilan ja yhteisten materiaalien tallennuspaikkojen uudistaminen sekä Office2016 ja Windows10 käyttöönotto. • Vahvistetaan henkilöstön osaamista opintojen henkilökohtaistamisessa, tv-työvälineiden pedagogisissa käytötavoissa sekä koulutusviennissä.	• YT2016-prosessi. • Oma-arvion perusteella jatketaan nykyisellä palvelusopimuksella toistaiseksi. • Laadittiin tehtäväkuvaukset ruokapalveluliitteen ja ICT-hinnoittelussa olevalle henkilöstölle. • Valmisteltiin kuntayhtymän hallintosäännön päivitystä esimiesten työnjohdollisten esimiespäätöksenteko-oikeuksien osalta. • Office 2016 otettu käyttöön ja Windows 10 uusissa työasemissa. Hankittu uusi Windows-pohjainen tallennusjärjestelmä. • Koulutusvientiosaamisen kehittämiseksi järjestettiin koulutuksia osaamisen tunnistamisesta sekä yrittäjyyskoulutuksesta ulkomailla.

	Selkiytetään kunkin tulosalueen tavoitteet oppimisen digitalisatiosta eOppi-tiimin toimesta.	Tulosalueiden tavoitteet oppimisen digitalisatiossa selvitettiin erillisen digiloikka projektin toimesta. Digiloikka -työryhmän tulosten pohjalta on luotu yhteisiä tavoitteita oppimisen digitalisaation edistämiseksi.
5 TALOUS Koulutuskuntayhtymä varmistaa terveen talouden lähtökohdasta tulevaisuuden toiminta- ja kilpailukykyä sekä tekee aktiivisesti ja pitkäjänteisesti uusia avauksia osaamisen myynnissä.		
- Henkilöstö-, tila- ja muut toiminnan resurssit mitoitetaan suhteessa opiskelijamäärään ja –tuottoihin ja niitä kohdennetaan strategisten linjausten mukaisesti. - Omaisuuksien hoidon ytimessä on kiinteistöjen vastuullinen hoito ja kehittäminen koulutuksen tarpeista ja kestävästä kehityksen lähtökohdista. - Rahastoja käytetään suunnitellusti kehittämistoimintaan.	- Terveen talouden pitkäjänteinen painotus strategia- ja sopeuttamishajautuksessa. - Kehittämisrahastoja puretaan 2,2 milj. euroa. - Osallistutaan näyttötutkintojen myynnin pilotointiin, jos OKM myöntää siihen luvan. - Ulkoisen hankerahoituksen uudet lähteet aktiivisemmin haakuun.	- Sovittu talouden n. 11–12 milj. euron vuositasen sopeutus uuden strategian ja Koris-ohjelman kehikossa vuosille 2017–2019 ja tehty YT2016. - Tilikauden tulos oli arvioitua parempi eikä rahastoja purettu. - OKM myöntänyt tutkintojen koulutusvientiluvan ja ensimmäinen tutkintomyynti (koulunkäyntiavustajan ammattitutkinto) tehty EduCluster Finland Oy:n kanssa Qatarin. - Osallistuttiin uusien kansainvälisten rahoitusmuotojen haakuun. Yksi hankkeista rahoitettiin, kaksi on jatkovalmistuksessa.
6 ORGANISAATIO Yhteiset palvelut ja prosessit tuotetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän oppilaitosten (asiakkaat) kanssa, ja ne tuovat yhdessä oppilaitosten lisääntyvän yhteistyön ja työnjaon kanssa lisäarvoa perustehtävän laadukkaalle toteutukselle.		
- ICT-palvelujen erityinen painopiste on oppimisen ja liikkuvuuden edistäminen. - Systemaattinen laatutyö varmistaa läpinäkyvän toiminnan arvioinnin ja vastuullisen kehittämisen. - Sisäinen viestintä tukee vuorovaikutteisen asiantuntijayhteisön rakentumista ja opiskelijoiden osallistumista.	- ICT-palvelujen toiminnallisten ja teknisten prosessien tarkistaminen ja uusien menettelytapojen käyttöönotto. - Laatutyössä: toiminnan arvioinnin vahvistaminen, kuntayhtymän yhteisten prosessien kuvauksen jatkaminen ja toiminnan ohjaukseen liittyvän raportoinnin parantaminen. - Viestinnän strategiatyö ja yhteisökuva kirkastaminen. - Kuntayhtymän yhtenäinen hankkeprosessin kuvaus, tukitoimet ja ohjeistus sekä valintakriteerit käyttöön. - Yritystiimin toiminnan käynnistäminen.	- Kehitetty asiakkaille itsepalveluportaalia, rakennettu mobiililaitteiden etähallinta, uudistettu av-laitehallinnan haltuunotto. - Laatutyötä on edelleen systematisoitu; prosessikuvauksissa on osin jääty odottamaan 2018 organisaation ja toiminnan uudistusta. - Painopiste siirrettiin 2018 organisaatiouudistusta tukevaan ja toteuttavaan viestintätööhön. - Kehittämishankeryhmän johdolla prosessi on kuvattu, tukitoimet, ohjeistus sekä valintakriteerit otettu käyttöön. - Yritystiimi aloitti toimintansa ja kokoontui 8 kertaa vuoden 2016 aikana.

2.1.2 Jyväskylän ammattiopisto

Jyväskylän ammattiopisto -tulosalue toteutti vuonna 2016 opetussuunnitelmaperusteista ammatillista koulutusta yhteensä 24 ammatilliseen perustutkintoon. Opiskelijamäärä oli vuonna 2016 keskimäärin 4 119, joka oli 166 opiskelijaa vähemmän kuin asetetussa tavoitteessa. Tavoitellusta opiskelijamäärästä jäätin erityisesti hotelli-, ravintola- ja cateringalalla sekä pintakäsittelyalalla.

Lisäksi Jyväskylän ammattiopistossa järjestettiin näyttötutkintoperusteista koulutusta musiikissa ja graafisella alalla sekä taiteen perusopetusta musiikissa ja tanssissa. Näissä opiskelijamäärät toteutuivat suunnitellulla tavalla. Perusopetuksen ja perusopetuksen lisäopetuksen (OKSA-koulutus) suosio nousi edellisistä vuosista erityisesti maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrän kasvusta johtuen. VALMA-koulutus vakiinnutti paikkansa ammatillisiin tutkintoihin valmentavana väylänä opiskelijamäärän lisääntytyä edellisestä vuodesta.

Luovan alan koulutustoiminta käynnistyi Kankaan alueella. Nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen sijoittuminen samalle kampusalueelle mahdollisti aiempaa paremmat synergiaedut koulutusten toteuttamisessa ja kehittämisessä, mikä tukee myös tulevaa ammatillisen koulutuksen reformia. VALMA- ja OKSA-koulutusten sijoittuminen vuonna 2016 Viitaniemen kampusalueelle lisäsi merkittävässä määrin näiden koulutusten yhteistyötä ammatillisten alojen kanssa.

Toiminnan kehittäminen

Vuoden aikana henkilökohtaistamista kehitettiin uudistamalla osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosessia sekä ottamalla käyttöön uudistettu WilmaHops tukemaan opiskelijoiden ohjaamista. Oppimisympäristöjä monipuolistettiin tehostamalla digitalisaation hyödyntämistä, laajentamalla työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä sekä pilotoimalla uusia työpaikalla tapahtuvan oppimisen muotoja (muun muassa uudistettu yhteistyö Vähälä-yhtiöiden kanssa).

Yksilölliset opintopolut lisääntyivät, mikä näkyi eri tavoilla toteutuneina opintoväylinä. Valmistuneista opiskelijoista noin 33 % valmistui muulloin kuin kesäkuussa. Työssäoppimista oli noin 73 %:lla valmistuneista yli säädösten edellyttämän määrän. Kahden tutkinnon opintoja suoritti 10,5 % valmistuneista, mikä oli edellistä vuotta korkeampi osuus. Kansainvälisyys ja yrittäjyys painottuivat edelleen vahvasti toiminnassa. Yhteensä 265 opiskelijaa hankki osaamista Suomen rajojen ulkopuolella. NY-yrittäjinä toimi 306 opiskelijaa, mikä on valtakunnallista huipputasoa. Kilpailutoiminnan tuloksena opiskelijat saavuttivat muun muassa kaksi mitali EuroSkills -kilpailuista ja 11 mitalia Taitaja-kilpailuista.

Jatkuvan haun menettelyitä kehitettiin tukemaan opintojen joustavaa aloittamista. Vuoden aikana jatkuvan haun kautta tuli yhteensä 1 097 hakemusta ja näistä hakijoista 47 % aloitti opinnot. VALMA-koulutuksesta muodostui selkeä sisääntuloväylä ammatillisiin opintoihin. Yhteishaussa 66 % VALMA-opiskelijoista sai opintopaikan ammattiopistosta.

Opintojen läpäisyaste ei ole parantunut toivotulla tavalla, mikä edellyttää toiminnan tarkempaa analysointia ja kohdennettuja toimenpiteitä. Läpäisyaste on kuitenkin valtakunnallisen keskiarvon tasolla. Negatiivisten keskeyttämisten osuus pieneni edellisestä vuodesta, mutta ei yltänyt asetettuun tavoitetasoon. Vuoden aikana eronneista opiskelijoista noin 49 % vaihtoi opintopaikkaa kuntayhtymän sisällä tai siirtyi muuhun oppilaitokseen. Väärä alavalinta tai motivaation puute oli eron syynä noin 13 % eronneista. Yhä useampi opiskelija on hakeutumisvaiheessa epävarma opiskeluvalinnasta tai on opinnoissaan erityisen tuen tarpeessa. Opiskelijoista 13,6 % oli erityisopiskelijoita, mikä on edellistä vuotta korkeampi lukumäärä. Tunnusluvut osoittavat sekä hakeutumisvaiheen että opintojen aikaisen ohjauksen ja opiskelijoiden tuen merkityksellisyyden. Ohjausta kehitetään yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa.

Opiskelijoiden osallisuutta ja koulutuksen yhteisöllisyyttä kehitettiin vuoden 2016 aikana vahvistamalla Hyvinvointiryhmien (Hyry-ryhmät) ja JAMO-opiskelijajyhdistyksen opiskelijajaostojen yhteistyötä. Opiskelijat ottivat vastuuta ja aktiivisempaa roolia muun muassa erilaisten hyvinvointia lisäävien tapahtumien ja teemapäivien toteutuksesta.

Laatujärjestelmä

Koulutuksen ja toiminnan laadun kehittämisessä tehtiin vuoden 2016 aikana vahvaa alueellista yhteistyötä muun muassa koordinoimalla OPH:n rahoituksella toteutettavaa laadunkehittämisverkostoa (POKE, Keski-Suomen opisto, Jyväskylän kristillinen opisto ja Jyväskylän kotitalousoppilaitos). Vuoden aikana toteutettiin itsearvioinnit osana Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin arviointia. Arvioinnin kohteina olivat muun muassa osaamisperusteisuuden ja asiakaslähtöisyyden toteutuminen, ammattiopistossa toteutettava perusopetus sekä VALMA-koulutus.

Henkilöstön osaamisen varmistaminen

Jyväskylän ammattiopisto hyödynsi henkilöstön osaamisen kehittämisessä aikaisempien vuosien tapaan keskitettyä koulutustarjontaa ja hanketoimintaa. Osaamista vahvistettiin toiminnan kannalta keskeisissä teemoissa, kuten pedagogiikka, ohjaus ja työelämäyhteistyö. Henkilöstölle oli lisäksi tarjolla uuteen opetusteknologiaan keskittyviä digityöpajoja. eTutor-toimintaa vahvistettiin tukemaan opettajia teknologian pedagogisessa hyödyntämisessä. Erityisen tuen tarve on korostunut entisestään opetustyössä, mikä näkyi vuonna 2016 erityisopettajakoulutukseen osallistuneiden opettajien määrässä.

Esimiehiä valmennettiin johtamiseen ja esimiestyöhön liittyvissä teemoissa. Muutosjohtamisvalmennukseen osallistuivat kaikki 15 koulutuspäällikköä, lisäksi pitkäkestoiseen johtamiskoulutukseen osallistui koulutuspäälliköistä kolme. Työnohjauksellisia kehittämistoimia järjestettiin sekä opetusta hallinto- ja tukihenkilöstölle erilaisiin tarpeisiin. Henkilöstön työelämäyhteistyötä ja kansainvälistä osaamista vahvistettiin kansallisilla ja kansainvälisillä työelämäjaksoilla.

Vuosityöaikakokeilu

Vuoden 2016 aikana valmisteltiin työnantajan ja työntekijöiden yhteisillä työryhmillä vuosityöaikakokeiluun siirtymistä elokuun 2018 alusta alkaen. Joulukuussa 2016 allekirjoitettiin paikallinen sopimus Jyväskylän koulutuskuntayhtymän ja OAJ Keski-Suomen välillä.

Talous

Jyväskylän ammattiopiston tulos vuonna 2016 oli 1,67 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Syksyllä 2015 budjetin laadinnan yhteydessä Jyväskylän koulutuskuntayhtymä harmonisoi ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoituksen jakoperusteet, mikä antoi Jyväskylän ammattiopiston budjetointiin väljyyttä aiempiin vuosiin verrattuna. Tammikuun laskentapäivän opiskelijamäärän jäädessä alle talousarvioluvun sekä tuolloin tehty arvio siitä, ettei syksyn opiskelijamäärällä pystytä paikkaamaan opiskelijavajetta, päätettiin toimintaa sopeuttaa heti alkuvuodesta. Myös tiedossa olleet vuoden 2017 ammatillisen koulutuksen rahoitusleikkaukset tukivat päätöstä jatkaa tiukkaa talouskuria. Tämä näkyy erityisesti budjetoitua alhaisempina henkilökuluina (esim. määräaikaisten sopimusten päättyminen, sijaisuuksien hoitaminen sisäisin järjestelyin), palveluiden ostoina ja tarvikkehankintoina. Tiukka talouskuri helpotti syksyllä 2016 käytyjä YT-neuvotteluja Jyväskylän ammattiopiston osalta.

Talousarvion mukaista kehittämisrahaston purkamista ei tarvinnut toteuttaa, vaan kehittämistoiminta tehtiin yksikköhintarahoituksella. Toiminnan kehittämisessä hyödynnettiin aiempien vuosien tapaan aktiivisesti myös ulkopuolista hankerahoitusta.

Toimenpiteiden toteuma 2016: Jyväskylän ammattiopisto

Tavoiteohjelma	Toimenpiteet 2016	Toteuma 2016
1 OPISELIJA Koulutuskuntayhtymässä on esimerkillisiä toimintatapoja elämänhallinnan taitojen juurruttamisesta huippu- ja moniosaamisen tukemiseen ja korkea-asteen jatko-opintoihin ohjaamiseen.		
- Koulutuskuntayhtymällä on yhdessä kumppaneiden kanssa toimiva opiskelijavirtojen seurannan ja syrjäytymisen ehkäisyn malli. - Oppimisen ja ohjauksen henkilökohtaistaminen ja joustavat opinpolut varmistavat opiskelijoiden motivaation ja tukevat heidän sijoittumistaan työelämään tai jatkokoulutukseen. - Kansainvälisyyskoulumalli antaa kaikille monikulttuurisuus- ja kansainvälistymisvalmiudet ja mahdollistaa kv-osaamisen syventämisen. - Oppilaskuntien asemaa ja osallisuutta koulutuskuntayhtymän toiminnassa vahvistetaan.	- Vakiinnutetaan opiskeluhoito- ja hyvinvointipalvelut. - Luodaan yhteistyömalli eri toimijoiden (mm. kuraattoripalvelut, viranomaisyhteistyö, srk) kanssa. - Vakiinnutetaan ammatillisten yksiköiden hyvinvointiryhmien toiminta. - Lisätään opiskelijayhdistyksen jaostojen osallisuutta toiminnassa. - Varmistetaan osaamisperustaisen opetus suunnitelmien käyttöönotto, arvioidaan toteuttamista ja arvioinnin pohjalta tehdään suunnitelma edelleen kehittämisestä. - Uudistetaan ohjauspalveluja yhteistyössä kuntayhtymän eri toimijoiden kanssa (ammattiopisto, aikuisopisto, lukio, oppisopimuskeskus). - Kehitetään hakeutumisvaiheen ohjausta ja varmistetaan joustavat siirtymät eri koulutusten ja koulutusmuotojen välillä. - Otetaan käyttöön valtakunnallinen hyvän ohjauksen kriteeristö. - Uudistetaan markkinointi- ja viestintäprosessia onnistuneen opiskelijarekrytoinnin varmistamiseksi.	- Selkeytettiin opiskeluhoitoon henkilöstön toimenkuvia ja yhteistyömallia yhdessä kyseisten toimijaryhmien kanssa. - Vakiinnutettiin hyvinvointiryhmien toiminta (6 kpl) ja tehostettiin ryhmien yhteistyötä yli yksikkörajojen. - Aktivitiin Jamo-opiskelijayhdistyksen toimintaa kaikilla kampuksilla. Kuudessa jaostossa toimii aiempaa enemmän aktiivisia eri alojen opiskelijoita (n. 70 opiskelijaa). Jaostojen jäseniä on mukana oppilaitoksen erilaisissa työryhmissä sekä organisoimassa ja toteuttamassa eri tapahtumia. - Toteutettiin osaamisperustaisuuden itsearviointi osana Karvin arviointia. Tähän osallistui opiskelijoita, työelämän edustajia sekä opettajia ja esimiehiä. Tulokset on käsitelty yksiköissä sekä johdon katselmuksessa ja kehittämistoimenpiteet käynnistetty. - Uudistettiin ja otettiin käyttöön henkilökohtaistamista tukeva Wilman Hops-lomake. - Kehitettiin jatkuvan haun ja joustavien opintojen aloittamisen prosessia. Jatkuvan haun kautta opiskelijoiksi eri tutkintoihin valittiin yhteensä 514 opiskelijaa. - Otettiin käyttöön uudistettu ohjaussuunnitelma, joka perustuu valtakunnalliseen hyvän ohjauksen kriteeristöön. - Luotiin ammattiopistolle markkinointisuunnitelma. Tehostettiin markkinointiviestintää mm. lisäämällä sosiaalisen median hyödyntämistä. - Lanseerattiin logistiikan alan markkinointiin iskulause "Teille töihin", mikä voitti valtakunnallisen iskulausepalkinnon.

	• Vakiinnutetaan VALMA-koulutus osaksi ammatillisen koulutuksen rakennetta. • Luodaan yhteinen visio ja toimintamallit teknologian (digitalisatio) mielekkäälle hyödyntämiselle oppimisen ja ohjauksen tukena. • Luodaan toimintamalli ulkomaisen vaihto-opiskelijoiden integroimiseksi osaksi oppilaitoksen arkea (kotikansainvälistyminen). • Luodaan pitkäjänteinen toimintasuunnitelma ammattiopiston kilpailutoiminnalle.	• Mallinnettiin opintopolku ja sujuva siirtyä OKSA-koulutuksesta (perusopetus) VALMA-koulutukseen. • Kehitettiin nivelvaiheen toimintamallia ottamalla käyttöön VALMA-starttipäivä. Aloitettiin VALMA-opettajien ja ammatillisten opettajien työparitoiminta mm. vahvistamaan joustavia siirtymiä VALMAsta perustutkintoon ja päinvastoin. VALMA-opiskelijoista 90 % siirtyi yhteishaussa jatko-opintoihin. • Arvioitiin teknologian hyödyntämisen nykytila, kehitettiin toimintaa: - Organisoitiin eTutor-toiminta uudelleen. Nimettiin 24 eTutoria. - Laadittiin yhteisten tutkinnon osien verkko-opetukseen materiaaleja, yhteensä 10 osa-alueen aineisto. - Kehitettiin musiikkialan digitaalinen oppimisympäristö yhdessä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa. • Uudistettiin opiskelijavaihtomallia kansainvälisen Emeu-mallin pohjalta ja otettiin se käyttöön 7 perustutkinnossa. • Vaihtojaksoilla ammattiopistossa oli yhteensä 92 kansainvälistä opiskelijaa. • Arvioitiin kilpailutoiminnan kokonaisuutta ja priorisoitiin vuoden 2017 kilpailutoiminnan painopistealueet.
2 TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄ Koulutuskuntayhtymä on mukana työelämän muutosten ja tarpeiden ennakoinnissa ja toteuttaa työelämälähtöistä koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työelämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen.		
• Työ- ja elinkeinoelämän kumppanuuksien ylläpito systematisoidaan ja parannetaan olemassa olevia vuorovaikutteisia toimintamalleja (kuten neuvottelukunnat). • Työelämälähtöisen koulutuksen malleja (esim. 2+1, lukioiden työelämämallit) ja käytänteitä (opettajien ja muun henkilökunnan työelämäjaksot) vahvistetaan.	• Mallinnetaan alakohtaisia, monipuolisia työelämä – oppilaitos - yhteistyömuotoja. • Kehitetään työelämälähtöisten koulutusten toteutusmalleja (oppilaitos-oppisopimus-työelämä).	• Mallinnettiin ja pilotoitiin toimintatapa, jossa työelämän edustajat auditoivat oppilaitoksen oppimisympäristöjä (työsalit) suhteessa tutkinnon ja työelämän ammattitaitovaatimuksiin. • Otettiin käyttöön uusia työelämäyhteistyön toimintamalleja: työpaikka oppimisympäristönä (mm. case: ”Vähälä”) ja oppilaitos työpaikkana (mm. case: ”Roland Akatemia”). • Kehitettiin erityisen tuen opiskelijoille tuetun työssäoppimisen malli ja laadittiin tukimateriaali työpaikkaohjaajalle.

Koko toisen asteen koulutuksessa on yrittäjyyden erityistehävä (yrittäjyyskoulun toimintamalli), jota tuetaan aktiivisella yhteistyöllä yrityscentän ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.	- Systematisoidaan työpaikkaohjaajakoulutusten toteutus. - Toteutetaan henkilöstön työelämäjaksoja (tavoite 20 hlöä à 6 vkoa). - Varmistetaan yrittäjyysopintojen toteutuminen osana osaamisperustaisia opetussuunnitelmia uudistamalla yrittäjyyspolkumallia. - Systematisoidaan yrittäjyyskoordinaattoreiden työ (resurssiviisas optimointi).	- Yksiköihin nimetyt työpaikkaohjaajakoulutuksen koordinaattorit vakiinnuttivat henkilökohtaistetun työpaikkaohjaajakoulutuksen osaksi yksiköiden toimintaa. Koulutettiin 205 työpaikkaohjaajaa. 14 henkilöä toteutti kuuden viikon työelämäjakson kotimaassa tai ulkomailla. - Uudistettiin yrittäjyyskoordinaattoreiden ja yrittäjyden valmentaja-opettajien toimenkuvat. Päivitettiin yrittäjyyspolun kuvaus. NY-yrityksiä perustettiin vuonna 2016 yhteensä 168, joissa toimi 306 opiskelijaa.
3 ALUE Koulutuskuntayhtymä kehittää määrätietoisesti kilpailu- ja yhteistyökykyistä toisen asteen koulutuksen ja työelämän kehittämisen mallia ja rakennetta Keski-Suomessa.		
- Yhteistyötä mallinnetaan ja konkretisoidaan erityisesti toiminta-alueen perusasteen, korkeakoulujen, kuntakentän, työelämän ja aluekehitystoimijoiden kanssa. - Toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyötä, työnjakoa ja rakenneratkaisuja toteutetaan tarkoituksenmukaisesti. - Kansallisessa edunvalvonnassa ja viestinnässä otetaan entistä aktiivisempi rooli.	- Kehitetään opiskelijoiden jatko-opintopolkuja "Omalle polulle korkeakouluun" – hankkeen kautta. - Vahvistetaan Suomalaisen Musiikkikampuksen yhteistyötä (mm. musiikkiteatterikoulutus). - Kehitetään Kankaan Luovan kampuksen kokonaisuutta yhteistyössä aikuisopiston ja alueen muiden toimijoiden kanssa (yritykset, muut koulutusorganisaatiot). - Kehitetään kampusyhteistyötä lukiokoulutuksen kanssa: opinto- ja tilasuunnittelu, yhteiset toiminnot.	- Luotiin ja pilotoitiin "Korkea-koulu opintoihin valmentautuminen" tutkinnon osa. Ensimmäisessä toteutuksessa mukana 41 opiskelijaa. - Korkeakoulujen toteuttamille (Jamk ja Jyväskylän yliopisto) opintojaksoille osallistui 11 opiskelijaa. - Osallistuttiin EduFuturan työryhmiin ja nopeat startit kehittämishankkeisiin. - Osallistuttiin Suomalaisen Musiikkikampuksen uuden toimintamallin ja johtamisjärjestelmän valmisteluun. - Kehitettiin yhdessä aikuisopiston kanssa Kankaan kampuksen toimintaprosesseja. Käynnistettiin opetuksen yhteiset tiimit. - Ideoitiin toisen asteen opiskelijalähtöistä ohjauspalvelukokonaisuutta yhdessä kuntayhtymän muiden tulosalueiden opinto-ohjaajien kanssa. - Toteutettiin yhdessä lukiokoulutuksen kanssa perusopetuksen ohjaushenkilöstölle suunnattu Yhteistyöbrunssi -tapahtuma, jossa kerrottiin koko toisen asteen koulutuksen tulevista muutoksista.
4 HENKILÖSTÖ Koulutuskuntayhtymä rakentaa osallistavaa ja motivoivaa toimintakulttuuria panostamalla erityisesti kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin ja ennakkoivaan henkilöstösuunnitteluun.		
Osana kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua laaditaan tu-	Valmennetaan esimiehiä ammatillisen koulutuksen olosuhteissa tapahtuviin muutoksiin.	Toteutettiin esimiesten muu- tostuki valmennus, mukana 15 koulutuspaikallista.

losaluekohtaiset henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta henkilöstön osaamista syvennetään ja monipuolistetaan suhteessa ennakoituihin tarpeisiin. • Kuntayhtymän tiimien roolia tiedonvälityksessä, kehittämisessä ja päätösten valmistelussa vahvistetaan. • Johtamisen lähtökohta on motivointi ja mahdollistaminen perustehtävässä onnistumisen varmistamiseksi.	• Valmennetaan henkilöstöä osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa. • Sitoutetaan henkilöstöä teknologian suunnitelmalliseen hyödyntämiseen ohjauksessa ja opettamisessa.	• Mahdollistettiin pitkäkestoiseen johtamiskoulutukseen osallistuminen. • Tarkennettiin osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen prosesseja. Nimettiin sekä koulutettiin HopsMentorit (23 ryhmänohjaajaa) varmistamaan prosessien toimivuutta. • Toteutettiin yhdessä muiden tulosalueiden kanssa 50 koulutusta, jotka tukivat mm. office 365 ympäristön käyttöä sekä opetuksen että tietotyön välineenä. Toteutettiin alakohdaisia digi-työpajoja osana eOppimiskulttuuria kaikille hanketta.
--	---	--

5 TALOUS

Koulutuskuntayhtymä varmistaa terveen talouden lähtökohdasta tulevaisuuden toiminta- ja kilpailukykyä sekä tekee aktiivisesti ja pitkäjänteisesti uusia avauksia osaamisen myynnissä.

• Henkilöstö-, tila- ja muut toiminnan resurssit mitoitetaan suhteessa opiskelijamäärään ja –tuottoihin ja niitä kohdennetaan strategisten linjausten mukaisesti. • Omaisuuden hoidon ytimessä on kiinteistöjen vastuullinen hoito ja kehittäminen koulutuksen tarpeista ja kestävä kehityksen lähtökohdista. • Rahastoja käytetään suunnitelmallisesti kehittämistoimintaan.	• Varaudutaan v. 2017 rahoitusleikkauksiin sopeuttamalla toimintaa niukkeneviin resursseihin. • uudistetaan koulutusten toteuttamismalleja • uudelleen arvioidaan toiminnan rakenteet • Kohdennetaan 1,3 Me rahaston purun kautta strategiaan kehittämiskohteisiin erillisen suunnitelman mukaisesti.	• Aloitettiin rakenteiden kehittäminen, mm. yhteisten palveluiden yksiköiden ja tuotantopalvelujen organisoiminen arvioinnilla. • Noudatettiin tarkkaa tarveharkintaa rekrytoinneissa. • Suurin osa vuodelle 2016 suunnitelluista investoinneista siirrettiin tuleville vuosille ammatillisen koulutuksen reformista johtuen. Vain välttämättömimmät investoinnit tehtiin. • Kohdennettiin n. 650 000 € yhteisiin toiminnan kehittämiskohteisiin: osaamisperusteisuuden toimeenpanoon, ohjauspalveluiden kehittämiseen, digitalisaation hyödyntämiseen, henkilöstön osaamisen lisäämiseen, kansainvälisyyteen sekä työelämäyhteistyön monipuolistamiseen ja kehittämiseen.
---	--	---

6 ORGANISAATIO

Yhteiset palvelut ja prosessit tuotetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän oppilaitosten (asiakkaat) kanssa, ja ne tuovat yhdessä oppilaitosten lisääntyvän yhteistyön ja työnjaon kanssa lisäarvoa perustehtävän laadukkaalle toteutukselle.

• ICT-palvelujen erityinen painopiste on oppimisen ja liikkuvuuden edistäminen. • Systemaattinen laatutyö varmistaa läpinäkyvän toiminnan arvioinnin ja vastuullisen kehittämisen. • Sisäinen viestintä tukee vuorovaikutteisen asiantuntijayhteisön rakentumista ja opiskelijoiden osallistumista.	• Kehitetään asiakaspalautteen suunnitelmallista hyödyntämistä toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä. • Varmistetaan opiskelijoiden ja sidosryhmien osallistaminen toiminnan arviointiin ja kehittämiseen.	• Otettiin käyttöön uudistetut Inka-järjestelmän opiskelijapalautekyselyt. Vakiinnutettiin käyttöön asiakaspalautteen keräämisen ja käsittelyn toimintamalli. • Osallistettiin opiskelijoita laadun arviointiin ja toiminnan kehittämiseen, sisäisiin auditointeihin osallistui 54 opiskelijaa.
---	--	--

Yhteenveto Jyväskylän ammattiopiston tunnusluvuista 2013–2016

Jyväskylän ammattiopisto	TAV.	TOTEUMAT			
	2016	2016	2015	2014	2013
Prosessit					
Opiskelijamäärä (ammatillinen perus-koulutus) aritm.ka	4285	4119	4196	4335	4511
- joista VALMALaisia aritm.ka (koulutus alkoi 1.8.2015)	95	113	60		
Perusopetus ja perusopetuksen lisäopetus (OKSA) (20.9.)	60	104	62	76	112
Taiteen perusopetus (musiikki ja tanssi) (aritm.ka)	900	902	898	944	1026
Läpäisyaste -% ¹⁾	68 %	65,3 %	67,4 %	66,2 %	66,9 %
Eronneet, henkilöä (ops)	430	565	566	445	413
Negatiiviset eroajat, henkilöä (ops)	240	291	328	247	277
Negatiivisten eronneiden %-osuus opiskelijoista (ops)	5,60 %	7,1 %	7,8 %	5,7 %	6,1 %
Vaikuttavuus					
Suoritettut ammatilliset perustutkinnot	1300	1207	1325	1360	1382
Ylioppilastutkinnot, lkm	105	94	86	99	100
Yo-tutkintojen %-osuus valmistuneista	10,4 %	10,5 %	8,3 %	9,6 %	9,1 %
Suoritettut amm. perustutkinnot/opettaja	5,0	4,8	4,9	4,9	4,8
Työelämäyhteistyö					
* ko. vuonna koulutetut työpaikka-ohjaajat	150	205	76	107	164
Asiakasnäkökulma					
Koulutukseen haluttavuus					
Ensisijaiset hakijat/aloituspaikat	1,2	1,1	1,1	1,5	1,7
Opiskelijapalaute ²⁾					
* opetuksen kokonaislaatu	3,9	4,0	4,0	3,9	3,8
Erityisopiskelijat					
* henkilöä (aritm. ka)	560	561	543	500	453
* %-osuus opiskelijoista (ops)	13,1 %	13,6 %	12,9 %	11,5 %	10,0 %
Kansainvälisyys					
* opiskelijat ulkomailla, henkilöä	260	265	229	246	256
* ulkomailla suoritettut viikot	1430	1397	1184	1286	1270
Henkilöstö					
Opetushenkilöstön muodollinen pätevyys					
* päätoim. opettajien kelpoisuus-%	95,0 %	92,0 %	94,9 %	93,4 %	90,1 %
Henkilöstön kehittäminen					
* euroa/henkilö (sis. myös palkkakulut)	2200	2354	2169	2596	2165
* koulutuspäivät / henkilö	8,0	7,4	7,0	8,2	6,6
Henkilöstön työelämäjaksot					
* henkilöiden määrä	20	14	13	20	14
* työelämäjaksoiden pituus yhteensä viikkoina	120	88	78	115	80

1) Vuoden 2016 läpäisyaste-% = v. 2013 aloittaneista opiskelijoista valmistunut vuoden 2016 loppuun mennessä.

2) Inka-kysely valmistumisvaiheen opiskelijoille, asteikko 1 - 5

2.1.3 Jämsän ammattiopisto

Kokonaisuutena tarkasteltuna Jämsän ammattiopiston vuosi 2016 oli toiminnallisesti hyvä ja taloudellisesti tyydyttävä. Jämsän ammattiopisto pystyi tekemään niukasti ylijäämäisen taloudellisen tuloksen. Jämsän ammattiopistossa käytettiin toiminnan kehittämiseen 220 000 euroa (mm. henkilöstön osaamisen kehittämiseen, joka suuntautui mahdollisen ammatillisen koulutuksen reformin tuomiin haasteisiin, tiimi- ja projektioppimisen asettamiin pedagogisiin haasteisiin sekä useiden opiskelijoiden kansainvälisiin vaihtojaksoihin). Ammatillisen koulutuksen kehittämisrahastoa ei käytetty, vaikka sen purkamiseen oli talousarviossa varauduttu, koska ammattiopiston talous oli niukasti ylijäämäinen.

Kiinteistöstrategian toteuttaminen jatkui metsä- ja logistiikka-alojen käyttämän R-rakennuksen korjaussuunnittelulla. Koulutuskuntayhtymän valtuuston päätöksen mukaan peruskorjaus aloitetaan vuonna 2018.

Jämsän ammattiopistolla on ollut ja on selkeä seutukunnallinen kehittämis- ja työelämän palvelurooli Jämsänjokilaaksossa. Suhteet Jämsän kaupungin ja sen koulutoimen suuntaan ovat avoimet ja luotamukselliset. Jämsän ammattiopisto kuuluu Jämsän kaupungin perustamaan vastaanottokeskustyhteistyöryhmään. Jämsän ammattiopistossa käynnistettiin syyskuussa Auvilan vastaanottokeskukseen asiakkaille suunnattu puolen vuoden mittainen ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutusjakso.

Seutukunnallinen toisen asteen johtoryhmä on kokoontunut vuonna 2016 muutamia kertoja. Ammattiopistolla ja lukiolla on yhteisiä opiskelijoita (mm. kaksoistutkinnon suorittajia, aineopiskelijoita ja urheiluvalmennettavia). Ammattiopistolla on ollut selkeä rooli nuorisotakuun koordinoitiryhmässä. Ammattiopisto on toiminut aktiivisesti yhteistyössä perusopetuksen ja etsivän nuorityön kanssa varmistaaksemme kaikille ilman opiskelupaikkaa oleville jämsäläisnuorille koulutuspaikan, jos ja kun opiskeluhaluukkuutta on ollut. VALMA-koulutus on vakiinnuttanut paikkansa ammattiopiston koulutustarjonnassa.

Jämsän ammattiopisto on käyttänyt yhden päätoimisen henkilötövuoden opiskelijahallinnon digitalisoinnin ja eOppimisen kehittämiseen. Myös ammattiopiston opetuksen kokonaissuunnitteluun on käytetty yksi henkilötövuosi. Yhteistyö Jyväskylän ammattiopiston ja Jyväskylän aikuisopiston kanssa on ollut sujuvaa. Jyväskylän koulutuskuntayhtymän kanssa tehtävä yhteistyö jatkui hyvänä.

Jämsän ammattiopiston vetovoimaisuus on pysynyt kohtuullisen hyvänä. Kaikki valtionosuusrahoitteiset perustutkintopaikat 1 164 ovat olleet täynnä. Opetussuunnitelmaperusteisia opiskelijoita oli 667, näyttöperusteisia 498 ja VALMA-opiskelijoita neljä (yhteensä 1 169 opiskelijaa). Jatkossa Jämsän ammattiopistosta tulee vapautumaan valtionosuusrahoitteisia perustutkintopaikkoja. Nuorten hakeutuminen Jämsän ammattiopistoon on vähentynyt selkeästi viimeisten kolmen vuoden aikana. Tähän on pääasiallisina syinä Jämsän seutukunnan peruskoulun päättävien opiskelijoiden määrän selkeä väheneminen ja toisaalta nuorisotakuu, joka velvoittaa jokaista ammatillisen ja yleissivistävän koulutuksen järjestäjää tarjoamaan nuorelle toisen asteen koulutuspaikan mahdollisimman läheltä kotipaikkaa. Nuorten tulo ammattiopistoon muualta Suomesta on vähentynyt selkeästi, mikä näkyy myös ammattiopiston asuntolassa, jonka käyttöaste on pudonnut lähes 100 %:sta prosentista 70 %:iin kahden viime vuoden aikana.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen koulutuspaikat ovat olleet myös täynnä (yhteensä 321 opiskelijaa, 133,9 otv). Nuorten aikuisten osaamisohjelman ja Aikuisten osaamisperustan vahvistaminen -ohjelman opiskelijoita oli 62 (38,2 otv). Muun aikuiskoulutuksen opiskelijamäärä oli 503 (55,6 otv). Nämä tekevät yhteensä 886 opiskelijaa (227,7 otv).

Jämsän ammattiopistossa oli vuonna 2016 henkilöstöä 145 (TA 154) eli yhdeksän henkilöä vähemmän kuin oli talousarvioon arvioitu ja kolmen henkilön vähennys verrattuna vuoden 2015 tilinpäätökseen. Vähentyminen on tapahtunut opetushenkilöstössä pääsääntöisesti luontaisen poistuman ja

pitkien virkavapaiden kautta. Opetushenkilöstön vähentyminen on kohdistunut tasaisesti lähes kaikille koulutusaloille. Jämsän ammattiopiston kaltaisessa pienessä oppilaitoksessa Jyväskylän koulutuskuntayhtymän henkilöstöjaottelu opetushenkilöstöön ja hanke- ja tukihenkilöstöön ei ole kovin toimiva, koska useat hanke- ja tukihenkilöstöön kuuluvat henkilöt myös opettavat ja toimivat tutkintotilaisuuksien ja näyttöjen vastaanottajina.

Opiskelijayhdistys Pate ry:n toimintaa on pyritty aktivoimaan käyttämällä yhden oppimisenohjaajan työtä opiskelijayhdistyksen toiminnan ohjaukseen.

Jämsän ammattiopiston toiminnalliset tavoitteet perustuvat koulutuskuntayhtymän strategiaan tavoitteisiin. Ammattiopiston vuoden 2016 toiminnalliset tavoitteet esiteltiin henkilöstölle kehittämispäivässä paneelikeskustelun muodossa. Tavoitteiden toteutumisen väliarviointeja on tehty ammattiopiston strategiaryhmässä kolme kertaa. Tavoitteiden toteuma on koottu yhteen taulukossa ”Toimenpiteiden toteuma 2016” ja ”Yhteenveto Jämsän ammattiopiston tunnusluvuista 2013–2016”.

Toimenpiteiden toteuma 2016: Jämsän ammattiopisto

Tavoiteohjelma	Toimenpiteet 2016	Toteuma 2016
1 OPISELIJA Koulutuskuntayhtymässä on esimerkillisiä toimintatapoja elämänhallinnan taitojen juurruttamisesta huippu- ja moniosaamisen tukemiseen ja korkea-asteen jatko-opintoihin ohjaamiseen.		
- Koulutuskuntayhtymällä on yhdessä kumppaneiden kanssa toimiva opiskelijavirtojen seurannan ja syrjäytymisen ehkäisyn malli. - Oppimisen ja ohjauksen henkilökohtaistaminen ja joustavat opinpolut varmistavat opiskelijoiden motivaation ja tukevat heidän sijoittumistaan työelämään tai jatkokoulutukseen.	- Huomioidaan opiskelijan vahvuudet ja otetaan opiskelijan yksilöllisen opinpolun suunnittelun lähtökohdaksi mahdollisuus suorittaa tutkinto 2–2,5 vuodessa ammatillisessa peruskoulutuksessa. - Vahvistetaan henkilöstön henkilökohtaistamis- ja valmennusosaamista koulutuksella. Samanaikaisesti selkiytetään vastuukouluttajien ja ryhmänohjaajien rooleja.	- Kokonaissuunnittelussa lähtökohtana on ollut mahdollisuus toteuttaa nuorten opetussuunnitelmaperusteinen koulutus 2–2,5 vuodessa. Koulutusajasta on informoitu ja käyty keskustelua JKYY:n hallinnossa, neuvottelukunnassa ja sidosryhmissä. - Opiskelijan yksilölliseen opinpolkuun on lisätty valinnaisuutta opiskelijan vahvuuksien ja halun mukaan. Perustutkintoihin esim. on otettu osia muista tutkinnoista (auto ja liiketalous) ja ammattikorkeakoulutasoisia opintoja on ollut mahdollista suorittaa sotella ja nuvalla. - NTM päivityskoulutuksen suoritti 52 opettajaa. Henkilökohtaistamispajoja toteutui viisi ja osallistujia oli 93. - Koulutushakua ja opinpolkua koskevaan työpajaan osallistui 13 henkilöä. - Opettajien Tiimioppimisen paalutuskoulutukseen osallistui keväällä kaikkiaan 10 opettajaa ja kaksi oppimisenohjaajaa ja syksyllä 11 opettajaa.

- Kansainvälisyyskoulumalli antaa kaikille monikulttuurisuus- ja kansainvälistymisvalmiudet ja mahdollistaa kv-osaamisen syventämisen. - Oppilaskuntien asemaa ja osallisuutta koulutuskuntayhtymän toiminnassa vahvistetaan.	- Kehitetään yhteistoiminta-aikaa ja monipuolistetaan sen käyttöä. - Tehostetaan tutkinnon osan, alan työtehtävissä toimiminen ulkomailla, markkinointia ja kytetään se joustavaksi opinpoluksi.	Kolme opettajaa suoritti tiimimestarikoulutuksen ja kaksi opettajaa osallistui koulutukseen, josta he valmistuvat tiimimestareiksi vuonna 2017. Yksi opettaja on työssäoppiminen yrittäjänä (TOY) -valmennuksessa. Vastuukoulutajien ja ryhmänohjaajien roolia vahvistettiin henkilöstökoulutuksissa. - Yhteistoiminta-ajalla on toteutunut YTO-valinnaisia opintoja ja lukiotavoitteinen äidinkieli, englanti ja matematiikka (yhteensä 16 kurssia). Yritystoisminnan suunnittelun -tutkinnon osan opinnot toteutettiin monialaisesti yhteistoiminta-ajalla. Opiskelijoita osallistui opintojaksolle 39 seitsemältä eri koulutusosalta - Toteutunut seuraavissa tutkinnoissa; nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaus, puutarha-ala, matkailuala, metsäala, autoala sekä kaupan ala.
2 TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄ Koulutuskuntayhtymä on mukana työelämän muutosten ja tarpeiden ennakoinnissa ja toteuttaa työelämä- lähtöistä koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työ- elämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen.		
- Työ- ja elinkeinoelämän kumppanuuksien ylläpito systematisoidaan ja parannetaan olemassa olevia vuorovaikutteisia toimintamalleja (kuten neuvottelukunnat). - Työelämälähtöisen koulutuksen malleja (esim. 2+1, lukioiden työelämämallit) ja käytänteitä (opettajien ja muun henkilökunnan työelämäjaksot) vahvistetaan. - Koko toisen asteen koulutuksessa on yrittäjyyden erityistehävä (yrittäjyyskoulun toimintamalli), jota tuetaan aktiivisella yhteistyöllä yritys- ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.	- Järjestetään työssäoppimisen ohjaajille valmennusta osaamis- ja perusteiden toteuttamisen laadun varmistamiseksi ja vahvistetaan uudenlaista ohjaajan roolin kehittymistä työelämäyhteistyöhön. - Levitetään työelämälähtöisiä malleja eri aloille esim. Rotaatiomallia. - Avataan opiskelijan yrittäjyyspolun toteuttamismahdollisuuksia.	- Työssäoppimisen ohjaajille on järjestetty pajatyötyyppinen yhteistyöiltapäivä sote/nuvalla. Työpaikkojen kuvausten ja työssäoppimisen ohjauksen yhteydessä (esim. rotaatiomalli) on toteutettu työpaikkojen valmennusta osaamis- ja perusteiden toteuttamisesta. - Työssäoppimisen ohjaajille on järjestetty pajatyötyyppinen yhteistyöiltapäivä sote/nuvalla. Työpaikkojen kuvausten ja työssäoppimisen ohjauksen yhteydessä (esim. rotaatiomalli) on toteutettu työpaikkojen valmennusta osaamis- ja perusteiden toteuttamisesta. - NY- ja Pegosus- infoja pidettiin ryhmäkohtaisesti kuudelle koulutusosalalle ja yksi yhteinen kaikille aloille. Lisäksi opiskelijat pitivät kaksi NY-infoa. Infoissa opiskelijoille avattiin NY-ohjelman opinnollistamista ja kokeilevaa oppimista. Opettajille avattiin yrittäjyyden

		opinnollistamista ja mahdollisuuksia kahdessa kehittämissäviivien työpajassa. • NY-koulutus opettajille pidettiin yhteistyössä alueen lukioiden kanssa. • Opojen kanssa mallinnettiin yrittäjyyspainotteista opintopolkua eri aloille.
3 ALUE Koulutuskuntayhtymä kehittää määrätietoisesti kilpailu- ja yhteistyökykyistä toisen asteen koulutuksen ja työelämän kehittämisen mallia ja rakennetta Keski-Suomessa.		
• Yhteistyötä mallinnetaan ja konkretisoidaan erityisesti toiminta-alueen perusasteen, korkeakoulujen, kuntakentän, työelämän ja aluekehitystoimijoiden kanssa. • Toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyötä, työnjakoa ja rakennetarkaisuja toteutetaan tarkoituksenmukaisesti. • Kansallisessa edunvalvonnassa ja viestinnässä otetaan entistä aktiivisempi rooli.	• Kartoitetaan lähialueen työelämätyökumppaneiden yhteistyömahdollisuuksia ja mallinnetaan niitä (esim. työssäoppimis- ja projektioppimispaikat). • Kehitetään aktiivisesti yhteistyötä eri järjestäjien ja verkostojen kanssa (esim. Taitaja9-kilpailut ja Taitajakisat).	• Työpaikkojen kuvauskoulutusta (opinnollistaminen, Bovallius-ammattiopisto) on järjestetty opettajille ke-trefeissä, joihin on osallistunut 50 opettajaa. • Osa ammattiopiston aloista käynnisti työpaikkojen kuvaukset. Työ jatkuu vuonna 2017. • Opinnollistamisen (työpaikkojen kuvaukset) esittely toteutettiin Jämsän kaupungin esimiehille ja Jämsän Terveysten esimiehille toukokuussa. • Ohjaten yksilölliseksi osajaksiksi -hankkeessa on luotu perusopetuksen (Paunun ja Kanarisveden koulut) kanssa malli, jossa ammattiopistossa opiskelevat nuoret käyvät keskustelemassa perusopetuksen nuorten kanssa uravalinnoista ja erilaisista opiskeluvaihtoehdoista. • Yhteistyötä Te-keskuksen kanssa on tiivistetty. • Soteala on tehnyt Jyväskylän ammattiopiston kanssa yhteistyötä semifinaalien järjestelyissä (esim. ilmoittautumis-menettely ja matkajärjestelyt finaaliin). Käytännön yhteistyötä on tiivistetty eri kilpailuissa. Yhdessä organisointiin ei ole vielä päästy.
4 HENKILÖSTÖ Koulutuskuntayhtymä rakentaa osallistavaa ja motivoivaa toimintakulttuuria panostamalla erityisesti kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin ja ennakoiwaan henkilöstösuunnitteluun.		
• Osana kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua laaditaan tu-losaluekohtaiset henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta henkilöstön osaamista syvennetään ja monipuolistetaan suhteissa ennakoituihin tarpeisiin. • Kuntayhtymän tiimien roolia tiedonvälityksessä, kehittämisessä ja päätösten valmistelussa vahvistetaan.	• Kehitetään ja yhtenäistetään uuden henkilöstön rekrytointimalleja uudenlaista oppimiskulttuuria vastaavaksi.	• Kehittämistyö ei toteutunut. Jämsän ammattiopistoon ei rekrytoitu uutta henkilöstöä talousarviovuoden aikana.

Johtamisen lähtökohta on motiivointi ja mahdollistaminen perustehtävässä onnistumisen varmistamiseksi.	Kehitetään ja tehostetaan yhteissuunnittelulla vuosisuunnittelu-prosessin toteutumista perustehtävän onnistumisen varmistamiseksi muuttuvissa olosuhteissa (osaamisperusteisuus, henkilökohtaistaminen, yksilölliset opinpolut, aikuiskoulutuksen monimuotoiset mallit). Toteutetaan muutos yhtenevällä pedagogisella johtamisella.	- Kokonaissuunnittelu on käynnistetty tammikuussa 2016. Työhön varattiin yhden henkilön työresurssi. Selvitystyö tehtiin 2016 kevätlukukaudella ja varsinainen suunnittelu on käynnistynyt syyslukukaudella. Kokonaissuunnittelu on osittain edennyt tavoitteen mukaisesti. Se jatkuu vielä kevätlukukauden 2017. Kokonaissuunnittelu on ollut esillä henkilöstöinfoissa. Asiasta on keskusteltu Jämsän ammattiopiston johtoryhmässä. Sitä on myös sivuttu koulutustilaisuuksissa. - Esimiehet ovat osallistuneet Tiimiakatemiaan toteuttamaan valmentavan johtamisen koulutukseen kaksi kertaa vuoden aikana. Koulutus on sisältänyt enneagrammivalmennuksen.
--	---	---

5 TALOUS

Koulutuskuntayhtymä varmistaa terveen talouden lähtökohdasta tulevaisuuden toiminta- ja kilpailukykyä sekä tekee aktiivisesti ja pitkäjänteisesti uusia avauksia osaamisen myynnissä.

- Henkilöstö-, tila- ja muut toiminnan resurssit mitoitetaan suhteessa opiskelijamäärään ja –tuottoihin ja niitä kohdennetaan strategisten linjausten mukaisesti. - Omaisuuksien hoidon ytimessä on kiinteistöjen vastuullinen hoito ja kehittäminen koulutuksen tarpeista ja kestävästä kehityksen lähtökohdista. - Rahastoja käytetään suunnitellusti kehittämistoimintaan.	- Toteutetaan puutarha-alan kiinteistömuutokset loppuun. - Käytetään rahoitusta monimuotoisesti esim. käytännön innovaatioihin ja pedagogisiin kokeiluihin.	- Kasvihuoneen maapohjatyöt tehtiin vuoden 2016 lopussa. Varsinainen rakennus toimitettiin tontille joulukuussa. - Kehittämisrahastoa ei käytetty. Toiminnan kehittämiseen käytettiin 220.000 euroa (henkilöstön kehittäminen, kviikkuvuus, opetusteknologia sekä työelämäjaksot).
---	--	---

6 ORGANISAATIO

Yhteiset palvelut ja prosessit tuotetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän oppilaitosten (asiakkaat) kanssa, ja ne tuovat yhdessä oppilaitosten lisääntyvän yhteistyön ja työnjaon kanssa lisäarvoa perustehtävän laadukkaalle toteutukselle.

- ICT-palvelujen erityinen painopiste on oppimisen ja liikkuvuuden edistäminen. - Systemaattinen laatutyö varmistaa läpinäkyvän toiminnan arvioinnin ja vastuullisen kehittämisen. - Sisäinen viestintä tukee vuorovaikutteisen asiantuntijayhteisön rakentamista ja opiskelijoiden osallistumista.	- Palkataan järjestelmä- ja prosessiasiantuntija tehostamaan ja kehittämään järjestelmien avulla toimintaa yhteistyössä henkilöstön kanssa. - Käynnistetään ympäristöohjelmien laadinta koulutusaloilla. - Hankitaan infotelevisiot rakennuksiin.	- Jämsän ammattiopiston tietojärjestelmä- ja prosessiasiantuntijaksi nimettiin yksi henkilö. Tehtävänä oli saattaa edellä mainitut järjestelmät toimiviksi suhteessa JKKY:n Jyväskylän oppilaitosten järjestelmiin. Työ on kesken ja se siirtyi konsernitaseiseksi 1.1.2017 alkaen. - Ympäristöohjelmien laadinta on käynnistetty rakennusaloilla ja se jatkuu puutarha-alan uudessa ympäristössä - Infotelevisiot on hankittu.
---	---	---

Yhteenveto Jämsän ammattiopiston tunnusluvuista 2013–2016

Jämsän ammattiopisto	TAV.	TOTEUMAT			
	2016	2016	2015	2014	2013
Prosessit					
perustutkinnot	1 181	1 169	1 193	1 203	1 220
* opetussuunnitelma-perusteinen	720	667	764	869	931
* näyttötutkinto-perusteinen	461	498	424	325	276
* Ammattistartti -> 31.7.2015			5	9	13
* VALMA 1.8.2016 ->		4			
Muu koulutus, opiskelijatyöpäivien määrä	39 641	43 273	44 946	46 052	36 973
Läpäisyaste %, ops	66,0 %	63,9 %	63,8 %	58,4 %	54,4 %
Eronneet, henkilöä, ops	80	64	82	90	150
Negatiiviset eroajat, henkilöä, ops	40	30	52	55	73
Negatiiviset eroajat, %, ops	5,6 %	4,5 %	6,8 %	6,3 %	7,8 %
Vaikuttavuus					
Suoritetut tutkinnot					
* ammatilliset perustutkinnot, ops	270	270	291	260	281
* ammatilliset perustutkinnot, näyttö	230	221	190	165	130
* ammattitutkinnot	84	98	105	84	62
* erikoisammattitutkinnot	8	3	7	3	0
* osatutkinnot	90	108	75	58	25
Ylioppilastutkinnot, lkm	6	4	9	9	7
Yo-tutkintojen %-osuus ops-tutkinnon suorittaneista	2,2 %	1,5 %	3,1 %	3,5 %	2,5 %
Suoritetut tutkinnot / opettaja	5,9	6,3	6,0	5,0	5,1
Työelämäyhteistyö					
* ko.vuonna koulutetut työpaikkaohjaajat	47	38	19	47	18
Asiakasnäkökulma					
Koulutuksen haluttavuus					
* 1. sijaiset hakijat / aloituspaikat, ops	0,8	0,8	0,6	0,6	0,9
Päättöpalautteiden keskiarvo, asteikolla 1-5					
* Inka, ammatillinen peruskoulutus, ops	4,0	4,0	4,0	4,0	
* Aipal, näyttötutkinto-perusteinen ammatillinen	4,0	3,9	3,8	3,8	4
* Opal, työvoimakoulutus	4,0	3,4	4,3	3,9	3,9
Erityisopiskelijat, ops					
* henkilöä (aritm.ka)	70	76	69	81	91
* %-osuus opiskelijoista, ops	9,7 %	11,4 %	9,0 %	9,3 %	9,8 %
Kansainvälisyys					
* opiskelijat ulkomailla	40	68	35	25	38
* ulkomaan jaksot viikkoina	220	246	160	81	223
Henkilöstö					
Opetushenkilöstön muodollinen pätevyys					
* päätoimisten opettajien kelpoisuus- %	83,5 %	86,5 %	84,8 %	83,2 %	91,8 %
Henkilöstön kehittäminen,					
* euroa / henkilö (sis. palkkakulut)	2 000	2 648	1 725	1 715	2 012
* koulutuspäivät / henkilö	6	6	5,4	5	
Opettajat työelämässä					
* opettajien määrä	12	6	5	4	5
* työelämäjaksojen pituus yhteensä viikkoina	73	36	23	21	32

2.1.4 Jyväskylän oppisopimuskeskus

Oppisopimuskoulutus on kysyntälähtöinen, työsuhteperusteinen ja kustannustehokas tapa järjestää ammatillista koulutusta yhdessä työelämän kanssa. Oppisopimusopiskelija saa samalla tutkinnon ja työkokemusta. Hän on työyhteisön jäsen ja veronmaksaja koko opiskelunsa ajan.

Kokonaisuutena tarkastellen Jyväskylän oppisopimuskeskuksen tilinpäätösvuosi toteutui asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Perustehtävässä onnistumisen lisäksi panostettiin erityisesti sähköisten palvelujen kehittämiseen ja henkilöstön some-osaamisen lisäämiseen. Kehittämistoimintaa oli vauhdittamassa valtakunnallinen Opsodiili – ESR-hanke sekä Ohjaan.fi-verkostohanke.

Vuonna 2016 valmistauduttiin tulevan ammatillisen koulutuksen reformin uudistuksiin ja käytiin keskustelua ammatillisen koulutuksen rakentumisesta. Valtakunnantason vaikuttamista tehtiin Suomen oppisopimuskoulutuksen järjestäjät ry:n hallituksen, valtakunnallisten hankkeiden sekä AMKE ry:n kautta. Erityisen paljon aikaa käytettiin ammatillisen koulutuksen lakiuudistuksen lausuntokierroksiin. Kuntayhtymäkehikossa varauduttiin ammatillisen koulutuksen rahoituksen leikkauksiin ja toteutettiin sovitut sopeuttamistoimet.

Oppisopimuskeskuksen toimintaa uudistettiin käynnistämällä ohjaus- ja työnantajapalvelutiimien toiminta. Ohjauspalvelutiimin toiminnan painopisteenä oli sähköisten palvelujen kehittäminen ja erilaiset kokeilut ennen kaikkea opintojen etenemisen tueksi ja seuraamiseksi. Työnantajatiimin tavoitteena oli työnantaja-asiakkaan palvelujen kuvaaminen ja tarjonnan kehittäminen sekä opiskelijamäärän turvaaminen. Talous, viestintä, kehittäminen ja johto muodostivat ns. yhteiset palvelut. Tiimirakenteella vahvistetaan toimijuutta, asiantuntijuuden kehittymistä sekä resurssien tehokasta käyttöä.

Oppisopimuksen ennakkajakso -hankkeen hyvät käytänteet syvenivät ammattiopistojen kanssa VALMA-yhteistyössä. Ennakkajakso-hankkeen toimintamalleja laajennettiin ja pilotoitiin Jyväskylän kaupungin nuorten oppisopimuskoulutusmallin rakentamisessa. Tukitoimien järjestämisessä hyödynnettiin kolmannen sektorin verkostokumppanien osaamista ja hankkeita.

Kaikkiaan nuoria alle 30-vuotiaita aloitti oppisopimuskoulutuksessa 272 (2015: 215). Tämä oli 28 % kaikista vuonna 2016 oppisopimuksella aloittaneista. Suoraan perusasteen jälkeen oppisopimuksella opiskeli 26 nuorta.

Merkittävä yksittäinen saavutus nuorten oppisopimuskoulutuksen tasavertaisuuden tiellä oli yhteishaun yhteyteen saatu mahdollisuus nuorelle ilmaista kiinnostuksensa suorittaa ammatillinen tutkinto oppisopimuskoulutuksena (Opintopolku.fi-palvelu). Oppisopimuskoulutuksesta kiinnostuneita aoppilaitoksiin hakeneita oli yli 1 000.

Vuonna 2016 toteutettiin runsaasti erilaisia markkinointiviestinnän toimenpiteitä. Erityisesti Opsodiili-ESR-hankekokonaisuuden kautta toteutettiin lukuisia työnantajia, nuoria, opinto-ohjaajia ja erilaisia verkostokumppaneita tavoittaneita tapahtumia ja viestintäkampanjoita. Someviestinnän ja markkinoinnin puolella oppisopimustoimijoiden osaamista kehitettiin erilaisten webinaarien ja some-välitteisten koulutusten kautta. Digitalisaatio-osaamista lisäävään kouluttautumiseen liittyi tiiviisti käytännön kokeilujen tekeminen, jolla osaamisen kehittyminen vahvistui. Valtakunnallista näkyvyyttä saavutettiin yhdessä kehitettyjen oppisopimus.fi-sivujen lanseerauksen kautta. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja ohjauksen valtakunnallisten Ohjaan.fi-sivujen kehittämistoiminta jatkui aktiivisena.

Koulutuksen saatavuus ja alueellinen kattavuus ovat ammatillisen koulutuksen järjestämisen peruspilareita. Vuonna 2016 Jyväskylän oppisopimuskeskus vastasi alueensa yritysten ja työyhteisöjen koulutustarpeisiin 136 eri tutkinnon tuottaman osaamisen avulla. Koulutuksen järjestäjän palveluvalikossa oppisopimuskoulutus toimii myös täydentävänä työkaluna, jonka avulla voidaan tuottaa alueelle osaamista myös niillä aloilla, joihin omien oppilaitosten koulutustarjonta ei vastaa.

Oppisopimuskoulutuksen kysyntä oli edelleen vahvaa ja uusia oppisopimuksia käynnistyi ennätyselliset 968. Loppuvuodesta ammatillisen lisäkoulutuksen kysyntään ei pystytty täysimääräisesti vastaamaan koulutuspaikkojen täytymisen vuoksi. Uusia työ- ja koulutuspaikkoja oppisopimuksen avulla syntyi 249 (2015: 217). Työpaikoista valtaosa syntyi pk-yrityksiin (61 %). Ammatillisia tutkintoja suoritettiin oppisopimuskoulutuksena yhteensä 519, mikä oli 86 % tutkintoon johtavista, vuonna 2016 opintonsa päättäneistä. Oppisopimuskoulutuksen päättymisen jälkeen työsuhteessa jatkoi 73 % (luku uutena työsuhteena alkaneista). Koulutusyhteistyötä tehtiin noin 740 työnantajan kanssa.

Vuonna 2016 yrittäjän omaa osaamista ja yrityksen liiketoimintaa kehittäviä yrittäjän oppisopimuksia oli voimassa 262. Erityisen suosittuja olivat yrittäjän ja yritysjohtamisen tutkinnot. Vuonna 2016 osallistuttiin EduFutura-yhteistyöhön Yrittäjyyden kärkitiimin sekä kuntayhtymän Yrittäjyystiimin toiminnan kautta.

Oppisopimuskoulutuksen valtionosuusrahoitukseen ei kohdentunut valtion säästötoimenpiteitä pois lukien ammatillisen perustutkinnon yksikköhinnan leikkaus. Opiskelijatuotoissa jäätin hieman tavoitteista, mutta vastaavasti ulkopuolisen kehittämisrahoituksen haussa menestyttiin hyvin ja toimintatuotot olivat jonkin verran talousarviota suuremmat. Talousseurannassa, kulukurissa ja ulkopuolisen rahoituksen hauissa onnistuminen johti budjetoitua parempaan tulokseen ja tilikauden tulos oli noin 236 000 euroa ylijäämäinen. Kehittämisrahaston purkua ei toteutettu.

Toimenpiteiden toteuma 2016: Jyväskylän oppisopimuskeskus

Tavoiteohjelma	Toimenpiteet 2016	Toteuma 2016
1 OPISKELIJA Koulutuskuntayhtymässä on esimerkillisiä toimintatapoja elämänhallinnan taitojen juurruttamisesta huippu- ja moniosaamisen tukemiseen ja korkea-asteen jatko-opintoihin ohjaamiseen.		
- Koulutuskuntayhtymällä on yhdessä kumppaneiden kanssa toimiva opiskelijavirtojen seurannan ja syrjäytymisen ehkäisyn malli. - Oppimisen ja ohjauksen henkilökohtaistaminen ja joustavat opinpolut varmistavat opiskelijoiden motivaation ja tukevat heidän sijoittumistaan työelämään tai jatkokoulutukseen.	- Kehitetään ohjauspalveluja yhteistyössä ky:n muiden tulosalueiden kanssa. Kuvataan ja tuoteistetaan oppisopimuskeskusten ohjauspalvelut - Otetaan käyttöön uusia sähköisiä seuranta- ja helpottavia välineitä ja systematisoidaan SopimusPron viestintämoduulin käyttö opintojen seurannassa - Tehostetaan oppisopimusta edeltävien ennakkopakojen käyttöä ja ollaan tiiviisti mukana VALMAN toimeenpanossa ja yhteistyömallin kehittämisessä	- Kuvattu oppisopimuskeskusten ohjauspalvelut ja tuoteistettu palveluja esim. - Opiskelijan opas - Starttiperehdytys (työpaikkakouluttaja ja opiskelija) - Työpaikkakouluttaja-valmennukset - Chat-palvelu osana Oppisopimus Online -palveluja - Osallistuttu ky:n ohjauspalvelujen yhteiseen kuvaamiseen ja oltu mukana ky:n yhteisen ohjauksen yhteistyösuunnitelman laadinnassa - Otettu käyttöön tutkinnon suorittamisen varmentamiseksi viestintämoduulilla toteutettava tekstiviesti/sähköpostimuistutus opiskelijoille (2kk ennen oppiajan päättymistä) - Jatkettu yhteistyötä Valma-koulutuksen kanssa (oppisopimusinfot, työtaitovalmennus osana työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen valmentautumista) - Osallistuttu Valma-toimeenpanoryhmän ja Vamos via Valma –hankkeen toimintaan

Kansainvälisyyskoulumalli antaa kaikille monikulttuurisuus- ja kansainvälistymisvalmiudet ja mahdollistaa kv-osaamisen syventämisen.	Tuetaan oppisopimusopiskelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta yhteistyössä työnantajien kanssa ja tarjotaan työpaikkakouluttajille mahdollisuuksia monikulttuurisuusvalmiuksien kehittämisessä	- Laajennettu ennakkopakson toteutusmallia mallintamalla ja pilotoimalla Jyväskylän kaupungin nuorten oppisopimusohjelma yhteistyössä kaupungin työllisyyspalvelujen ja eri toimialojen kanssa. - Ei toteutunut (vähäinen kysyntä, ei ulkoista hankerahotusta)
2 TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄ Koulutuskuntayhtymä on mukana työelämän muutosten ja tarpeiden ennakoinnissa ja toteuttaa työelämälähtöistä koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työelämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen.		
- Työ- ja elinkeinoelämän kumppanuuksien ylläpito systematisoidaan ja parannetaan olemassa olevia vuorovaikutteisia toimintamalleja (kuten neuvottelukunnat). - Työelämälähtöisen koulutuksen malleja (esim. 2+1, lukioden työelämämallit) ja käytänteitä (opettajien ja muun henkilökunnan työelämäjaksot) vahvistetaan.	- Rakennetaan työnantaja- ja opiskelijapalvelujen toimintamalli ja tuotteistetaan työnantajille suunnattuja palveluja - Tehostetaan oppisopimuspalveluihin liittyvää kohdennettua viestintää huomioiden uudet potentiaaliset asiakkaat - Kehitetään ja otetaan käyttöön erilaisia sähköisiä palveluja työpaikalla tapahtuvan oppimisen tueksi - Rakennetaan työpaikkakouluttajan ja tietopuolisen kouluttajan välisen suhteen ja vuorovaikutuksen vahvistumisen malli ja sovitetaan toimintatavat. - Rakennetaan joustavia siirtymiä eri koulutusmuotojen välillä (esim. 2 + 1, koulutussopimusmalli) - Kartoitetaan yhdessä lukiokoulutuksen kanssa ylioppilaiden oppisopimuskoulutuksen mahdollisuudet ja oppisopimuskeskuksen työelämäverkoston hyödyntämisen lukiokoulutuksessa	- Toteutettu toiminnan uudelleenorganisointi kahteen tiimiin ja yhteisiin palveluihin - Kuvatut palvelut www-sivuilla - Toteutettu uusasiakashankintaa (mm. Opsodiiliin Varttikampanja, Rekry-tapahtumat, Metallimestarit) ja kohdennettua markkinointiviestintää (Facebook ja Google Adwords, Viestintämoduuli) - Luotu ja koulutettu ns. opso-agenttien verkosto tukemaan oppisopimusopiskelijoiden työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja oppisopimuskoulutukseen ohjautumista (OpsoDiili) - Tehostettu Ohjaan.fi-sivuston käyttöönottoa - Toteutettu työpaikkakouluttajien ja opiskelijoiden sähköisiä perehdytysohjelmia (verkko- ja itsenäinen startti) - Otettu käyttöön sähköisiä välineitä oppisopimuskoulutuksen suunnittelussa eri osapuolten kanssa (Skype, ACP) - Mallinnettu nuorten siirtymiä oppisopimuskoulutukseen, tiedotettu työnantajia, nuoria, heidän huoltajiaan sekä opinto-ohjaajia (perus- ja toinen aste) eri mahdollisuuksista yhteishakuun liittyen - Kehitetty 2+1 –mallia valtakunnallisen trendin mukaisesti x+y –mallin suuntaan - Järjestetty infoja ja neuvoteltu yhteistyöstä, ohjattu lukio-opintonsa keskeyttäneitä Valma-koulutukseen

Koko toisen asteen koulutuksessa on yrittäjyyden erityistehävä (yrittäjyyskoulun toimintamalli), jota tuetaan aktiivisella yhteistyöllä yrityskehittämisen ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.	- Osallistutaan aktiivisesti Keski-Suomen Yrittäjien tilaisuuksiin ja kampanjoihin. - Jalkaudutaan paikallisiin yrittäjähdistyksiin - Osallistutaan aktiivisesti ky:n yrittäjäyystiimin työhön	- Osallistuttu yhteisiin tilaisuuksiin mm. Nuoret Yrittäjät Staggella, Työllistämisen tuet yrittäjälle, Yrittäjä työllistää, Duunitori, Innostu Unelmista (Opsodiili), jalkauduttu Muuramen yrittäjähdistykseen - Nimetty jäsen ky:n yrittäjäyystiimissä sekä Edu Futura yrittäjyyden kärkitiimissä
3 ALUE Koulutuskuntayhtymä kehittää määrätietoisesti kilpailu- ja yhteistyökykyistä toisen asteen koulutuksen ja työelämän kehittämisen mallia ja rakennetta Keski-Suomessa.		
- Yhteistyötä mallinnetaan ja konkretisoidaan erityisesti toiminta-alueen perustamisen, korkeakoulujen, kuntakentän, työelämän ja aluekehitystoimijoiden kanssa. - Toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyötä, työnjakoa ja rakenneratkaisuja toteutetaan tarkoituksenmukaisesti. - Kansallisessa edunvalvonnassa ja viestinnässä otetaan entistä aktiivisempi rooli.	- Lisätään oppisopimuskoulutuksen näkyvyyttä ja tehostetaan asiakasviestintää jäsenkuntien alueella rakennetun kuntavastuuhenkilötoiminnan kautta - Toiminnassa tullaan hyödyntämään valtakunnallisen OpsoDiili-hankekokonaisuuden viestintäosaamista ja resursseja - Vahvistetaan oppilaitoskumppaneiden edustajien oppisopimusoosaamista järjestämällä vuorovaikutteisia teematyöpajoja - Vaikutetaan Opso ry:n hallitus-työskentelyn ja valtakunnallisen OpsoDiili-ESR -hankekokonaisuuden kautta	- Kuntavastuut sovittu ja yhteistyötä tiivistetty erityisesti Laukaan, Muuramen ja Keuruun kanssa - Toteutunut, mm. verkostojen kautta vaikuttaminen, infot ja Opsodiili-tapahtumat - Toteutettu Henkilökohtaistamisen työpaja (OPH:n ja Opso ry:n seminaariin liittyvä paikallinen työskentely) - Toteutettu asiakkaiden kanssa yhteiset SOTE 2020- koulutuskokonaisuuksien suunnittelupalaverit - Osallistuttu Jämsän ao-henkilöstön kehittämispäivään - Edustus Suomen oppisopimuskoulutuksen järjestäjät ry:n hallituksessa; lausuntoja, vaikuttamistyötä - Lanseerattu valtakunnallinen oppisopimus.fi-sivusto
4 HENKILÖSTÖ Koulutuskuntayhtymä rakentaa osallistavaa ja motivoivaa toimintakulttuuria panostamalla erityisesti kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin ja ennakkoivaan henkilöstösuunnitteluun.		
- Osana kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua laaditaan tulosaluekohtaiset henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta henkilöstön osaamista syvennetään ja monipuolistetaan suhteessa ennakoituihin tarpeisiin. - Kuntayhtymän tiimien roolia tiedonvälityksessä, kehittämisessä ja päätösten valmistelussa vahvistetaan.	Lisätään henkilöstön osaamista liittyen sähköisiin palveluihin ja välineisiin (some –osaaminen, OneDrive, Sharepoint jne) sekä syvennetään henkilöstön asiakkuusajattelua	- Osallistuttu koulutuksiin, webinaareihin sekä kokeiltu käytännössä sähköisiä palveluratkaisuja ja somen mahdollisuuksia (Some-viestintä, Facebook ja Google Adwords -markkinointi, OneDrive, Outlook, Zway, Skype, Trello) - Lisätty digitalisuuden ja somen osaamista Opsodiili ja Ohjaan.fi -hankkeiden kautta (somejengi, Trello materiaali-pankki, digiloikkarit-ryhmä) - Toteutettu asiakkuusajattelua vahvistava työpaja ja osallistuttu Välittäjä-valmennukseen (Kasvun Roihu)

• Johtamisen lähtökohta on motiivointi ja mahdollistaminen perustehtävässä onnistumisen varmistamiseksi.	• Vahvistetaan henkilöstön vertaisrakenteita, tuetaan kollegiaalisuutta ja uudistetaan oppisopimuskeskuksen työskentelytapoja • Nostetaan työhyvinvoinnista huolehtiminen kantavaksi teemaksi työyhteisön sisäisessä toiminnassa	• Rakennettu työparitoimintaa koulutustarkastajien ja koulutussihteerien yhteistyön tehostamiseksi • Kokeiltu työn varjostamista toisilta oppimisen muotona • Uudistettu palaverikäytänteitä • Mahdollistettu henkilöstön kouluttautuminen mm. sihteerin at, taloushallinnon at, opinto-ohjaaja opinnot, erityinen tuki • Toteutettu kaksi tyhy-päivää ja osallistuttu Järvi-Suomen oppisopimustoimijoiden kesäpäiville.
--	---	--

5 TALOUS

Koulutuskuntayhtymä varmistaa terveen talouden lähtökohdasta tulevaisuuden toiminta- ja kilpailukykyä sekä tekee aktiivisesti ja pitkäjänteisesti uusia avauksia osaamisen myynnissä.

• Henkilöstö-, tila- ja muut toiminnan resurssit mitoitetaan suhteessa opiskelijamäärään ja –tuottoihin ja niitä kohdennetaan strategisten linjausten mukaisesti. • Rahastoja käytetään suunnitellusti kehittämistoimintaan	• Varaudutaan ammatillisen koulutuksen rahoituslain tuleviin muutoksiin • Tarkistetaan oppisopimuskeskuksen maksatuskäytänteitä • Haetaan aktiivisesti OKM:n mahdollisesti avautuvia erillisrahoituksia ja valtionavustushankkeita strategiset painopisteet huomioiden • Puretaan oppisopimuskeskuksen kehittämisrahastoa erillisen kehittämissuunnitelman mukaisesti	• Tehostettu talousseurantaa mm. suorite- ja vaikuttavuustietojen osalta • Haettu ja saatu erillisrahoitusta Nuorten korotettu koulutuskorvaus, Nuorten aikuisten osaamisohjelma ja Ohjaan.fi-jatkohanke • Kehittämisrahastoa ei purettu ylijäämäisen tuloksen takia
--	--	--

6 ORGANISAATIO

Yhteiset palvelut ja prosessit tuotetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän oppilaitosten (asiakkaat) kanssa, ja ne tuovat yhdessä oppilaitosten lisääntyvän yhteistyön ja työnjaon kanssa lisäarvoa perustehtävän laadukkaalle toteutukselle.

• ICT-palvelujen erityinen painopiste on oppimisen ja liikkuvuuden edistäminen. • Systemaattinen laatutyö varmistaa läpinäkyvän toiminnan arvioinnin ja vastuullisen kehittämisen. • Sisäinen viestintä tukee vuorovaikutteisen asiantuntijayhteisön rakentamista ja opiskelijoiden osallistumista.	• Hyödynnetään systemaattisesti ict-palvelujen tukea uusien digitaalisten ratkaisujen kehittämisessä sekä välineiden valinnassa • Käynnistetään vuotuiset sisäiset auditoinnit ja kehitetään toimintaa saatujen tulosten mukaan • Kuvataan oppisopimuskoulutuksen arviointi ja kehittäminen prosessi • Vahvistetaan dialogista toimintatapaa työyhteisön sisäisessä viestinnässä	• Toteutunut • Osallistuttu ky:n digiloikkaryhmään • Otettu käyttöön VPN • Toteutettu oppisopimuskoulutuksen edellytysten varmistaminen –prosessin auditointi, tulokset käsitelty yksikköpalaverissa ja kehittämistoimenpiteet sovittu laatutiimissä • Tehostettu OneDrive käyttöä yhteisenä viestinnän ja kehittämistyön alustana
---	---	--

Yhteenveto Jyväskylän oppisopimuskeskuksen tunnusluvuista 2013–2016

Jyväskylän oppisopimuskeskus	TAV.	TOTEUMAT			
	2016	2016	2015	2014	2013
Prosessit					
Opiskelijamäärä 1)					
▪ perustutkinnot	410	384	405	414	413
▪ ammattitutkinnot / erikoisammattitutkinnot	703	708	707	689	774
▪ muu lisäkoulutus	152	140	194	121	87
Yhteensä	1265	1232	1306	1224	1274
Uudet oppisopimukset	800	968	766	914	811
▪ joista työllistäviä	35 %	26 %	28 %	38 %	39 %
Vuosittainen opiskelijamäärä (virtauma)	-	1947	1927	1997	1972
Purkautuneet oppisopimukset (negatiivinen)	< 4 %	4 %	4 %	5 %	4 %
Lisäkoulutuksen täyttöaste 2)	100 %	99 %	100 %	91 %	97 %
Vaikuttavuus					
Suoritetut tutkinnot 3)					
▪ perustutkinnot	130	140	156	141	120
▪ ammattitutkinnot	170	140	184	140	205
▪ erikoisammattitutkinnot	120	239	98	103	128
Työllistyminen	75 %	73 %	75 %	70 %	77 %
Työelämäyhteistyö					
▪ työpaikkakouluttaja- ja starttivalmennuksiin osallistuneet 4)	-	125	291	659	271
Asiakasnäkökulma					
Yrittäjien oppisopimukset (voimassa v. 2016)	210	262	232	198	186
Erityisopiskelijat					
▪ henkilöä (aritm. ka)	10	8	8	4	2
Kansainvälisyys					
▪ opiskelijat ulkomailla (henkilöä)	-	-	-	2	2
Henkilöstö					
Henkilöstön kehittäminen					
▪ euroa/henkilö (sis. myös palkkakulut)	1200	1845	1618	1164	1523
1) Laskentapäivien 20.1. ja 20.9. keskiarvo, käytetään valtionosuuslaskennassa 2) Lisäkoulutuksen täyttöaste suhteessa talousarvioon 100 % 3) Tilinpäätösvuonna tutkintotodistuksen saaneet (tutkintotodistuskopio tullut oppisopimuskeskukseen) 4) Vuonna 2014 tilastointitapaa muutettu. mukana starttivalmennuksen eri muodot					

2.1.5 Opiskelijaravintolat

Opiskelijaravintolat-tulosalueeseen kuului kahdeksan opiskelija- ja henkilöstöravintolaa eli Oppilikka, Voionmaa, Hoivakka, Lounastuuli, Kyytipoika, Popina, Ykkönen ja Kahveli. Opiskelija- ja henkilöstöravintolat toimivat Jyväskylän koulutuskuntayhtymän kiinteistöissä, Jyväskylässä Keskussairaala-alueella, Viitaniemessä, Voionmaankadulla, Sepänkadulla ja Jämsässä sekä Lievestuoreella. Kankaan kampukselle avattiin uusi väliaikainen parakkiravintola Popina maaliskuussa 2016.

Opiskelijaravintoloiden perustehtävänä on tuottaa lounas-, kahvio- sekä kokouspalveluja Jyväskylän koulutuskuntayhtymän opiskelijoille ja henkilöstölle. Lisäksi merkittävä osa perustehtävää on toimia ammatti- ja aikuisopistojen opiskelijoiden ammatillisesti esimerkillisenä ja oppimista tukevana oppimisympäristönä sekä työssäoppimispaikkana. Perustehtävien lisäksi opiskelijaravintoloissa oli vuoden aikana monipuolista ulkoista palvelutoimintaa.

Opiskelijaravintolat aloittivat toimintansa 1.8.1996, joten 20-vuotista toimintaa juhlittiin elokuussa 2016. Opiskelijaravintolat järjesti koko kuntayhtymän henkilöstölle suunnatun juhlaseminaariluentotilaisuuden. Asiakkaita ilahdutettiin kaikissa ravintoloissa NHK-yksikön musiikin opiskelijoiden musisoinnilla ja lauluesityksillä.

Henkilöstö

Opiskelijaravintoloissa oli vuoden 2016 lopussa 44 työntekijää. Henkilöstöä koulutettiin edelleen aktiivisesti Jyväskylän aikuisopistolta hankitulla ja ruokapalvelualalle räätälöidyllä monipuolisella koulutuksella. Henkilöstön sisäisiä koulutuspäiviä oli vuonna 2016 yhteensä 139 koulutuspäivää. Opiskelijaravintolat kouluttaa aktiivisesti myös oppisopimuskoulutuksella henkilöstöään. Vuoden 2016 aikana valmistui kaksi hotelli-, ravintola- ja cateringalan -perustutkintoa, yksi kokin ammattitutkinto, kolme näyttötutkintomestarin tutkintoa ja lisäksi neljä henkilöä jatkoi opintojaan erilaisissa tutkintoon johtavissa oppisopimuskoulutuksissa.

Sisäinen yrittäjyys ja tuloksellisuus

Opiskelijaravintoloiden toiminta kasvoi edelleen vuonna 2016 ja budjetoidut tulot ylittyivät. Liikevaihto oli 4,72 milj. euroa (TA 2016: 4,57 milj. euroa). Liikevaihto kasvoi 155 000 euroa. Ulkoiset tuotot olivat 1,68 milj. euroa (TA 2016: 1,62 milj. euroa). Kasvua ulkoisissa tuotoissa oli 60 000 euroa. Opiskelijaravintoloiden liiketoimintaan sisältyi monipuolista ulkoista palvelutoimintaa, jonka tuotolla katettiin olemassa olevia kiinteitä kustannuksia. Näillä toiminnoilla tarjotaan monipuolisia oppimistilanteita ja osaamisen näyttämisen mahdollisuuksia työssä oppijoille.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän oppilaitokset maksoivat toisen asteen ammatillisesta opiskelija-ruokailusta sekä lukio-opiskelijoiden ja aikuisopiston VOS-opiskelijoiden ruokailusta opiskelijaravintoloille vuonna 2016 yhteensä 2,8 milj. euroa. Opiskelijaruokailun kustannukseksi oppilaitoksille tuli näin 318 euroa/ vuosi/ opiskelija eli 1,67 euroa/päivä/190 koulupäivää/8 797 opiskelijaa, kun ruokailun kustannus kohdistetaan jokaiselle opiskelijalle, jolla on oikeus saada ilmainen ateria koulupäivittäin. Opiskelijoista noin 50 % ruokaili koulupäivittäin. Osuutta pienentävät ammattiopistojen opiskelijoiden työssäoppimisjaksot, poissaolot sekä lukion koeviikot ja abiturienttien lukuloma.

Toimenpiteiden toteuma 2016: Opiskelijaravintolat

Tavoiteohjelma	Toimenpiteet 2016	Toteuma 2016
1 OPISKELIJA Koulutuskuntayhtymässä on esimerkillisiä toimintatapoja elämänhallinnan taitojen juurruttamisesta huippu- ja moniosaamisen tukemiseen ja korkea-asteen jatko-opintoihin ohjaamiseen.		
• Oppimisen ja ohjauksen henkilökohtaistaminen ja joustavat opinpolut varmistavat opiskelijoiden motivaation ja tukevat heidän sijoittumistaan työelämään tai jatkokoulutukseen. • Kansainvälisyyskoulumalli antaa kaikille monikulttuurisuus- ja kansainvälistymisvalmiudet ja mahdollistaa kv-osaamisen syventämisen.	• Tarjotaan työssäoppimismahdollisuuksia erityistä tukea tarvitseville opiskelijoillemme ja sitoudutaan koulutuskuntayhtymän opiskelijoiden kannustavaan ja ammatillista kasvua tukevaan ohjaamiseen. Toimitaan ohjaajina ammatillisesti esimerkillisesti. • Tarjotaan työssäoppimisen mahdollisuuksia koulutuskuntayhtymän kansainvälisille työssä oppijoille ja arvostetaan monikulttuurista työyhteisöä.	• Erityistä tukea tarvitsevat ammatti- ja aikuisopistojen opiskelijat suorittivat työssäoppimisjaksojaan ja osoittivat osaamistaan opiskelijaravintoloissa henkilöstömme ohjauksessa. • Opiskelijaravintoloiden henkilöstöstä 39 % eli 18 henkilöä on maahanmuuttajataustaisia. Vuoden 2016 aikana ravintoloissamme oli myös kansainvälisiä työssä oppijoita.
2 TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄ Koulutuskuntayhtymä on mukana työelämän muutosten ja tarpeiden ennakoinnissa ja toteuttaa työelämälähtöistä koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työelämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen.		
• Työ- ja elinkeinoelämän kumppanuuksien ylläpito systematisoidaan ja parannetaan olemassa olevia vuorovaikutteisia toimintamalleja (kuten neuvottelukunnat). • Koko toisen asteen koulutuksessa on yrittäjyyden erityistehävä (yrittäjyysskoulun toimintamalli), jota tuetaan aktiivisella yhteistyöllä yrityskehityksen ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.	• Aktiivinen toiminta ja vaikuttaminen Ammatillisen kehittämissyhistyksen asiantuntijaverkostossa. • Koko henkilöstö sitoutuu yrittäjämaiseen ja kannattavaan liiketoimintaan sekä omassa toiminnassaan että opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjyyteen.	• Opiskelijaravintoloiden koko henkilöstö osallistui kesäkuun verkostokoulutukseen Kuopiossa ja Jyväskylässä järjestettiin verkoston koulutustapahtuma lokakuussa, johon osallistui koulutuksenjärjestäjien ravintolahenkilöstöä kahdeksasta eri organisaatiosta. • Opiskelijaravintoloissa oli merkittävä määrä ulkoista myynti- ja palvelutoimintaa ja erilaisia asiakastilaisuuksia, jotka hoidettiin yhdessä opiskelijoiden kanssa.
3 ALUE Koulutuskuntayhtymä kehittää määrätietoisesti kilpailu- ja yhteistyökykyistä toisen asteen koulutuksen ja työelämän kehittämisen mallia ja rakennetta Keski-Suomessa.		
• Kansallisessa edunvalvonnassa ja viestinnässä otetaan entistä aktiivisempi rooli.	• Ammatillisen kehittämissyhistyksen ravintolapalveluiden asiantuntijaverkoston puheenjohtajuus.	• Opiskelijaravintolat-tulosalueen tulosaluejohtaja toimi AMKE ry:n ravintolapalveluverkoston asiantuntijaryhmän puheenjohtajana kaksivuotiskauden 2015–2016.
4 HENKILÖSTÖ Koulutuskuntayhtymä rakentaa osallistavaa ja motivoivaa toimintakulttuuria panostamalla erityisesti kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin ja ennakkoivaan henkilöstösuunnitteluun.		
• Osana kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua laaditaan tulosaluekohtaiset henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta henkilöstön osaamista syvennetään ja monipuolistetaan suhteessa ennakoituihin tarpeisiin.	• Laaditaan opiskelijaravintoloiden henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta henkilöstön osaamista syvennetään ja monipuolistetaan suhteessa ennakoituihin tarpeisiin.	• Koko henkilöstöä on koulutettu pääosin Jyväskylän aikuisopistolta hankituilla koulutuksilla. Koulutusaiheina ovat olleet laatu-, prosessi-, ympäristö- ja kasvisruokaosaaminen.

• Johtamisen lähtökohta on motivointi ja mahdollistaminen perustehtävässä onnistumisen varmistamiseksi.	• Huomioidaan työn fyysinen ja henkinen kuormittavuus erilaisin työjärjestelyin.	• Henkilöstöä on pystytty siirtämään fyysisesti kevyempään työhön ja osa-aikaisiin tehtäviin heidän niin halutessaan. • Kehityskeskusteluita on käyty ja henkilöstöä on kannustettu ottamaan vastuuta osaamisalueistaan ja vahvuuksistaan.
5 TALOUS Koulutuskuntayhtymä varmistaa terveen talouden lähtökohdasta tulevaisuuden toiminta- ja kilpailukykyä sekä tekee aktiivisesti ja pitkäjänteisesti uusia avauksia osaamisen myynnissä.		
• Henkilöstö-, tila- ja muut toiminnan resurssit mitoitetaan suhteessa opiskelijamäärään ja –tuottoihin ja niitä kohdennetaan strategisten linjausten mukaisesti. • Omaisuuden hoidon ytimessä on kiinteistöjen vastuullinen hoito ja kehittäminen koulutuksen tarpeista ja kestävä kehityksen lähtökohdista.	• Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja kilpailukykyisesti ja seurataan kustannusrakenteita ja toiminnan tehokkuutta sekä tuloksellisuutta. Osa kampusten ruokapalveluista hoidetaan palvelukeittiötoimintoina valmistuskeittiöiden sijaan. • Kehitetään kaikkia toimintoja ja palveluja huomioiden ympäristönäkökulmat ja kestävä kehitys omassa toimintaympäristössä. Lisätään lähi- ja luomutuotteiden sekä kasvien ja kasvisruoan käyttöä ja tarjontaa opiskelijaravintoloissa.	• Yksikön talous ja ulkoinen tulonhankinta on kehittynyt positiivisesti ja toiminta on tehokasta ja kilpailukykyistä. Olemassa olevat resurssit hyödynnetään tehokkaasti tuottamaan työhön. • Energian- ja vedenkäyttöön on kiinnitetty erityistä huomiota astiahuollossa ja siivouksen prosesseissa on siirrytty ns vedettömään mikrokuitusiivoukseen. • Suomalaisia luomutuotteita on tarjolla päivittäin ja lähialueilta on ostettu runsaasti mm. metsämarjoja.
6 ORGANISAATIO Yhteiset palvelut ja prosessit tuotetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän oppilaitosten (asiakkaat) kanssa, ja ne tuovat yhdessä oppilaitosten lisääntyvän yhteistyön ja työnjaon kanssa lisäarvoa perustehtävän laadukkaalle toteutukselle.		
• Systemaattinen laatutyö varmistaa läpinäkyvän toiminnan arvioinnin ja vastuullisen kehittämisen. • Sisäinen viestintä tukee vuorovaikutteisen asiantuntijayhteisön rakentumista ja opiskelijoiden osallistumista.	• Kaikkia päivittäistä toimintaa kehitetään ja vakioidaan laatutyön, itsearvioinnin, prosessien jatkuvan parantamisen ja arvioinnin sekä jatkuvan koulutuksen avulla. • Vakioruokaohjeita ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti Jamix-tuotannonohjausjärjestelmän avulla. • Jatkuva ja aktiivinen vuoropuhelu ja yhteistyö ammattiopistojen sekä aikuisopiston työssäoppimisen kouluttajien ja opettajien sekä johdon kanssa.	• Koko henkilöstö on koulutettu laatutyöhön ja laatujärjestelmää on päivitetty vuosittain. • Jamix-tuotannonohjausohjelmiston avulla tuotanto on vakioitu ja kehitetty. Yksikössä on otettu käyttöön Jamix-Ruoka-sovellus, jonka avulla asiakkaamme voivat katsoa lounaan raaka-aine- ja ravintosisältöjä ravintoloissa olevista tableteista tai omasta älypuhelimestaan. • Koko henkilöstö on koulutettu syksyllä 2015 käyttöön otettuihin uusiin opetussuunnitelmiin ja uuteen osaamisen arviointiin osaamispisteinä.

Yhteenveto Opiskelijaravintoloiden tunnusluvuista 2013–2016

Opiskelijaravintolat- tulosalue	TAV.		TOTEUMAT			
	2016	2016	2015	2014	2013	2012
Sisäinen yrittäjyys	Kuntayhtymän sisäinen laskutus 64 % liikevaihdosta. Ulkoinen tulo-hankinta 36 % liikevaihdosta.	Sisäinen laskutus 64 %. Ulkoinen laskutus 36 %.	Sisäinen laskutus 63 %. Ulkoinen laskutus 37 %.	Sisäinen laskutus 63 %. Ulkoinen laskutus 37 %.	Sisäinen laskutus 64 %. Ulkoinen laskutus 36 %.	Sisäinen laskutus 64 %. Ulkoinen laskutus 36 %.
Toiminnan laatu as- teikolla 1-3	Asiakastytyväi- syysmittauksen tuloksena kaik- kien osa-aluei- den yhteenlas- kettu ka yli 2,50 asteikolla 1-3	2,53	2,52	2,55	2,49	2,49
Henkilöstön kehittämi- nen euroa/henkilö	1 500	1 682	1 751	1 232	1 345	761
Tilikauden tulos vähin- tään 0 euroa	0 euroa	38 000	232 000	39 000	72 000	7 800
Asiakasmäärän vakiin- nuttaminen	Lounaita budje- toitu ka 5 100 / pvä / 190 koulu- päivää (vaihteluväli 3 800- 5 500)	4 957 ate- riaa / pvä	5 222 ate- riaa / pvä	5 234 ate- riaa / pvä	4 521 ate- riaa / pvä	3 470 ateriaa/ pvä
Työssäoppijoiden määrä ja hyväksytyt näytöt	Ulkoinen työs- sääoppiminen: Työssäoppijoita 2 opiskelijaa/ jakso jokaisessa ravintolassa suorittaen ao. jaksoihin liittyvät hyväksytyt näy- töt Oppimisympä- ristönä suori- tetut nuorten näytöt: 480 hyväksyttyä osanäyttöä yh- teensä opiskeli- jaravintoloissa	Ulkoinen työs- sääop- piminen: 1-3 opis- kelijaa / jakso / ra- vintola Oppimis- ympäris- tönä suo- ritetut nuorten näytöt: 480 hy- väksyttyä osanäyt- töä yh- teensä opiskeli- jaravinto- loissa.	Ulkoinen työs- sääop- piminen: 1-3 opis- kelijaa / jakso / ra- vintola Oppimis- ympäris- tönä suo- ritetut nuorten näytöt: 480 hy- väksyttyä osanäyt- töä yh- teensä opiskeli- jaravinto- loissa.	Ulkoinen työs- sääop- piminen: 2 opiskeli- jaa / jakso / ravintola Oppimis- ympäris- tönä suo- ritetut nuorten näytöt: 480 hy- väksyttyä osanäyt- töä yh- teensä opiskeli- jaravinto- loissa	Ulkoinen työs- sääop- piminen: 2 opiskeli- jaa / jakso / ravintola Oppimis- ympäris- tönä suo- ritetut nuorten näytöt: 480 hy- väksyttyä osanäyt- töä yh- teensä opiskeli- jaravinto- loissa	Ulkoinen työs- sääop- pimi- nen: 2 opiske- lijaa / jakso / ravintola Oppimis- ympäris- tönä suo- ritetut nuorten näytöt: 480 hy- väksyttyä osanäyt- töä yh- teensä opiskeli- jaravinto- loissa

2.1.6 Kiinteistöliikelaitos

Toiminnalliset tavoitteet

Kiinteistöomaisuuden arvo ja tilojen määrä

Kiinteistöomaisuus on kuntayhtymän ylivoimaisesti suurin omaisuuserä (kirjanpitoarvo 121 milj. euroa, noin 89 % taseeseen kirjatusta omaisuudesta). Vuoden 2016 lopussa kuntayhtymän omistamien rakennusten tekninen nykyarvo oli 182 milj. euroa, josta Jyväskylässä ja Lievestuoreella sijaitsevien rakennusten osuus oli 142 milj. euroa ja Jämsän 40 milj. euroa. Vuoden 2016 lopussa Jyväskylän koulutuskuntayhtymän omistamien tilojen laajuus oli yhteensä 147 000 hum². Jyvässeudulla oli 110 500 hum² ja Jämsässä 36 500 hum² opetus- ja asuntolatiloja.

Omien tilojen lisäksi kuntayhtymällä oli käytössään vuokratiloja vuoden 2016 lopussa 11 500 hum². Suurimmat vuokratilat olivat Jyväskylässä Education Facilities Oy:ltä vuokratut Pitkäkatu 19–21 musiikkialan koulutuksen tilat ja artesaanialan koulutuksen tilat Kankaan kampuksella. Lisäksi vuokralla oli useita peruskorjauksia varten hankittuja väistötilaratkaisuja.

Energiansäästö ja ympäristövastuu

Kuntayhtymän kiinteistönpitoa ohjaavat kestävän kehityksen tavoitteet. Suurimmat vaikutukset elinympäristöön ja työskentelyolosuhteisiin on rakennusinvestointien yhteydessä tehdyillä oikeilla päätöksillä. Tavoitteena on pienentää rakennusten ympäristörasitusta vähentämällä energian, veden, materiaalien, aineiden ja jätteiden määrää, tehostamalla tilankäyttöä, parantamalla talotekniikkaa ja -automaatiota sekä hyödyntämällä uusiutuvaa energiaa. Rakennushankkeet toteutetaan Terve Talo -ohjeistuksen mukaisesti huolellisen työmaavalvonnan avulla.

Kuntayhtymä oli mukana kuntien energiansäästöohjelmassa vuosille 2009–2016 (KETS-hanke), jossa tavoitteeksi oli asetettu 9 %:n säästö energian ja veden ominaiskulutuksessa ohjelmakauden aikana (vuositavoite keskimäärin 1 %:n parannus). Kuntayhtymä saavutti tavoitteen etuajassa. Vuoden 2015 lopussa kuntayhtymän toteutunut säästö oli jo 9,5 % ja vuoden 2016 lopussa kokonais-säästö oli 10,5 %. Vuonna 2016 sähkön ominaiskulutus laski edellisvuoteen verrattuna 1,5 %. Varsinkin Jämsän seudulla sähkökulutusta on saatu alaspäin peruskorjausten ja talotekniikan käytön ansiosta. Myös vedenkulutus pieneni 9,7 %. Lämmön ominaiskulutus kasvoi poikkeuksellisesti viime vuonna 4,7 %. Koko vuoden lämmitystarveluku oli noin 14 % suurempi kuin 2015. Jätehuollossa kaatopaikkajätteen määrää on saatu pienennettyä 47 %, mihin on vaikuttanut merkittävästi Jämsän siirtyminen jätteenpoltoon. Vuosina 2017–2025 kuntayhtymä on mukana uudessa säästöohjelmassa, jossa tavoitteena on 7,5%:n energiansäästö.

Tietojärjestelmät

Käyttöön otettujen ohjelmistojen hyödyntämistä tehostettiin ja vanhojen tietojen oikeellisuuden tarkastamista jatkettiin. Modelspace-ohjelmistoa hyödynnettiin mm. tilintarkastuksessa antamalla tilintarkastajille oikeudet nettikäyttöliittymään rakennusprojektin asiakirjojen tarkastusta varten. On todettu, että Modelspaceen kerätty rakennusprojektien tietovarasto on kattava ja palvelee tilintarkastajien lisäksi koko kiinteistöliikelaitoksen toimistohenkilökuntaa sekä rakennusprojekteissa mukana olevia ulkopuolisia tahoja.

Modelspace-ohjelmiston hyödyntämistä laajennettiin ottamalla käyttöön Investointi-moduuli. Ohjelmisto-osan avulla helpotetaan investointi- ja vuosikorjausesitysten hallinnointia ja toteutuspäätöksen tekoa. Modelspace on linkitetty ScudoPro-ohjelmistoon, joka otettiin käyttöön investointiprojektien ja vuosikorjausten kustannusten hallintaa varten. ScudoPro ja Baswaren ostolaskujärjestelmän välille on rakennettu siirtotiedosto, jolla Kiinteistöliikelaitoksen investoinneille ja vuosikorjauksille kohdistuvat laskut saadaan siirrettyä automatisoituna kustannusseurantaan.

Kiinteistöliikelaitoksen tavoitteena on käyttää olemassa olevia tietomalleja nykyistä kattavammin, ja seuraava askel onkin tietomallien hyödyntäminen kiinteistöjen ylläpidossa. Kiinteistöliikelaitos on etsinyt jo lähes useita vuosia tietomalleja aidosti hyödyntävää järjestelmää kiinteistöjen ylläpidon tueksi. Kiinteistön ylläpidon kustannukset ovat jopa kymmenkertaiset verrattuna rakennuksen suunnittelun ja rakentamisen yhdessä sitomiin kustannuksiin, joten digitaalisuuden tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämisellä olisi mahdollista saavuttaa rakennetun ympäristön ja rakentamisen sektorille merkittäviä kustannushyötyjä. Kiinteistöliikelaitos on aktiivisesti mukana mm. buildingSmart Finlandin toiminnassa ja seuraa aktiivisesti valtakunnallista Kira-digi -hanketta. Tarkoituksena on hakea hankerahoitusta yhteistyökumppanien kanssa tehtävää kehitystyötä varten.

Laatutyö

Kiinteistöliikelaitoksen saamat asiakaspalautteet oman henkilökunnan tuottamista siivous-, kiinteistönhoidon- ja vahtimestaripalveluista ovat hyvällä tai erinomaisella tasolla. Ostopalveluissa palvelun laatu poikkeamat ovat harmillisen suuria, mihin valitettavan usein on jouduttu vaatimaan tuottajilta korjaavia toimenpiteitä. Liikelaitoksen toiminnan kuvauksia on päivitetty kuntayhtymän laatutyön ohjeiden mukaisesti.

Talous ja investoinnit

Valtakunnallinen kiinteistöjen ylläpidon kustannusindeksi nousi vuoden aikana noin 1,5 %. Kiinteistöliikelaitoksen ylläpitokulujen kasvu oli valtakunnallisen indeksin nousuvauhdin mukaista. Keskimääräinen ylläpitokulu vuonna 2016 oli talousarviossa ennakoidun mukaisesti 3,84 euroa/m²/kk.

Vuoden 2016 vuosikatetavoite oli 4,689 milj. euroa. Toteutunut vuosikate 5,535 milj. euroa oli reilusti tavoitetta parempi. Toiminnan kokonaistulos oli 0,888 milj. euroa alijäämäinen.

Toimintatuottojen (20,419 milj. euroa) suurin erä muodostui sisäisistä ja ulkoisista vuokratuotoista (17,654 milj. euroa), jotka toteutuivat 0,161 milj. euroa talousarviota suurempina. Ero talousarvioon nähden koostui pääasiassa talousarviovalmistelun jälkeen opetustoimintaan vuokratuista määräaikaista ulkopuolisista tiloista, joiden osalta Kiinteistöliikelaitokselle kohdistui sisäisiä vuokratuottoja budjetoitua enemmän. Sisäiset ja ulkoiset myyntituotot (2,458 milj. euroa) toteutuivat hieman talousarviota pienempinä.

Muita toimintatuottoja tuloutettiin yhteensä 0,074 milj. euroa, joka koostui Palvian alueen määräalan mynnistä ja verohallinnon energiahyödykkeiden arvonlisäverovähennyksistä. Pysäköintimaksutuottoja kirjattiin yhteensä 102 000 euroa ja käyttökorvauksia 131 000 euroa.

Toimintakulujen (14,408 milj. euroa) suurin erä oli palvelujen ostot 5,453 milj. euroa, jotka toteutuivat 0,386 milj. euroa talousarviota suurempina. Palvelujen ostoista valtaosa eli noin 4,9 milj. euroa käytettiin siivouspalveluihin, kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon sekä piha-alueiden hoitoon. Ero talousarvioon nähden muodostui pääosin arvioitua suuremmista vuosikorjaustoista Harjun kampuksella. Aineissa ja tarvikkeissa suurin toteumaerä muodostui energiakustannuksista, jotka olivat 2,966 milj. euroa. Ulkoiset vuokrakustannukset toteutuivat lähes talousarvion mukaisina. Ulkoiset vuokrat kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 0,450 milj. euroa johtuen pääasiassa Kankaan kampuksen tilavuokrasta ja määräaikaisten ulkopuolisten tilojen vuokraamisesta.

Rakentamisinvestointeihin oli talousarviossa varattu 16,7 milj. euroa. Harjun peruskorjaushankkeelle kertyneet kustannusarvion ylittävät kustannukset kohdistuivat pääosin hankkeen ensimmäiselle vaiheelle, joka valmistui vuoden 2016 lopussa. Syksyllä 2016 valtuusto hyväksyi kustannusarvion ylityksiin liittyen talousarviomuutoksen, jossa rakennusinvestointien määrärahaa korotettiin kokonaisuudessaan 18,5 milj. euroon. Toteutuneiden investointien loppusumma oli 18,136 milj. euroa. Taseen keskeneräisten rakennushankkeiden arvo vuoden 2016 lopussa oli 1,590 milj. euroa, joka muodostui Harjun toimipisteen peruskorjauksen 2. vaiheen kustannuksista. Harjun peruskorjauksen 2. vaihe valmistuu vuoden 2017 lopussa.

Toimenpiteiden toteuma 2016: Kiinteistöliikelaitos

Tavoiteohjelma	Toimenpiteet 2016	Toteuma 2016
1 OPISKELIJA Koulutuskuntayhtymässä on esimerkillisiä toimintatapoja elämänhallinnan taitojen juurruttamisesta huippu- ja moniosaamisen tukemiseen ja korkea-asteen jatko-opintoihin ohjaamiseen.		
• Oppimisen ja ohjauksen henkilo-kohtaistaminen ja joustavat opinpolut varmistavat opiskelijoiden motivaation ja tukevat heidän sijoittumistaan työelämään tai jatkokoulutukseen.	• Jatketaan oppimisympäristöjen toimivuuden seurantaa valmistuville opiskelijoille suunnattujen kyselyiden avulla (opiskelijoiden näkökulma) • Jatketaan ilkeävaltakustannusten seurantaa ja aloitetaan ilkeävaltakustannusten laskutus	• Oppilaitosten opiskelijoiden palautekyselyihin sisältyi oppimisympäristöjen laatua koskeva kysymys. • Vuonna 2016 oli 16 ilkeävaltapausta. Laskutettu 2 400 euroa.
2 TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄ Koulutuskuntayhtymä on mukana työelämän muutosten ja tarpeiden ennakoinnissa ja toteuttaa työelämä- lähtöistä koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työelämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen.		
• Työ- ja elinkeinoelämän kumppanuuksien ylläpito systematisoidaan ja parannetaan olemassa olevia vuorovaikutteisia toimintamalleja (kuten neuvottelukunnat). • Koko toisen asteen koulutuksessa on yrittäjyyden erityistehävä (yrittäjyyskoulun toimintamalli), jota tuetaan aktiivisella yhteistyöllä yritys- ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.	• Kiinteistöliikelaitos tarjoaa oppilaitoksille rakennus- ja talotekniikan korjaus- ja rakennusprojekteja • Opiskelijoille tarjotaan työssäoppimispaikkoja kiinteistöliikelaitoksen siivous- ja huoltotoimessa • Ny-yrityksille tarjotaan pienimuotoisia rakennus- ja talotekniikkatöitä.	• Jyväskylän ammattiopiston opiskelijat rakentavat Harjun kampukselle huoltorakennuksen vuosina 2016–2017. Jämsän ammattioppilaitoksen opiskelijat kunnostivat Palvian rakennuksia. • Pintakäsittelyalan ja siivousalan opiskelijoille järjestettiin työssäoppimispaikkoja. • Ny-yrityksiä ei syntynyt.
3 ALUE Koulutuskuntayhtymä kehittää määrätietoisesti kilpailu- ja yhteistyökykyistä toisen asteen koulutuksen ja työelämän kehittämisen mallia ja rakennetta Keski-Suomessa.		
• Yhteistyötä mallinnetaan ja konkretisoidaan erityisesti toiminta-alueen perusasteen, korkeakoulujen, kuntakentän, työelämän ja aluekehitystoimijoiden kanssa.	• Kankaan alueen palveluntarjontaa ja tilojen yhteiskäyttöä kehitetään yhdessä Humanistisen ammattikorkeakoulun ja Kankaan projektioirganisaation kanssa • Harjun ja Kyllönmäen rakennushankkeiden toteutuksessa hyödynnetään yhdessä Jyväskylän yliopiston ja Agora Centerin kanssa tehtyjä tutkimuksia, joissa on kehitetty uusia oppimisympäristöille.	• Yhteistyöprojekti etenee kuntayhtymän ja Humanistisen ammattikorkeakoulun johdolla. Kiinteistöliikelaitoksen palvelutoiminta osana projektia. • Kyllönmäen ja Harjun kampuksille toteutettiin uudet monimuotoiset oppimisympäristöt, joissa hyödynnettiin tehtyjä tutkimuksia. Tuloksena joustavasti muunneltavat, uusia tietotekniikkaa käyttävät opetustilat.
4 HENKILÖSTÖ Koulutuskuntayhtymä rakentaa osallistavaa ja motivoivaa toimintakulttuuria panostamalla erityisesti kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin ja ennakkoivaan henkilöstösuunnitteluun.		
• Osana kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua laaditaan tulosaluekohtaiset henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta henkilöstön osaamista syvennetään ja monipuolistetaan	• Jatketaan koulutussuunnitelmien ylläpitämistä koko henkilöstön kanssa	• Henkilökunta osallistui suunnitellusti lukuisiin ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin.

suhteessa ennakoituihin tarpeisiin.		
5 TALOUS Koulutuskuntayhtymä varmistaa terveen talouden lähtökohdasta tulevaisuuden toiminta- ja kilpailukykyä sekä tekee aktiivisesti ja pitkäjänteisesti uusia avauksia osaamisen myynnissä.		
• Omaisuuden hoidon ytimessä on kiinteistöjen vastuullinen hoito ja kehittäminen koulutuksen tarpeista ja kestävästä kehityksen lähtökohdista.	• Oppilaitosten tila- ja varustesuunnittelu toteutetaan tiiviissä yhteistyössä oppilaitosten kanssa • Rakennushankkeiden toteutuksen yhteydessä talousarvioon varataan määräraha taidehankinnoille • Osallistutaan yhteistyössä oppilaitosten kanssa kuntayhtymän ympäristösertifikaatin laadintaan • Varaudutaan uusiutuvan energian käyttöön alkavissa rakennushankkeissa • Vuosikate 4,7 milj. euroa ja rakentamisinvestointien taso 16,7 milj. euroa	• Kyllönmäen ja Harjun tila- ja varustesuunnittelu tehtiin onnistuneesti tiiviissä yhteistyössä käyttäjien kanssa. • Harjun ja Kyllönmäen E3-lamellin peruskorjauksien yhteydessä toteutetaan yhteensä kuusi erillistä taidehankintaa. • Ympäristösertifikaatin laadintatyö ei edennyt vuonna 2016. • Harjun kampuksella on varauduttu suuren aurinkosähköjärjestelmän rakentamiseen vuonna 2017. • Vuosikate 5,5 milj. euroa. • Rakentamisinvestoinnit 18,1 milj. euroa.
6 ORGANISAATIO Yhteiset palvelut ja prosessit tuotetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän oppilaitosten (asiakkaat) kanssa, ja ne tuovat yhdessä oppilaitosten lisääntyvän yhteistyön ja työnjaon kanssa lisäarvoa perustehtävän laadukkaalle toteutukselle.		
• ICT-palvelujen erityinen painopiste on oppimisen ja liikkuvuuden edistäminen. • Systemaattinen laatutyö varmistaa läpinäkyvän toiminnan arvioinnin ja vastuullisen kehittämisen.	• Kiinteistöliikelaitos osallistuu yhdessä ammattiopiston ja lukioiden kanssa tehtäviin oppimisympäristöjen kehitysprojekteihin • Sähköisen kiinteistötietojärjestelmän ja tietomallin käytettävyyttä siivous- ja huoltotoimen tehtävissä kehitetään yhdessä ohjelmistotalojen kanssa • Laadua seurataan mittaamalla asiakastytyytyväisyyttä. Suoritetaan asiakaspalautekysely huolto-, siivous-, vahtimestari-, ja rakennuttamispalveluista ja käydään asiakaspalautepalavereja.	• Jyväskylän ammattiopiston sosiaalialan ja lukioiden kanssa toteutettiin useita pienimuotoisia kaluste- ja tilamuutuskokeiluja. • Kiinteistöliikelaitos on laajentanut Modelspace-projektin hallintaohjelman käyttöä ja ottanut käyttöön uuden ScudoPro -ohjelman korjausten ja projektien kustannusten hallintaan. • Palautekyselyt ja asiakaspalautepalaverit toteutettiin kaikilla osa-alueilla.

Yhteenvedo Kiinteistöliikelaitoksen tunnusluvuista 2013–2016

Kiinteistöliikelaitos	TAV.	TOTEUMAT			
	2016	2016	2015	2014	2013
Henkilöstö					
Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilökunta, työssä jaksaminen ja työkyvyn ylläpitäminen					
▪ Koulutuskustannukset / henkilö	800 euroa/hlö	989 euroa/hlö	1 016 euroa/hlö	1 101 euroa/hlö	665 euroa/hlö
▪ Ammattitutkinon suorittaneet vakituisesta henkilöstöstä	siivous 100 % kiinteistönhoito 100 % vahtimestarit 100 % hallinto 100 %	siivous 100 % kiinteistönhoito 100 % vahtimestarit 100 % hallinto 100 %	siivous 100 % kiinteistönhoito 100 % vahtimestarit 100 % hallinto 100 %	siivous 100 % kiinteistönhoito 100 % vahtimestarit 100 % hallinto 100 %	siivous 100 % kiinteistönhoito 100 % vahtimestarit 83,3 % hallinto 100 %
Asiakasnäkökulma					
Asiakkaiden tarpeiden tunteminen, laadukas palvelutuotanto ja nopea reagointikyky					
▪ Asiakastyytyväisyyskysely, kiinteistönhoidon ja siivouksen osalta (pisteytys 1-4), (ka)	siivous 3,3 kiinteistönhoito 3,0 vahtimestaripalvelut 3,3	siivous 3,27 kiinteistönhoito 3,06 vahtimestaripalvelut 3,62	siivous 3,26 kiinteistönhoito 3,05 vahtimestaripalvelut 3,46	siivous 3,3 kiinteistönhoito 3,06 vahtimestaripalvelut 3,41	siivous 3,29 kiinteistönhoito 3,04
Prosessin sujuvuus					
Kiinteistönpidon kustannustehokkuus, suunnitelmallisuus, kestävän kehityksen huomioon ottaminen ja toiminnan laatu					
▪ Ylläpitokulut: euroa / m ² / kk	3,84	3,84	3,78	3,74	3,65
▪ Siivous: euroa / siivousneliö / kk	1,48	1,45	1,43	1,38	1,37
▪ Uudet energiansäästötavoitteet suunniteltu-kaudella 2009 - 2016 (sähkö, lämpö, vesi)	sähkö -1 % lämpö -1 % vesi -1 % (vuositavoite kaudella 2009–2016)	sähkö -1,5 % lämpö +4,7 % vesi -9,7 %	sähkö -1,8 % lämpö -9,7 % vesi -11,4 %	sähkö +15 % lämpö -7 % vesi -4,1 %	sähkö +2,78 % lämpö +1,37 % vesi -1,87 %
▪ Ominaiskulutuksen lasku ajanjaksolla 2009–2016 yhteensä	9 % (kokonaistavoite kaudella 2009–2016)	10,5 %	9,5 %	9 % (kokonaistavoite kaudella 2009–2016)	9 % (kokonaistavoite kaudella 2009–2016)
▪ Jätteiden syntypiste-lajittelu	kaatopaikkajätteen määrää pyritään edelleen vähentämään	kaatopaikkajätteen määrää laski 47,5 %	Kaatopaikkajätteen määrää kasvoi 14,5 %	kaatopaikkajätteen määrää laski 11 %	kaatopaikkajätteen määrää laski 14 %
Toiminnan vaikuttavuus					
Toiminnan kannattavuus, omaisuuden arvonhallinta					
* rakentamisinvestoinnit pois lukien Cygnaeus-rakennuksen ja -maa-alan hankinta)					

▪ Vuosikate / peruskor- jausinvestoinnit	0,28 (4689/16700)	0,31 (5535/18136)	0,62 (9861/15984)	0,57 (8690/15146)	0,55 (* (10010/18366)
▪ Tekninen arvo / jäl- leenhankinta-arvo	0,68 (17735791/ 261076557)	0,69 (182463469/ 266030698)	0,68 (177144/ 261450)	0,66 (168872/ 257482)	0,66 (166766/253377)
▪ Tekninen arvo / ta- searvo	1,50 (177359/ 118051)	1,50 (182463/ 121451)	1,79 (177144/ 98912)	1,65 (168872/ 102262)	1,95 (166766/85374)

2.1.7 Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos

Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen osalta vuosi 2016 toteutui haasteista huolimatta toiminnallisesti ja taloudellisesti yli asetettujen tavoitteiden. Opiskelijamäärä laski vuoden 2015 tasosta, mutta hakeutuminen aikuiskoulutukseen oli edelleenkin aktiivista. Tämä näkyi erityisesti omaehtoisen ammatillisen peruskoulutuksen sisäänotoissa, jolla turvattiin Jyväskylän koulutuskuntayhtymän opiskelijapaikkojen täyttyminen. Myös osaamisohjelmien kohderyhmien opiskelijamäärää onnistuttiin kasvattamaan edelliseen vuoteen verrattuna. Kokonaisopiskelijamäärä oli 9 471, joka on pienempi kuin vuonna 2015. Myös opiskelijatyöpäivien määrä laski 62 000 opiskelijatyöpäivällä. Tutkintoja suoritettiin vuoden 2016 aikana kuitenkin ennätysmäärä eli yhteensä 2 292, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 185 tutkintoa.

Vuoden 2016 toimintatuotot olivat 23,2 miljoonaa euroa ja toimintakulut 22,8 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämä oli 133 000 euroa, joten asetettu tulostavoite saavutettiin reilusti. Talousarvioon verrattuna valtionosuusrahoitteinen koulutus ja yrityskoulutus toteutuivat suurempana kuin oli budjetoitu. Työvoimakoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen toteutuma jäi budjetoitua pienemmäksi.

Vuoden 2016 syksyllä Keski-Suomen ELY-keskus kilpailutti ensimmäisen kerran maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen kapasiteetin. Kilpailutuksen tuloksena aikuisopisto sai järjestettäväkseen kyseisen koulutuksen. Syksyn 2016 aikana tuli haettavaksi myös erillinen osaamisohjelmärahoitus, joka on suunnattu maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen.

Toiminnan kehittämisessä keskityttiin Pedagogiikka 2.0 -kehittämishojelman toteutukseen. Kehittämishojelman tavoitteena on vastata ammatillisen koulutuksen reformin tuomiin muutoksiin ja entistä asiakaslähtöisempään toimintaan. Kehittämishojelma läpileikkaa käytännössä kaikkia niitä kehittämisen painopisteitä, jotka vuodelle 2016 oli asetettu. Koulutusaloilla kehitettiin verkko-osaamista, vahvistettiin simulaatio-opetusta ja edistettiin digitalisaation käyttöönottoa hankkimalla koulutusaloille erilaisia päätelaitteita oppimisen tueksi.

Vuonna 2016 aikana 25 opiskelijaa suoritti osan opinnoista ulkomaan työssäoppimisjaksoilla, mikä osaltaan tukee tutkinnon suorittajien kansainvälisyysosaamisen kehittymistä. Opiskelijahallintojärjestelmään tehtävää henkilökohtaistamisen sähköistä dokumentointia kehitettiin edelleen.

Aikuisopisto osallistui aktiivisesti Äänekosken biotuotetehtaan osaamisen ennakointityöryhmään ja toimintavuonna käynnistettiin useita koulutushankkeita biotuotetehtaan tarpeisiin. Luovan alan toiminta käynnistettiin Kankaan uudessa oppimisympäristössä Sosiaali- ja terveysalan oppimisympäristöjen ja koulutusten sisältöjen kehittämistä edistettiin osallistumalla aktiivisesti Uusi sairaala -kampanuksen kehittämistyöhön. Työelämälähtöisiä oppimisympäristöjä hyödynnettiin mm. Priimus-kampanuksella ja Tikkakosken lentoasemalla.

Yrittäjyysopintoja tarjottiin kaikille tutkinnonsuorittajille/opiskelijoille. Osuuskunta Verso, jossa toimijoina ovat sekä opiskelijat että henkilöstö, jatkoi aktiivisesti toimintaansa. Aikuisopisto osallistui aktiivisesti yrittäjyyttä edistäviin kuntayhtymän yhteistyöprojekteihin.

Koulutus- ja kehittämis yhteistyötä tehtiin vuoden 2016 aikana mm. Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksen, Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Bovalliuksen, Jyväskylän yliopiston, Yritystehtaan ja Ohjaamo-hankkeen kanssa.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa hyödynnettiin henkilöstön rekrytoinnissa ja koulutustarpeiden ennakoinnissa. Esimiesten työtä järjestettiin uudelleen koulutuspäälliköiden ja yksikönjohtajien määrän vähennyttyä kolmella henkilöllä. Työjärjestelyissä koulutuspäälliköille tuli myös aikuisopistotaisoisia johtamisen vastuualueita.

Laatutyön osalta sisäiset auditoinnit toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Opiskelijapalautejärjestelmän automatisointityö käynnistettiin.

Toimenpiteiden toteuma 2016: Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos

Tavoiteohjelma	Toimenpiteet 2016	Toteuma 2016
1 OPISKELIJA Koulutuskuntayhtymässä on esimerkillisiä toimintatapoja elämänhallinnan taitojen juurruttamisesta huippu- ja moniosaamisen tukemiseen ja korkea-asteen jatko-opintoihin ohjaamiseen.		
- Koulutuskuntayhtymällä on yhdessä kumppaneiden kanssa toimiva opiskelijavirtojen seurannan ja syrjäytymisen ehkäisyn malli. - Oppimisen ja ohjauksen henkilökohtaistaminen ja joustavat opinpolut varmistavat opiskelijoiden motivaation ja tukevat heidän sijoittumistaan työelämään tai jatkokoulutukseen. - Kansainvälisyyskoulumalli antaa kaikille monikulttuurisuus- ja kansainvälistymisvalmiudet ja mahdollistaa kv-osaamisen syventämisen. - Oppilaskuntien asemaa ja osallisuutta koulutuskuntayhtymän toiminnassa vahvistetaan.	- Kehitetään henkilökohtaistamiseen osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen työkaluja - Rakennetaan koulutustarjontaa entistä joustavampien ja yksilöllisempien opinpolkujen mahdollistamiseksi (mm. verkkopedagogiset ratkaisut, vaihtoehtoiset ja monipuoliset oppimismenetelmät). - Oppimisympäristöjen kehittäminen nykyaikaista TVT-tekniikkaa hyödyntäen. - Toteutetaan Nuorten aikuisten osaamisohjelmaa ja aikuisten osaamisperustan vahvistamista rahoituksen puitteissa. - Hakevan ja tukevan toiminnassa kehitetty uusi toimintamalli levitetään käytänteeksi. - Vahvistetaan opiskelijoiden kv-valmiuksia hyödyntämällä liikkuvuusrahoitusta. - Kv-toimintaa toteutetaan Luoteis-Venäjän alueella yhteistyössä ao-koulutus Oy:n ja muiden kotimaisten yritysten kanssa. - Kehitetään opiskelijaraadin toimintamallia koulutusalaakohtaisia kokemuksia hyödyntäen.	- Hakeutumisvaiheen ohjausta kehitettiin osana Pedagogiikka 2.0 -ohjelmaa. Henkilökohtaistamisen sähköistä dokumentointia kehitettiin. - Vuoden aikana pilotoitiin laajennettua työssäoppimismallia. Koulutusaloilla uudistettiin oppimismenetelmiä. - Laadittiin suunnitelma oppimisympäristöjen kehittämiseksi. Oppimisympäristöjen kehittämiseksi toteutettiin suunnitelman mukaisia hankintoja esimerkiksi simulaattoreita logistiikan ja maarakennuksen koulutusaloille sekä erilaisia päätelaitteita oppimisen tueksi. - Vuoden 2016 aikana opiskelijoita oli osaamisohjelmissa yhteensä 458. Uusien aloittaneiden opiskelijoiden määrä oli 210 opiskelijaa. - Työhönvalmentajan ja ohjaushenkilöstön toimintamallia pilotoitiin ja arvioitiin sen toimivuutta vuoden aikana. 25 opiskelijaa opiskeli osan opinnoistaan ulkomailla (Tanska, Saksa, Kanada, Intia, Tsekki, Puola, Viro, Espanja, Unkari, Ranska). Keskimäärin opinnot kestivät kolme viikkoa opiskelijaa kohden. - Toteutettiin kolme koulutusprosessia Luoteis-Venäjän alueella (UPM, Are ja EKE Group). - Lisäksi käynnistettiin sosiaali- ja terveysalan tutkintoon johtava koulutus Qatarissa yhteistyössä ECF:n kanssa. - Aikuisopiston opiskelijaraadit toteutuivat suunnitelman mukaisesti. Opiskelijaraadin tavoite oli saada asiakkaan näkökulmat esille. Toiminnasta luotiin pysyvä ja säännöllinen käytäntö.

2 TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄ

Koulutuskuntayhtymä on mukana työelämän muutosten ja tarpeiden ennakoinnissa ja toteuttaa työelämä- lähtöistä koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työ- elämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjyyteen.

• Työ- ja elinkeinoelämän kumppanuuksien ylläpito systematisoidaan ja parannetaan olemassa olevia vuorovaikutteisia toimintamalleja (kuten neuvottelukunnat). • Työelämälähtöisen koulutuksen malleja (esim. 2+1, lukioi- den työelämämallit) ja käytän- teitä (opettajien ja muun hen- kilökunnan työelämäjaksot) vahvistetaan. • Koko toisen asteen koulutuk- sessa on yrittäjyyden erityis- tehtävä (yrittäjyyskoulun toi- mintamalli), jota tuetaan aktii- visella yhteistyöllä yrityksen- tään ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.	• Osallistutaan maakunnallisiin ja toimialakohtaisiin ennakointityö- ryhmiin ja hyödynnetään niiden tuloksia toiminnan suunnittelussa (mm. biotuotetehdas). • Toteutetaan työ -ja elinkeinoelä- män kanssa projekteja kumppa- nuusmallin pohjalta. • CRM-asiakkuudenhallinta- ohjelma otetaan käyttöön. • Kankaan oppimisympäristö ote- taan käyttöön 1.1.2016. • Tiivistetään kuntayhtymätasoisia yhteistyötä yrittäjyyskoulun toi- mintamallissa. Toimitaan aktiivi- sesti yrittäjäverkostoissa.	• Aikuisopisto osallistui aktiivi- sesti sairaala-alueen ja sen oppimisympäristöjen kehittä- miseen perustetun Campus.fi -työryhmän työskentelyyn. • EduFutura-yhteistyössä ai- kuisopiston edustajat osallis- tuivat yrittäjyyden ja hyvin- voinnin kärkitimien nopeisiin startteihin. • Aikuisopisto oli aktiivisesti mu- kana useissa koulutustoteu- tuksissa liittyen Äänekosken biotuotetehtaan eri tuotanto- prosesseihin. Lisäksi osallis- tuttiin Biotalousammattiin -tapahtumien työryhmätyö- kentelyyn ja biotuotetehtaan osaamisen ennakointityöryh- mään. • Toteutettiin yhteistyöprojekteja mm. omistajakuntien, Keski- Suomen Osuuspankin ja Jy- ten kanssa. Yhteistyömuo- toina olivat esimerkiksi henki- löstökoulutukset, opiskelija- projektit ja asiantuntijavaihdot. • CRM- asiakkuudenhallintajär- jestelmän käytön laajentami- sen osalta ei päästy suunnitel- man mukaiseen käyttötasoon. • Luovien alojen koulutustoi- minta aloitti Kankaalla eri toi- mijoiden yhteistyönä (Jyvä- skylän aikuisopisto, Jyväskylän ammattiopisto, Humak). • Osallistuttiin valtakunnalliseen yrittäjyyspäivään "Dream Up" 20.4.2016. • Toimittiin KasvuOpen kiitora- tapäivissä sparraajina (6–10 hlöä). • Pk-yrityksille suunnattu kun- tayhtymän Digijohtajaksi - hanke käynnistyi aikuisopiston projektipäällikön koordi- noimana.
--	--	--

3 ALUE

Koulutuskuntayhtymä kehittää määrätietoisesti kilpailu- ja yhteistyökykyistä toisen asteen koulutuksen ja työelämän kehittämisen mallia ja rakennetta Keski-Suomessa.

• Yhteistyötä mallinnetaan ja konkretisoidaan erityisesti toi- minta-alueen perusasteen, kor- keakoulujen, kuntakentän, työ- elämän ja aluekehitystoimijoi- den kanssa.	• Toimitaan aktiivisesti aikuiskoulu- tuksen kehittämisessä osana koulutuksen järjestäjäverkon ra- kennemuutosta.	• Aikuisopisto osallistui kun- tayhtymän ja muiden toimijoi- den toteuttamiin yhteistyöta- paamisiin eri koulutuksen jär- jestäjien ja muiden yhteistyö- tahojen kanssa.
---	---	--

• Toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyötä, työnjakoa ja rakenneratkaisuja toteutetaan tarkoituksenmukaisesti. • Kansallisessa edunvalvonnassa ja viestinnässä otetaan entistä aktiivisempi rooli.	• Tehdään kampusyhteistyötä Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitoksen ja ammattiopistojen kanssa. • Toteutetaan omistajakuntien henkilöstökoulutuksia tehtyjen kartoitusten pohjalta. • Osallistutaan aluekehittämistehdävään ja luodaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa uusia kilpailukykyisiä malleja koulutuksen ja työelämän kehittämiseen.	• Kankaan kampusyhteistyö monipuolistui. Priimus -kampuksella luotiin uusia yhteistyökäytänteitä. Tilojen yhteiskäytön tehostamista jatkettiin Viitaniemessä. • Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen siirtymisestä Kukkulan kampukselle käynnistettiin selvitystyö. • Aiemmin toteutetun tarvekoulutuksen pohjalta toteutettiin omistajakuntien henkilöstölle esimerkiksi lupakorttikoulutuksia, lyhytkestoisia tietotekniikka koulutuksia sekä käynnistettiin tutkintotavoitteista koulutusta toimisto- ja sosiaali- ja terveystieteille. • Aikuisopistosta viisi henkilöä on mukana EduFutura Jyväskylän kärkitiimeissä.
4 HENKILÖSTÖ Koulutuskuntayhtymä rakentaa osallistavaa ja motivoivaa toimintakulttuuria panostamalla erityisesti kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin ja ennakkoivaan henkilöstösuunnitteluun.		
• Osana kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua laaditaan tulosaluekohtaiset henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta henkilöstön osaamista syvennetään ja monipuolistetaan suhteessa ennakoituihin tarpeisiin. • Kuntayhtymän tiimien roolia tiedonvälityksessä, kehittämisessä ja päätösten valmistelussa vahvistetaan. • Johtamisen lähtökohta on motivointi ja mahdollistaminen perustehtävässä onnistumisen varmistamiseksi.	• Vahvistetaan henkilöstön osaamista digitalisaation hyödyntämiseen pedagogiikassa. • Vahvistetaan kouluttajien asiakkuudenhallintaosaamista. • Vahvistetaan esimiesten muutosjohtamisen valmiuksia muuttuvaan toimintaympäristöön	• Henkilöstön osaamisen kehittämistä toteutettiin osana Pedagogiikka 2.0 -kehittämishohjelmaa esimerkiksi tutustumalla erilaisiin digitaalisiin ratkaisuihin pedagogiikassa (henkilöstön teemailtapäivät). • Vuoden 2016 aikana kontaktointiin 380 yritys- ja työyhteisöasiakasta. Koulutusalat toteuttivat sovitut kontaktoinnit, joissa kouluttajien rooli oli keskeinen. • Muutosjohtamisen valmiuksia edistettiin osana Pedagogiikka 2.0 -kehittämishohjelmaa. Toteutettiin osallistavaa työtapaä esimiestyöskentelyssä.
5 TALOUS Koulutuskuntayhtymä varmistaa terveen talouden lähtökohdasta tulevaisuuden toiminta- ja kilpailukykyä sekä tekee aktiivisesti ja pitkäjänteisesti uusia avauksia osaamisen myynnissä.		
• Henkilöstö-, tila- ja muut toiminnan resurssit mitoitetaan suhteessa opiskelijamäärään ja –tuottoihin ja niitä kohdennetaan strategisten linjausten mukaisesti.	• Edistetään monimuotoisten oppimisympäristöjen käyttöönottoa. • Toimitaan aktiivisesti yhteistyössä ao-koulutus Oy:n kanssa yrityskoulutuksissa.	• Osana Pedagogiikka 2.0 -kehittämishohjelmaa hankittiin opetuskäyttöön simulaattoreita, modernisoitiin opetustiloja ja –välineitä sekä laajennettiin työpaikoilla tapahtuvaa työssäoppimista. • Yrityskoulutusmyynti kehittyi myönteisesti toimintavuoden aikana ja kasvoi 22 % edelliseen vuoteen verrattuna. Yrityskoulutuksen liikevaihto oli 1,7 milj. euroa.

• Omaisuuden hoidon ytimessä on kiinteistöjen vastuullinen hoito ja kehittäminen koulutuksen tarpeista ja kestävästä kehityksen lähtökohdista. • Rahastoja käytetään suunnitellusti kehittämistoimintaan.	• Seurataan aktiivisesti OKM:n ja TEM:n eri rahoituslähteitä ja hyödynnetään täysimääräisesti niiden kautta saatavat erillisrahoitukset. • Hyödynnetään osaamisohjelma-avustukset täysimääräisesti. • Investointivaraus kohdennetaan oppimisympäristöjen kehittämiseen.	• Hyödynnettiin OKM:n ja TEM:n eri rahoituslähteitä hanketoiminnassa, jotka tukevat perustehtävää ja sen kehittämistä. • Osaamisohjelmien toteutus jatkui ja opiskelijamäärä oli 458 opiskelijaa. Uusien opiskelijoiden rekrytointi onnistui hyvin. • Investointihankintoina toteutettiin simulaattorit, liikuteltavat tietokoneet ja kalustohankinnat erillisen suunnitelman mukaisesti.
--	---	---

6 ORGANISAATIO

Yhteiset palvelut ja prosessit tuotetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän oppilaitosten (asiakkaat) kanssa, ja ne tuovat yhdessä oppilaitosten lisääntyvän yhteistyön ja työnjaon kanssa lisäarvoa perustehtävän laadukkaalle toteutukselle.

• ICT-palvelujen erityinen painopiste on oppimisen ja liikkuvuuden edistäminen. • Systemaattinen laatutyö varmistaa läpinäkyvän toiminnan arvioinnin ja vastuullisen kehittämisen. • Sisäinen viestintä tukee vuorovaikutteisen asiantuntijayhteisön rakentumista ja opiskelijoiden osallistumista.	• Laaditaan aikuisopiston tulevaisuuden visio kuntayhtymän linjausten pohjalta. • Laaditaan aikuisopistolle pedagoginen ohjelma, jolla varaudutaan tuleviin rahoituksen ja toiminnan muutoksiin. • ICT-palveluita ja mobiililaitteita hyödynnetään tehokkaammin opetus- ja ohjaustyössä. • Kehitetään sisäisiä auditointeja hyvien käytäntöjen jakamiseksi koulutusalojen kesken. • Tiivistetään koulutuspäälliköiden välistä yhteistyötä.	• Aikuisopisto osallistui kuntayhtymän Uusi yhdessä 2020+ strategian laadintaan, jossa on huomioitu aikuisopiskelijan oppimisen tavoitteet ja tarpeet. • Laadittiin ja käynnistettiin aikuisopiston Pedagogiikka 2.0 -kehittämisohjelma. • Toteutettiin uusia verkkokoulutuksia ja otettiin aktiivisesti mobiililaitteita ohjaus- ja opetuskäyttöön. • Toteutettiin sisäiset auditoinnit. Auditoinnin kohteena olivat hakeutuminen ja tutkintotulaisuuden suorittaminen. Arviointien pohjalta käynnistettiin kehittämistoimenpiteet. Palauttejärjestelmien käyttö systematisoitiin. • Pedagogiikka 2.0 -kehittämisohjelman toteutuksessa tiivistettiin koulutusalojen ja esimiesten välistä yhteistyötä.
---	--	--

Yhteenveto Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen tunnusluvuista 2013–2016

Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	TAV.	TOTEUMAT			
	2016	2016	2015	2014	2013
Vaiuttavuus					
Suoritettujen tutkintojen määrä yhteensä	2090	2292	2107	1905	1737
Näyttötutkinnot:					
Perustutkinnot	860	794	745	715	712
Ammattitutkinnot	360	398	434	340	327
Erikoisammattitutkinnot	330	322	251	337	290
Osatutkinnot	510	751	646	482	388
<i>Opetussuunnitelmaperusteiset perustutkinnot</i>	30	27	31	31	20
Kv-toiminnan %-osuus liikevaihdosta	1 %	0,3 %	0,4 %	0,4 %	
Asiakasnäkökulma					
Päättöpalautteiden keskiarvo, asteikolla 1-5					
OPAL	4,2	4,1	4,1	4,0	4,0
Aipal	4,1	4,1	4,2	3,8	3,9
Työvoimakoulutuksen %-osuus liikevaihdosta	15,4 %	15,7 %	22,7 %	23,7 %	26,2 %
Muun maksullisen palvelutoiminnan %-osuus liikevaihdosta	12,7 %	10,0 %	8,1 %	10,2 %	10,3 %
Ulkomaan jaksolla opiskelevien opiskelijoiden määrä	29	25	35	31	27
Henkilöstö					
Opetushenkilöstön muodollinen pätevyys	90 %	92,4 %	87,6 %	87,4 %	89 %
Näyttötutkintomestareiden määrä	188	183	187	188	184
Henkilöstön kehittäminen, euroa hlö	1000	886	1084	1209	1073
Prosessit					
Eronneiden opiskelijoiden määrä (vos-rahoitteinen), josta negatiiviset eroamiset (%)	200 50 %	270 86 %	233 80 %	205 81 %	257 55 %
Henkilöstökustannukset % liikevaihdosta (enintään)	65 %	63 %	63 %	61 %	62 %
Vuokrakustannukset % liikevaihdosta (enintään)	11 %	11,7 %	10,3 %	9,6 %	9,8 %
Henkilöstökulut euroa/opiskelijatyöpäivä	31	34	30	31	32
Tutkintojen määrä/opetushenkilöstö	11,3	12,5	10,9	9,6	8,8
Toimintatuotot euroa/henkilö	99 000	104 200	101 188	103 028	98 000
Opiskelijatyöpäivien määrä	465 000	434 656	497 626	485 048	460 507

2.1.8 Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos

Vuoden 2016 toimintaa hallitsi opetussuunnitelman valmistaminen ja sen jalkauttaminen sekä taloudellisen sopeuttamismallin työstämisen jatkaminen. Hanketyö pysyi edelleen vahvana ja fokus oli pedagogiikan kehittämisessä sekä opetusteknologian hyödyntämisessä. Vuoden aikana toteutettiin syksyllä 2016 ensimmäiset sähköiset yo-kirjoitukset kolmessa oppiaineessa. Alkuvuonna 2016 hyväksyttiin lukiokoulutuksen laatujärjestelmä prosessikuvauksineen. Loppuvuodesta otettiin käyttöön hyvinvointipassi ja osaamisen tunnustamisen pelisäännöt. Liikuntatutor-toimintaa toteutettiin osana opetussuunnitelman jalkauttamista.

Painopistealueina olivat työelämälähtöisyys, yrittäjäyys ja kansainvälisyys. Lukuvuoden aikana tiivistettiin yhteistyötä Jyväskylän ammattiopiston ja oppisopimuskoulutuksen kanssa. Yhteistyö vahvistui myös Jyväskylän perusopetuksen ja korkea-asteen oppilaitosten kanssa.

Keskeisimmät hankkeet olivat Omalle polulle korkea-asteelle, Pientä Suuressa, Kaikkialla oppii ja BYOD, Android ja sekalaitteet oppimisympäristössä, eBig (tiimioppiminen), OPPA -hanke (arvioinnin uudistaminen lukiokoulutuksessa yhdessä Hämeenlinnan, Lahden ja Kuopion lukiokoulutuksen kanssa), Terve sielu terveessä ruumiissa -hyvinvointihanke sekä muita opetusteknologian kehittämiseen liittyviä hankkeita. Näiden lisäksi lukioilla oli useita kansainvälistä liikkuvuutta edistäviä hankkeita.

Toimenpiteiden toteuma 2016: Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos

Tavoiteohjelma	Toimenpiteet 2016	Toteuma 2016
1 OPISELIJA Koulutuskuntayhtymässä on esimerkillisiä toimintatapoja elämänhallinnan taitojen juurruttamisesta huippu- ja moniosaamisen tukemiseen ja korkea-asteen jatko-opintoihin ohjaamiseen.		
- Koulutuskuntayhtymällä on yhdessä kumppaneiden kanssa toimiva opiskelija-virtojen seurannan ja syrjäytymisen ehkäisyn malli. - Oppimisen ja ohjauksen henkilökohtaistaminen ja joustavat opinpolut varmistavat opiskelijoiden motivaation ja tukevat heidän sijoittumistaan työelämään tai jatkokoulutukseen. - Kansainvälisyyskoulumalli antaa kaikille monikulttuurisuus- ja kansainvälistymisvalmiudet ja mahdollistaa kv-osaamisen syventämisen. - Oppilaskuntien asemaa ja osallisuutta koulutuskuntayhtymän toiminnassa vahvistetaan.	- Opinto-ohjauksen toimintamallin rakentaminen ja juurruttaminen yhdessä korkea-asteen kanssa. - Opiskeluhoitosuunnitelman arviointi ja päivitys. - Lukuvuoden 2016 alussa otetaan käyttöön uudet opetussuunnitelmat. - IB-lukion toimintamallin hyödyntämistä vahvistetaan kansallisella puolella. - Oppilaskuntien hallitusten edustajien ja lukiojohdon tapaamiset ja opiskelijoiden aktivointi lukioiden johtoryhmätyöskentelyyn	- Ohjauksen toimintamallia kehitetty osana Omalle polulle korkea-asteelle -hanketta. - Suunnitelman arviointi ja päivitys siirtyivät alkuvuoteen 2017. - Uudet opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2016 (keskeiset päivitykset arvioinnin kehittäminen ja korkea-asteen kurkistuskurssit). - Osaamisen tunnustamisen pelisäännöt hyväksytty, käytänteet pitkälti omaksuttu IB:n CAS-toiminnasta. - Mallin mukaisesti toteutettu osaamisen syventämistä. - Tapaamisia järjestetty lukiokoulutuksen johdon kanssa kolme kertaa. - Lukion rehtorit tapaavat opiskelijakunnan hallituksen edustajia säännöllisesti. Opiskelijoita perehdytetty uuteen opetussuunnitelmaan.
2 TYÖ- JA ELINKEINOELÄMÄ Koulutuskuntayhtymä on mukana työelämän muutosten ja tarpeiden ennakoinnissa ja toteuttaa työelämälähtöistä koulutusta ja osaamisen kehittämistä sekä antaa opiskelijoille valmiuksia monimuotoistuvaan työelämään, osaamisen päivittämiseen ja yrittäjäyteen.		

• Työelämälähtöisen koulutuksen malleja (esim. 2+1, lukioiden työelämämallit) ja käytänteitä (opettajien ja muun henkilökunnan työelämäjaksot) vahvistetaan. • Koko toisen asteen koulutuksessa on yrittäjyyden erityistehtävä (yrittäjyyskoulun toimintamalli), jota tuetaan aktiivisella yhteistyöllä yrityscentän ja yrittäjäjärjestöjen kanssa.	• Lukioittain toteutetaan sovittua työelämämallia. • Työelämälähtöisyyden ja yrittäjyyden painotusten yksityiskohtaisen suunnittelun jatkaminen kampusmallien suunnittelun yhteydessä. Hyödynnetään työelämälähtöisyyden vahvistamisessa oppisopimuskeskuksen työelämäverkostoa.	• Työssä oppiminen hyväksytty soveltavaksi työelämäkurssiksi. • Työelämäpäivän järjestäminen ja työelämän edustajien käynnit opitunneilla. • Yrittäjyyskasvatusta toteutetaan soveltavilla yrittäjyyskursseilla ja kilpailuihin osallistumalla sekä Pop Up -toiminnan kautta.
3 ALUE Koulutuskuntayhtymä kehittää määrätietoisesti kilpailu- ja yhteistyökykyistä toisen asteen koulutuksen ja työelämän kehittämisen mallia ja rakennetta Keski-Suomessa.		
• Yhteistyötä mallinnetaan ja konkretisoidaan erityisesti toiminta-alueen perusasteen, korkeakoulujen, kuntakentän, työelämän ja aluekehitystoimijoiden kanssa. • Toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyötä, työnjakoa ja rakennerratkaisuja toteutetaan tarkoituksenmukaisesti.	• Lukioikampusmallien painopiste-alueiden yksityiskohtainen suunnittelu – nivelvaiheet perusopetuksen ja korkea-asteen kanssa. • Yhteistyössä oppisopimuskeskuksen kanssa kartoitetaan yliopilaiden oppisopimuskoulutuksen mahdollisuudet. • Yhteistyö aikuisopiston kanssa opintotarjonnassa	• Perusopetuksen kanssa alustavat keskustelut yhteistyön vahvistamisesta • Omalle Polulle korkea-asteelle -hanketyön ja EduFuturan kautta yhteistyön vahvistaminen. • Neuvottelu oppisopimuskoulutuksen ja lukioliiton edustajien kanssa mahdollisuuksista • Lukio-opintonsa keskeyttäneitä ohjattu Valma-koulutukseen, jossa neuvontaa • Opintotarjonta lähinnä kielissä ja matematiikassa.
4 HENKILÖSTÖ Koulutuskuntayhtymä rakentaa osallistavaa ja motivoivaa toimintakulttuuria panostamalla erityisesti kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin ja ennakoiwaan henkilöstösuunnitteluun.		
• Osana kokonaisvaltaista henkilöstösuunnittelua laaditaan tulosaluekohtaiset henkilöstösuunnitelmat, joiden pohjalta henkilöstön osaamista syvennetään ja monipuolistetaan suhteissa ennakoituihin tarpeisiin. • Kuntayhtymän tiimien roolia tiedonvälityksessä, kehittämässä ja päätösten valmistelussa vahvistetaan. • Johtamisen lähtökohta on motivointi ja mahdollistaminen perustehtävässä onnistumisen varmistamiseksi.	• Henkilöstösuunnitelmaa hyödynnetään rakenteellisten muutosten ennakoinnissa ja pitkäjänteisessä henkilöstösuunnittelussa. • Tiedonkulkua vahvistetaan kuntayhtymätasoisista tiimeistä ja ryhmistä lukiokoulutuksen johtoryhmään. Henkilöstön asiantuntemusta lisätään jory-työskentelyssä. • Opettajatiimien hyödyntäminen johtoryhmätyöskentelyssä. • Uuden johtamismallin päivitys. • Henkilöstön palautekysely hyödynnetään lukuvuoden toimintasuunnittelussa.	• Suunnitelmaa on hyödynnetty YT-prosessin yhteydessä päätöksiä tehtäessä. • Käytännöt pysyneet samoina kuin vuonna 2015. • Tiimien ja erilaisten työryhmien omat päätökset ja esitykset ovat vaikuttaneet johtoryhmässä asioiden käsittelyyn ja päätöksen tekoon. • Rehtoreiden työjakoa on päivitetty. • Palautekyselyn tuloksia hyödynnetty toimintasuunnitelmassa ja YT -ajan mitoituksessa.

5 TALOUS

Koulutuskuntayhtymä varmistaa terveen talouden lähtökohdasta tulevaisuuden toiminta- ja kilpailukykyä sekä tekee aktiivisesti ja pitkäjänteisesti uusia avauksia osaamisen myynnissä.

- Henkilöstö-, tila- ja muut toiminnan resurssit mitoite- taan suhteessa opiskelija- määrään ja -tuottoihin ja niitä kohdennetaan strate- gisten linjausten mukai- sesti. - Omaisuuksien hoidon yti- messä on kiinteistöjen vas- tuullinen hoito ja kehittämi- nen koulutuksen tarpeista ja kestävä kehityksen läh- tökohdista.	- Osana strategiatyötä 2010+ val- mistellaan lukiokoulutuksen toi- minnalliset ja rakenteelliset muu- tokset. - Kurssitarjottimen tiivistys 60 - 65 kurssia ja opetusryhmien koon kasvattaminen. - Yhteistyön vahvistaminen Jyväskylän ammattiopiston kanssa, erityisesti opintotarjonnan kehittämi- sessä, tilasuunnittelussa ja yh- teisten toimintojen organisoi- nissa.	- Osana Koris -ohjelmaa ja YT- prosessia on kevennetty lukio- koulutuksen hallintoa. - Lukiokoulutuksen liikelaitosmalli lakkautettiin johtokuntineen. - Opettajakuntien tiimiyytämismallia kehitettiin edelleen. - Hyväksyttiin osaamisen tunnusta- misen pelisäännöt. - Kurssien vähentäminen lukuvuo- den 2015–2016 tasosta 220 kurs- sia. - Opetusryhmien keskimääräinen koko noin 31–32 opiskelijaa. - Yhteistyöryhmän kokouksia 4 kpl. Keskeiset asiat opinto-ohjauksen yhteistyön vahvistaminen ja kah- den tutkinnon asemointi. - Yhteistä tilasuunnittelua Harjun kampuksen rakentamisen yhtey- dessä (yhteinen opettajain- huone). - Lyseon Harjun kampuksen ra- kentamisen loppuun saattaminen Terve -koulu periaatteiden mukai- sesti. Kalustaminen ja AV -väli- neiden hankinnat on tehty mah- dollistaen monimuotoisen oppimi- sen.
--	---	---

6 ORGANISAATIO

Yhteiset palvelut ja prosessit tuotetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän oppilaitosten (asiakkaat) kanssa, ja ne tuovat yhdessä oppilaitosten lisääntyvän yhteistyön ja työnjaon kanssa lisäarvoa perustehtä- vän laadukkaalle toteutukselle.

ICT-palvelujen erityinen painopiste on oppimisen ja liikkuvuuden edistäminen.	- Opetusteknologian hyödyntämi- sen malleja luodaan osana moni- muotoista oppimista - Uusien tekniikoita ja innovaatioita pilotoidaan osana oppimisen ja arvioinnin monimuotoisuutta. - Valmistaudutaan yo-kirjoitusten sähköistämiseen henkilöstön koulutusten, sähköisten kokeiden käyttöönnoton ja koetilojen testaa- misien kautta.	- Useassa oppiaineessa otettu käyttöön sähköinen oppimateri- aali. - Koulutukset sähköisten opetus- välineiden käytössä (pedagogiset iltapäivät) - Pilotoinnit tehty lukioittain sähköi- sessä oppimisympäristössä. Pilo- toinnit ohjatussa itsenäisessä opiskelussa. - Syksyllä toteutettiin 3 aineessa onnistuneesti ensimmäiset säh- köiset yo-kirjoitukset. - Lukuvuoden aikana on järjestetty 3 kokeiden testausta, Yhteiset koulutukset Keski-Suomen lukioi- den kanssa. - Abitti -koejärjestelyt päättöviiko- jen aikana. - Yo-koejärjestelyt tehty yhteis- työssä ICT:n kanssa.
---	---	---

• Systemaattinen laatutyö varmistaa läpinäkyvän toiminnan arvioinnin ja vastuullisen kehittämisen. • Sisäinen viestintä tukee vuorovaikutteisen asiantuntijayhteisön rakentumista ja opiskelijoiden osallistumista.	• Laatutyössä valmistuu prosessien kuvaus, laatu kriteerit ja arviointimenettely.	• Lukiokoulutuksen laatu järjestelmä prosessikuvauksineen valmistui keväällä 2016. • Osa arviointimenettelyn käytännöistä päätetään v. 2017. • Yhdessä Hämeenlinnan, Kuopion ja Lahden kanssa käynnistyi arvioinnin kehittämishanke.
--	---	--

Yhteenveto Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitoksen tunnusluvuista 2013–2016

Lukiokoulutus-liikelaitos	TAV.	TOTEUMAT			
	2016	2016	2015	2014	2013
Prosessit					
Opiskelijamäärä perusopetuksessa*	11	7	14	21	31
▪ aineopiskelijat, laskennallinen*	16	24	24	36	38
Opiskelijamäärä, lukiokoulutuksessa*	2 592	2 503	2 607	2 685	2 644
▪ aineopiskelijat, laskennallinen*	80	42	76	87	95
Negatiiviset eroajat, päivälukio, opiskelijaa **	50	26	32	57	65
Negatiivisten eronneiden %-osuus opiskelijoista	1,6	1,1	1,2	2,1	2,5
Läpäisyaste %	87	87	84	87	88
Vaikuttavuus					
Ylioppilastutkinnot, lkm	730	709	723	744	681
Suoritetut ylioppilastutkinnot /opettaja	4,9	4,7	4,9	4,7	4,3
Työelämäkontaktit, kertaa	8 000	6 654	14 132	5 430	7 273
Asiakasnäkökulma					
Koulutukseen haluttavuus					
▪ Ensisijaiset hakijat/aloituspaiikat	0,89	0,87	0,84	0,88	0,95
Tarjonta					
▪ kurssia/opiskelija / lukuvuosi	1,15	1,08	1,09	1,12	1,23
Kansainvälisyys					
▪ kansainvälisen toiminnan osuus, työpäivää	4 500	3 901	4 725	6 826	5 376
Henkilöstö					
Opetushenkilöstön muodollinen pätevyys					
▪ päätoim. opettajien kelpoisuus -%	100	100	100	99,4	100
Henkilöstön kehittäminen					
▪ euroa/henkilö (sis. myös palkkakulut)	850	905	1 383	823	1497
▪ koulutuspäivät / yhteensä / kalenterivuosi	900	386	593	335	945
Taloudellisuus					
Opetuksen henkilöstökulut, € / opiskelija	3 485	3 554	3 538	3 505	3 685
Henkilöstökulut, € / opiskelija	4 067	4 078	4 065	4 018	4 153
Neliöt / opiskelija	5,46	6,27	5,92	5,72	7,29
Vuokra, euroa / opiskelija	911	973	983	929	1 015
Ulkoisten ja sisäisten palveluiden ostot / opiskelija	807	829	870	846	872

*Painotettu keskiarvo, jota käytetään valtionosuuden laskennassa (laskentapäivän 20.1. opiskelijamäärän painoarvo 7/12 ja laskentapäivän 20.9. opiskelijamäärän painoarvo 5/12 osaa); luku ei sisällä aineopiskelijoiden laskennallista määrää.

**Päivälukiot

2.1.9 ao-koulutus Oy

ao-Koulutus Oy on kuntayhtymän 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö, jonka keskeisin tavoite vuodelle 2016 oli jatkaa kuntalaissa asetettujen siirtymäsäännösten mukaisesti toimintojen siirtämistä yhtiöön ja kehittää nykyistä toimintamallia koulutuskuntayhtymän eri tulosalueiden kanssa. Tavoite saavutettiin ja toimintavuoden aikana yhtiöön siirrettiin kuntalaissa asetettujen siirtymäsäännösten mukaisesti ei-tutkintoon johtavat työvoimakoulutukset ja toiminta laajeni haasteista huolimatta.

ao-koulutus Oy:n liikevaihto tilikaudella 2016 oli 1,2 milj. euroa, kun talousarviossa liikevaihtotavoite oli asetettu 1,6 milj. euroon. Yhtiön tilikauden tulos oli 36 579,52 euroa. Talousarviossa asetettu tulostavoite oli 45 000 euroa.

Kilpailutilanne koulutusmarkkinoilla on osoittautunut kireäksi ja yhtiön kilpailukyky pelkästään koulutuksen hinnan perusteella hankittavaksi ei ollut tyydyttävä. Kilpailuilla koulutusmarkkinoilla on ollut nähtävissä selkeää markkinoiden uusjakoa eli uusia toimijoita on tullut mukaan tarjoamaan koulutuspalveluja erityisesti niissä koulutuksissa, joissa ei ole kytkentää ammatillisiin sisältöihin. Vuoden 2016 loppupuolella tarjouspyyntöjen ja jätettyjen tarjousten määrä kasvoi ja tilikaudelle 2017 lähdeään tilauskannan ollessa noin 1,3 milj. euroa.

Yhtiö tuotti koulutuspalveluja yhteensä 2 657 asiakkaalle ja sen palveluksessa oli osa-aikainen toimitusjohtaja. Yhtiön kassavirtatilanne on ollut hyvä koko päättyneen tilikauden ajan eikä konsernin sisäistä lainanantoa ole tarvittu. Yhtiön tilinpäätös on yhdistelty sisäiset erät eliminoiden kuntayhtymän konsernitilinpäätökseen.

2.2 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosien toteutuminen

1 000 €

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄKONSERNI YHTEENSÄ

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	90 918	86 435	87 199	88 151	952
Myyntituotot (ulkoiset)	12 712	12 952	12 041	11 041	-1 000
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 620	1 763	1 748	1 835	87
Tuet ja avustukset, hankerah.	5 341	5 300	4 153	4 554	401
Muut toimintatuotot	1 503	568	545	1 150	605
*TOIMINTATUOTOT YHT.	112 086	107 018	105 686	106 730	1 044
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	43	43
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-45 500	-47 286	-46 639	-45 543	1 096
Henkilöstökulut, muu työ	-22 774	-23 914	-23 496	-21 176	2 320
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-17 188	-18 498	-18 496	-16 719	1 777
Aineet ja tarvikkeet	-10 256	-10 610	-10 541	-10 431	110
Avustukset	-320	-415	-415	-350	65
Vuokrat (ulkoiset)	-2 061	-2 397	-2 440	-2 519	-79
Verot	-1 202	-1 248	-1 243	-1 346	-103
Muut toimintakulut	-317	-208	-268	-228	40
*TOIMINTAKULUT YHT.	-99 619	-104 576	-103 538	-98 312	5 226
*TOIMINTAKATE	12 467	2 442	2 148	8 462	6 314
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-441	-640	-638	-462	176
*VUOSIKATE	12 026	1 802	1 510	7 999	6 489
Sumu-poistot	-8 729	-9 087	-9 032	-9 137	-105
*TILIKAUDEN TULOS	3 297	-7 285	-7 522	-1 137	6 385
Poistoeron muutos	0	-4 038	-3 879	-4 786	-907
Varausten muutos	829	5 301	5 074	5 986	912
Rahastojen muutos	-1 623	2 200	2 200	0	-2 200
*YLI/ALIJÄÄMÄ	2 503	-3 822	-4 127	63	4 190

Koulutusyhtymäkonsernin talousarviovertailu ei ole pakollinen tieto, mutta se esitetään tässä samassa muodossa, jossa se oli vuoden 2016 talousarviokirjassa. Esitysmuoto ei vastaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen mukaista konsernituloslaskelmakaavaa. Yleisohjeen mukaan valmistus omaan käyttöön tulisi vähentää toimintakuluista.

Koulutuskuntayhtymä yhteensä

- ilman sisäisiä eriä

Tästä tuloslaskelmasta on eliminoitu pois kuntayhtymän tulosalueiden sisäinen myynti ja ostot. Euromäärät kertovat kuntayhtymän ulkopuolelta tulevien tuottojen ja ulkopuolelle maksettavien kustannusten määrän.

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	90 918	86 435	87 199	88 151	952
Myyntituotot (ulkoiset)	12 658	11 287	10 376	10 887	511
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 620	1 763	1 748	1 835	87
Tuet ja avustukset, hankerah.	5 356	5 300	4 153	4 554	401
Muut toimintatuotot	1 503	568	545	1 150	605
*TOIMINTATUOTOT YHT.	112 059	105 353	104 021	106 577	2 556
Valmistus omaan käyttöön				43	
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-45 500	-47 286	-46 639	-45 543	1 096
Henkilöstökulut, muu työ	-22 741	-23 849	-23 431	-21 135	2 296
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-17 151	-16 998	-16 996	-16 657	339
Aineet ja tarvikkeet	-10 284	-10 590	-10 521	-10 431	90
Avustukset	-320	-415	-415	-350	65
Vuokrat (ulkoiset)	-2 061	-2 392	-2 435	-2 519	-84
Verot	-1 202	-1 238	-1 233	-1 337	-104
Muut toimintakulut	-316	-198	-401	-228	173
*TOIMINTAKULUT YHT.	-99 573	-102 966	-102 071	-98 200	3 871
*TOIMINTAKATE	12 484	2 387	1 950	8 420	6 470
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-441	-635	-633	-462	171
*VUOSIKATE	12 043	1 752	1 317	7 958	6 641
Sumu-poistot	-8 729	-9 082	-9 027	-9 137	-110
*TILIKAUDEN TULOS	3 314	-7 330	-7 710	-1 179	6 531
Poistoeron muutos	906	-4 038	-3 879	-4 786	-907
Varausten muutos	-2 047	5 301	5 074	5 986	912
Rahastojen muutos	-1 623	2 200	2 200	0	-2 200
*YLI/ALIJÄÄMÄ	550	-3 867	-4 315	21	4 336

*) Muutetun talousarvion 2016 sisäisten erien muutosten vaikutukset on tässä oikaistu muut toimintakulut riville.

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN TILINPÄÄTÖS 2016

1 000 €

	Jyväskylän ammatti-opisto	Jämsän ammatti-opisto	Jyväskylän oppisopimuskeskus	Opiskelijaravintolat	Opiskelijajärjestö	Kuntayhtymän johtamien ja kehittäminen	Kiinteistöliikelaitos	Jyväskylän aikuisopisto	Jyväskylän lukio	Koulutuskuntayhtymä yhteensä
TOIMINTATUOTOT										
Opiskelijatuotot	37 672	13 708	5 111	0	0	5 046	0	13 343	13 271	88 151
Myyntituotot	2 349	737	0	1 578	0	126	101	5 971	23	10 887
Myyntituotot (sisäiset)	636	286	0	3 038	0	1 372	2 357	1 363	8	9 060
Vuokratuotot	64	4	0	0	0	0	1 736	9	21	1 835
Vuokratuotot (sisäiset)	24	0	0	0	0	0	15 918	0	5	15 947
Tuet ja avustukset, hankerah.	313	422	160	98	98	931	7	2 373	256	4 560
Muut toimintatuotot	272	226	2	5	5	35	300	178	133	1 150
*TOIMINTATUOTOT YHT.	41 330	15 382	5 274	4 720	4 720	7 510	20 419	23 237	13 717	131 589
TOIMINTAKULUT										
Henkilöstökulut, opetustyö	-18 525	-7 018	0	0	0	-34	-4	-10 806	-9 155	-45 543
Henkilöstökulut, muu työ	-5 344	-1 757	-788	-1 642	0	-4 002	-2 336	-3 914	-1 352	-21 135
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-2 461	-1 539	-2 313	-132	-132	-2 069	-5 311	-2 281	-553	-16 657
Palveluiden ostot (sisäiset)	-2 683	-733	-1 586	-310	-310	-92	-142	-1 876	-1 584	-9 007
Aineet ja tarvikkeet	-2 909	-995	-6	-1 791	-6	-129	-3 471	-977	-162	-10 440
Avustukset	-22	-6	-228	0	0	-58	0	-32	-10	-356
Vuokrat (ulkoiset)	-113	-128	-5	-13	-13	-16	-1 913	-187	-145	-2 519
Vuokrat (sisäiset)	-7 192	-2 621	-89	-711	-711	-298	0	-2 530	-2 506	-15 947
Verot	-23	-45	0	-7	-7	-3	-1 233	-25	0	-1 337
Muut kulut	-30	-11	-23	0	0	-26	2	-138	-1	-228
*TOIMINTAKULUT YHT.	-39 302	-14 853	-5 038	-4 606	-4 606	-6 727	-14 408	-22 767	-15 468	-123 169
*TOIMINTAKATE	2 028	529	236	114	114	783	6 011	470	-1 751	8 420
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-1	0	0	0	0	24	-476	-5	-3	-462
*VUOSIKATE	2 027	529	236	114	114	807	5 535	465	-1 754	7 958
Sumu-poisot	-351	-499	0	-77	-77	-166	-7 541	-413	-90	-9 137
*TILIKAUDEN TULOS	1 676	30	236	38	38	641	-2 006	51	-1 844	-1 179
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0	0	-4 679	-107	0	-4 786
Varausten muutos	0	0	0	0	0	0	5 797	189	0	5 986
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 676	30	236	38	38	641	-888	133	-1 844	21

Koulutuskuntayhtymä yhteensä

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	90 918	86 435	87 199	88 151	952
Myyntituotot (ulkoiset)	12 658	11 287	10 376	10 887	511
Myyntituotot (sisäiset)	9 327	8 703	8 628	9 060	432
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 620	1 763	1 748	1 835	87
Vuokratuotot (sisäiset)	15 673	15 776	15 776	15 947	171
Tuet ja avustukset, hankerah.	5 356	5 300	4 153	4 560	407
Muut toimintatuotot	1 503	568	545	1 150	605
*TOIMINTATUOTOT YHT.	137 054	129 832	128 425	131 589	3 164
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-45 500	-47 286	-46 639	-45 543	1 096
Henkilöstökulut, muu työ	-22 741	-23 849	-23 431	-21 135	2 296
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-17 151	-16 998	-16 996	-16 657	339
Palveluiden ostot (sisäiset)	-9 331	-8 703	-8 759	-9 007	-248
Aineet ja tarvikkeet	-10 269	-10 590	-10 521	-10 440	81
Avustukset	-335	-415	-415	-356	59
Vuokrat (ulkoiset)	-2 061	-2 392	-2 435	-2 519	-84
Vuokrat (sisäiset)	-15 664	-15 776	-15 788	-15 947	-159
Verot	-1 202	-1 238	-1 233	-1 337	-104
Muut toimintakulut	-316	-198	-258	-228	30
*TOIMINTAKULUT YHT.	-124 570	-127 445	-126 475	-123 169	3 306
*TOIMINTAKATE	12 484	2 387	1 950	8 420	6 470
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-441	-635	-633	-462	171
*VUOSIKATE	12 043	1 752	1 317	7 958	6 641
Sumu-poistot	-8 729	-9 082	-9 027	-9 137	-110
*TILIKAUDEN TULOS	3 314	-7 330	-7 710	-1 179	6 531
Poistoeron muutos	906	-4 038	-3 879	-4 786	-907
Varausten muutos	-2 047	5 301	5 074	5 986	912
Rahastojen muutos	-1 623	2 200	2 200	0	-2 200
*YLI/ALIJÄÄMÄ	550	-3 867	-4 315	21	4 336

Talousarvio 2016 muutokset kohdistuneet vain aikuisopisto liikelaitokseen ja lukiokoulutus-liikelaitokseen.

Koulutuskuntayhtymä ilman liikelaitoksia

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	61 714	61 038		61 537	499
Myyntituotot (ulkoiset)	5 148	4 461		4 791	330
Myyntituotot (sisäiset)	5 353	4 833		5 332	499
Vuokratuotot (ulkoiset)	74	8		69	61
Vuokratuotot (sisäiset)	12	0		24	24
Tuet ja avustukset, hankerah.	2 123	1 543		1 923	380
Muut toimintatuotot	705	252		540	288
*TOIMINTATUOTOT YHT.	75 128	72 135		74 216	2 081
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-25 866	-26 776		-25 577	1 199
Henkilöstökulut, muu työ	-13 711	-15 427		-13 533	1 894
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-8 927	-9 166		-8 513	653
Palveluiden ostot (sisäiset)	-5 706	-5 253		-5 404	-151
Aineet ja tarvikkeet	-5 469	-5 246		-5 831	-585
Avustukset	-292	-368		-314	54
Vuokrat (ulkoiset)	-308	-274		-274	0
Vuokrat (sisäiset)	-10 820	-10 801		-10 911	-110
Verot	-78	-74		-78	-4
Muut toimintakulut	-142	-137		-90	47
*TOIMINTAKULUT YHT.	-71 319	-73 522		-70 525	2 997
*TOIMINTAKATE	3 809	-1 387		3 690	5 077
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	32	0		22	22
*VUOSIKATE	3 841	-1 387		3 712	5 099
Sumu-poistot	-1 020	-1 130		-1 092	38
*TILIKAUDEN TULOS	2 821	-2 517		2 620	5 137
Poistoeron muutos	0	0		0	0
Varausten muutos	0	0		0	0
Rahastojen muutos	-1 623	2 200		0	-2 200
*YLI/ALIJÄÄMÄ	1 198	-317		2 620	2 937

Jyväskylän ammattiopisto

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	35 791	37 530		37 672	142
Myyntituotot (ulkoiset)	2 476	2 378		2 349	-29
Myyntituotot (sisäiset)	570	353		636	283
Vuokratuotot (ulkoiset)	71	8		64	56
Vuokratuotot (sisäiset)	12	0		24	24
Tuet ja avustukset, hankerah.	522	116		313	197
Muut toimintatuotot	276	110		272	162
*TOIMINTATUOTOT YHT.	39 718	40 495		41 330	835
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-18 903	-19 658		-18 525	1 133
Henkilöstökulut, muu työ	-5 942	-6 409		-5 344	1 065
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-2 364	-2 908		-2 461	447
Palveluiden ostot (sisäiset)	-2 770	-2 532		-2 683	-151
Aineet ja tarvikkeet	-2 250	-2 478		-2 909	-431
Avustukset	-32	-30		-22	8
Vuokrat (ulkoiset)	-112	-115		-113	2
Vuokrat (sisäiset)	-7 020	-7 163		-7 192	-29
Verot	-20	-21		-23	-2
Muut toimintakulut	-47	-38		-30	8
*TOIMINTAKULUT YHT.	-39 460	-41 352		-39 302	2 050
*TOIMINTAKATE	259	-857		2 028	2 885
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-1	0		-1	-1
*VUOSIKATE	258	-857		2 027	2 884
Sumu-poistot	-335	-443		-351	92
*TILIKAUDEN TULOS	-77	-1 300		1 676	2 976
Poistoeron muutos	0	0		0	0
Varausten muutos	0	0		0	0
Rahastojen muutos	77	1 300		0	-1 300
*YLI/ALIJÄÄMÄ	0	0		1 676	1 676

Jämsän ammattiopisto

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	14 236	13 478		13 708	230
Myyntituotot (ulkoiset)	984	528		737	209
Myyntituotot (sisäiset)	318	176		286	110
Vuokratuotot (ulkoiset)	2	0		4	4
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0		0	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	631	558		422	-136
Muut toimintatuotot	404	142		226	84
*TOIMINTATUOTOT YHT.	16 576	14 882		15 382	500
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-6 919	-7 118		-7 018	100
Henkilöstökulut, muu työ	-1 925	-2 145		-1 757	388
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-1 700	-1 371		-1 539	-168
Palveluiden ostot (sisäiset)	-786	-730		-733	-3
Aineet ja tarvikkeet	-1 199	-857		-995	-138
Avustukset	-10	-2		-6	-4
Vuokrat (ulkoiset)	-184	-117		-128	-11
Vuokrat (sisäiset)	-2 726	-2 602		-2 621	-19
Verot	-48	-47		-45	2
Muut toimintakulut	-33	-14		-11	3
*TOIMINTAKULUT YHT.	-15 529	-15 003		-14 853	150
*TOIMINTAKATE	1 047	-121		529	650
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	0		0	0
*VUOSIKATE	1 047	-121		529	650
Sumu-poistot	-462	-496		-499	-3
*TILIKAUDEN TULOS	585	-617		30	647
Poistoeron muutos	0	0		0	0
Varausten muutos	0	0		0	0
Rahastojen muutos	-400	300		0	-300
*YLI/ALIJÄÄMÄ	185	-317		30	347

Kuntayhtymän johto ja kehittäminen

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	6 213	4 817		5 046	229
Myyntituotot (ulkoiset)	-8	0		126	126
Myyntituotot (sisäiset)	1 343	1 359		1 372	13
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	0		0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0		0	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	545	803		931	128
Muut toimintatuotot	23	0		35	35
*TOIMINTATUOTOT YHT.	8 115	6 979		7 510	531
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-43	0		-34	-34
Henkilöstökulut, muu työ	-3 448	-4 305		-4 002	303
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-2 205	-2 298		-2 069	229
Palveluiden ostot (sisäiset)	-79	-44		-92	-48
Aineet ja tarvikkeet	-86	-123		-129	-6
Avustukset	-33	-101		-58	43
Vuokrat (ulkoiset)	-1	-16		-16	0
Vuokrat (sisäiset)	-311	-291		-298	-7
Verot	-3	0		-3	-3
Muut toimintakulut	-48	-81		-26	55
*TOIMINTAKULUT YHT.	-6 257	-7 259		-6 727	532
*TOIMINTAKATE	1 858	-280		783	1 063
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	34	0		24	24
*VUOSIKATE	1 892	-280		807	1 087
Sumu-poistot	-148	-120		-166	-46
*TILIKAUDEN TULOS	1 744	-400		641	1 041
Poistoeron muutos	0	0		0	0
Varausten muutos	0	0		0	0
Rahastojen muutos	-1 000	400		0	-400
*YLI/ALIJÄÄMÄ	744	0		641	641

Jyväskylän oppisopimuskeskus

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	5 474	5 213		5 111	-102
Myyntituotot (ulkoiset)	7	0		0	0
Myyntituotot (sisäiset)	0	0		0	0
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	0		0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0		0	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	293	0		160	160
Muut toimintatuotot	1	0		2	2
*TOIMINTATUOTOT YHT.	5 774	5 213		5 274	61
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0		0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-761	-872		-788	84
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-2 498	-2 489		-2 313	176
Palveluiden ostot (sisäiset)	-1 817	-1 705		-1 586	119
Aineet ja tarvikkeet	-34	-25		-6	19
Avustukset	-218	-235		-228	7
Vuokrat (ulkoiset)	-3	-2		-5	-3
Vuokrat (sisäiset)	-90	-81		-89	-8
Verot	0	0		0	0
Muut toimintakulut	-14	-4		-23	-19
*TOIMINTAKULUT YHT.	-5 435	-5 413		-5 038	375
*TOIMINTAKATE	339	-200		236	436
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-2	0		0	0
*VUOSIKATE	338	-200		236	436
Sumu-poistot	0	0		0	0
*TILIKAUDEN TULOS	338	-200		236	436
Poistoeron muutos	0	0		0	0
Varausten muutos	0	0		0	0
Rahastojen muutos	-300	200		0	-200
*YLI/ALIJÄÄMÄ	38	0		236	236

Opiskelijaravintolat

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	0	0		0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	1 689	1 555		1 578	23
Myyntituotot (sisäiset)	3 122	2 945		3 038	93
Vuokratuotot (ulkoiset)	1	0		0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0		0	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	132	66		98	32
Muut toimintatuotot	1	0		5	5
*TOIMINTATUOTOT YHT.	4 944	4 566		4 720	154
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0		0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-1 635	-1 696		-1 642	54
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-160	-100		-132	-32
Palveluiden ostot (sisäiset)	-254	-242		-310	-68
Aineet ja tarvikkeet	-1 901	-1 763		-1 791	-28
Avustukset	0	0		0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-9	-24		-13	11
Vuokrat (sisäiset)	-672	-664		-711	-47
Verot	-6	-6		-7	-1
Muut toimintakulut	0	0		0	0
*TOIMINTAKULUT YHT.	-4 638	-4 495		-4 606	-111
*TOIMINTAKATE	306	71		114	43
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	0		0	0
*VUOSIKATE	306	71		114	43
Sumu-poistot	-74	-71		-77	-6
*TILIKAUDEN TULOS	232	0		38	38
Poistoeron muutos	0	0		0	0
Varausten muutos	0	0		0	0
Rahastojen muutos	0	0		0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	232	0		38	38

Jyväskylän lukiokoulutus-liikelaitos

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	13 582	13 671	13 218	13 271	53
Myyntituotot (ulkoiset)	62	107	83	23	-60
Myyntituotot (sisäiset)	4	0	0	8	8
Vuokratuotot (ulkoiset)	28	38	20	21	1
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	5	5
Tuet ja avustukset, hankerah.	377	225	225	256	31
Muut toimintatuotot	97	8	8	133	125
*TOIMINTATUOTOT YHT.	14 149	14 049	13 554	13 717	163
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-9 627	-9 407	-9 241	-9 155	86
Henkilöstökulut, muu työ	-1 435	-1 571	-1 411	-1 352	59
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-698	-533	-544	-553	-9
Palveluiden ostot (sisäiset)	-1 669	-1 646	-1 646	-1 584	62
Aineet ja tarvikkeet	-157	-155	-155	-162	-7
Avustukset	-16	-7	-7	-10	-3
Vuokrat (ulkoiset)	-150	-123	-123	-145	-22
Vuokrat (sisäiset)	-2 525	-2 460	-2 460	-2 506	-46
Verot	0	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-4	-23	-23	-1	22
*TOIMINTAKULUT YHT.	-16 281	-15 925	-15 610	-15 468	142
*TOIMINTAKATE	-2 132	-1 876	-2 056	-1 751	305
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-3	0	0	-3	-3
*VUOSIKATE	-2 135	-1 876	-2 056	-1 754	302
Sumu-poistot	-131	-74	-74	-90	-16
*TILIKAUDEN TULOS	-2 266	-1 950	-2 130	-1 844	286
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 266	-1 950	-2 130	-1 844	286

Kuntayhtymän valtuusto hyväksyi 16.12.2016 Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitoksen muutetun talousarvion (TA + M 2016).

Kiinteistöliikelaitos

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	3 735	0		0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	106	109		101	-8
Myyntituotot (sisäiset)	2 435	2 395		2 357	-38
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 507	1 717		1 736	19
Vuokratuotot (sisäiset)	15 661	15 776		15 918	142
Tuet ja avustukset, hankerah.	0	0		7	7
Muut toimintatuotot	453	109		300	191
*TOIMINTATUOTOT YHT.	23 897	20 106		20 419	313
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0		-4	-4
Henkilöstökulut, muu työ	-2 476	-2 564		-2 336	228
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-5 012	-5 067		-5 311	-244
Palveluiden ostot (sisäiset)	-93	0		-142	-142
Aineet ja tarvikkeet	-3 419	-4 160		-3 471	689
Avustukset	-7	0		0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-1 463	-1 862		-1 913	-51
Vuokrat (sisäiset)	0	0		0	0
Verot	-1 094	-1 136		-1 233	-97
Muut toimintakulut	-7	0		2	2
*TOIMINTAKULUT YHT.	-13 571	-14 789		-14 408	381
*TOIMINTAKATE	10 326	5 317		6 011	694
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-464	-628		-476	152
*VUOSIKATE	9 861	4 689		5 535	846
Sumu-poistot	-7 171	-7 404		-7 541	-137
*TILIKAUDEN TULOS	2 690	-2 715		-2 006	709
Poistoeron muutos	1 114	-3 739		-4 679	-940
Varausten muutos	-2 271	4 854		5 797	943
Rahastojen muutos	0	0		0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	1 533	-1 600		-888	712

Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	11 888	11 726	12 943	13 343	400
Myyntituotot (ulkoiset)	7 342	6 610	5 723	5 971	248
Myyntituotot (sisäiset)	1 536	1 475	1 400	1 363	-37
Vuokratuotot (ulkoiset)	11	0	3	9	6
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	2 856	3 532	2 385	2 373	-12
Muut toimintatuotot	248	199	176	178	2
*TOIMINTATUOTOT YHT.	23 880	23 542	22 630	23 237	607
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	-10 007	-11 103	-10 622	-10 806	-184
Henkilöstökulut, muu työ	-5 120	-4 287	-4 029	-3 914	115
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-2 514	-2 232	-2 219	-2 281	-62
Palveluiden ostot (sisäiset)	-1 863	-1 804	-1 860	-1 876	-16
Aineet ja tarvikkeet	-1 224	-1 029	-960	-977	-17
Avustukset	-20	-40	-40	-32	8
Vuokrat (ulkoiset)	-140	-133	-176	-187	-11
Vuokrat (sisäiset)	-2 319	-2 515	-2 527	-2 530	-3
Verot	-31	-28	-23	-25	-2
Muut toimintakulut	-162	-38	-98	-138	-40
*TOIMINTAKULUT YHT.	-23 399	-23 209	-22 554	-22 767	-213
*TOIMINTAKATE	481	333	76	470	394
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-5	-7	-5	-5	0
*VUOSIKATE	476	326	71	465	394
Sumu-poistot	-406	-474	-419	-413	6
*TILIKAUDEN TULOS	69	-148	-348	51	399
Poistoeron muutos	-208	-299	-140	-107	33
Varausten muutos	225	447	220	189	-31
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	86	0	-268	133	401

Kuntayhtymän valtuusto hyväksyi 16.12.2016 Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen muutetun talousarvion (TA + M 2016).

ao-koulutus Oy

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	ERO
TOIMINTATUOTOT					
Opiskelijatuotot	0	0		0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	650	1 665		1 181	-484
Myyntituotot (sisäiset)	0	0		0	0
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	0		0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0		0	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	0	0		0	0
Muut toimintatuotot	0	0		0	0
*TOIMINTATUOTOT YHT.	650	1 665		1 181	-484
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut, opetustyö	0	0		0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-33	-65		-41	24
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-608	-1 500		-1 089	411
Palveluiden ostot (sisäiset)	0	0		0	0
Aineet ja tarvikkeet	-1	-20		0	20
Avustukset	0	0		0	0
Vuokrat (ulkoiset)	0	-5		0	5
Vuokrat (sisäiset)	0	0		0	0
Verot	0	-10		-9	1
Muut toimintakulut	-1	-10		0	10
*TOIMINTAKULUT YHT.	-642	-1 610		-1 139	471
*TOIMINTAKATE	7	55		42	-13
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	-5		0	5
*VUOSIKATE	7	50		42	-8
Sumu-poistot	-5	-5		-5	0
*TILIKAUDEN TULOS	3	45		37	-8
Poistoeron muutos	0	0		0	0
Varausten muutos	0	0		0	0
Rahastojen muutos	0	0		0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	3	45		37	-8

2.3 Investointien toteutuminen

2.3.1 Kiinteistöjen rakennusinvestointien toteuttaminen vuonna 2016

Kuntayhtymän vuonna 1997 aloittama Jyväskylän seudun opetusrakennusten peruskorjausohjelma on loppuvaiheessaan. Vuosina 2009 ja 2011 ohjelmaan tulivat mukaan Jämsän ammattiopiston ja kuntayhtymälle siirtyneiden lukioiden korjaustyöt. Viimeiset Jyväskylän ja Jämsän kampusten korjaukset valmistuvat vuosina 2018–2019. Vuoden 2018 jälkeen kuntayhtymän rakennusten korjaustarpeiden ennakoidaan huomattavasti pienentyvän.

Vuosina 2014–2017 kuntayhtymän rakennusinvestoinnit ovat poikkeuksellisen suuret, yli 65 milj. euroa. Peruskorjausinvestointien kokonaiskustannuksiksi Kiinteistöliikelaitoksen perustamisvuodesta 1997 lähtien vuoteen 2017 mennessä tulee noin 180 milj. euroa. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä onkin kantanut esimerkillisesti vastuunsa kiinteistöomaisuutensa hoidosta ja ylläpidosta.

Suurimmat investoinnit on tehty Viitaniemen kampukselle, jossa viimeisinä töinä tehdään vielä vuosina 2017–2018 pieniä tilojen korjaustyöitä Schildtin lukiota varten ja viedään loppuun kampuksen piha-alueiden monivuotinen kunnostusprojekti. Tällä hetkellä suurin kuntayhtymän korjaushanke on vuonna 2014 alkanut Harjun toimipisteen peruskorjaus. Hanke sisältää lukiokoulutuksen sekä ammattiopiston käyttöön tulevat tilat ja oppilaitosten yhteistiloja. Hanke valmistuu syyskaudella 2017.

Kuntayhtymän rakennushankkeissa tavoitteena ovat muuntojoustavat, yhteiskäyttöiset, turvalliset ja terveelliset opetustilat, joissa on korkeatasoinen tietotekninen ja audiovisuaalinen varustus. Hankkeiden toteutuksessa pyritään edistämään kestävä kehityksen tavoitteiden mukaista rakentamista kiinnittämällä erityistä huomiota energian säästöön ja uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämiseen.

Peruskorjaushankkeiden suunnittelu tehdään yhdessä oppilaitosten kanssa ja tiloille on varmistettu toimitila-analyysillä riittävä, vähintään 30 tunnin viikoittainen käyttöaste. Tavoitteena on parantaa käyttöasteita koulutusalojen omaa tilankäyttöä tehostamalla ja lisäämällä yhteiskäytössä olevia tiloja. Kaikissa rakennushankkeissa varmistetaan ns. Terve talo -ohjeistuksen ja ammattitaitoisen työmaavalvonnan avulla laadukas ja terveellinen lopputulos.

Investointien toteutuminen

Vuoden 2016 talousarviossa rakennusinvestointeihin oli alun perin varattu 16,7 milj. euroa. Joulukuussa 2016 valtuusto hyväksyi talousarviomuutoksen, jossa rakennusinvestointien määrärahaa korotettiin 18,5 milj. euroon. Toteutuneiden investointien loppusumma oli 18,136 milj. euroa.

Harju

Harjun peruskorjaus- ja laajennushanke toteutetaan kahdessa vaiheessa vuosina 2014–2017. Hankkeen toteutukseen on varattu yhteensä 38,6 milj. euron määräraha. Ensimmäisessä vaiheessa valmistuivat lukion käyttöön tulevat tilat ja uusi liikuntarakennus vuonna 2016. Toisessa vaiheessa peruskorjataan vuosina 2016–2017 loput oppilaitosrakennuksen tiloista Viitaniemestä Harjulle siirtyvän Jyväskylän ammattiopiston kauppaopetuksen käyttöön. Ammattiopistolta tyhjentyviin tiloihin Viitaniementie 1 B:hen siirtyy Schildtin lukio vuonna 2018. Vuodelle 2016 varattua 11 milj. euron määrärahaa kuntayhtymän valtuusto korotti 13,5 milj. euroon. Vuoden 2016 toteutuma oli 13,494 milj. euroa.

Kyllönmäki

Kyllönmäellä jatkettiin vuonna 2013 aloitettua E 3 -siiven peruskorjausta. Vuosina 2013–2014 valmistui siiven pohjakerrokseen ryhmä erikoistiloja Bovallius-ammattiopistolle. Vuonna 2016 korjattiin kahden ylimmän, 1. ja 2. kerroksen tilat Jyväskylän ammattiopiston sosiaalialan käyttöön. Hankkeen laajuus oli 2 000 m², kustannusarvio 3,1 milj. euroa, toteutuma 2,926 milj. euroa.

Lievestuore

Lievestuoreella valmistui vuonna 2015 aloitettu vanhojen opetus-, toimisto- ja sosiaalityöjen peruskorjaus. Hankkeen laajuus oli 979 m² ja kustannusarvio 1,1 milj. euroa. Hankkeen toteutuma oli 0,878 milj. euroa.

Jämsä

Jämsän Koulutien ja Metsäoppilaitoksenteen kampuksien saneerauksiin oli varattu 0,9 milj. euroa. Vuonna 2016 aloitettiin R-rakennuksen peruskorjaushankkeen valmistelu ja rakennettiin puutarha-alan opetuksen käyttöön kasvihuone. Hankkeiden toteutuma oli 0,319 milj. euroa.

Aktivoitavat hankkeet

Aktivoitaviin pienkorjauksiin oli varattu 0,5 milj. euroa. Hankkeiden toteutuma oli 0,421 milj. euroa. Suurimmat hankkeet olivat Viitaniemen Oppipuodin piha-alueen muutostyöt ja Kyllönmäen ruokalarakennuksen kattotyöt sekä Jyväskylän ammattiopiston rakennusalan opiskelijoiden aloittamat Harjun huoltorakennuksen rakennustyöt.

Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit (1 000 €)	TA + M			Ero
	TA 2016	2016	TP 2016	
Aktivoitavat vuosikorjaukset	500	500	421	-79
Kyllönmäki / E 3 -siiven peruskorjaus	3 100	2 900	2 926	26
Kyllön A-siiven muutostyöt	100	100	98	-2
Lievestuore	1 100	1 000	878	-122
Harjun peruskorjaus	11 000	13 500	13 494	-6
Jämsän Myllymäen kampussaneeraukset	900	500	319	-181
Rakentamisinvestoinnit yhteensä	16 700	18 500	18 136	-364

2.3.2 Irtaimistohankinnat vuonna 2016

Jyväskylän ammattiopiston yksiköt investoivat vuonna 2016 yhteensä noin 260 700 eurolla, mikä oli alle talousarviossa 2016 ennakoitun summan (645 000 euroa). Ammatillisen koulutuksen reformin ja tiedossa olleiden rahoitusleikkausten johdosta tehtiin vain välttämättömimmät investoinnit. Tulevaisuudessa ammatillisen koulutuksen investoinneissa korostuu yhteissuunnittelu.

Hyvinvointi ja kulttuuri -yksikkö hankki Kankaan kampuksen käsi- ja taideteollisuusosalalle sekä tekstiili- ja vaatetusosalalle kiintokalusteita sekä tasohöylän puuntyöstösaliin. Investointien yhteisarvo oli noin 52 200 euroa. Tekniikka ja liikenne -yksikön investointien yhteismäärä vuonna 2016 oli noin 164 600 euroa. Sähköalan opetukseen hankittiin Viitaniemeen piirilevyjyrsin oheistarvikkeineen sekä kuituhitsauslaitteisto mittareineen. Kone- ja metallialalla uusittiin tietotekniikkaa ja logistiikka-alan opetuskäyttöön hankittiin kuorma-auto. Kauppa ja palvelut -yksikkö uusi lounaslinjaston ravintola Priimukseen (noin 24 700 euroa) ja Opiskelijapalvelut -yksikkö hankki VALMA-opetukseen tietokoneita 19 200 eurolla.

Jämsän ammattiopisto teki vuonna 2016 irtaimistohankintoja 798 000 eurolla. Niihin oli varattu rahaa 791 000 euroa. Vastaava summa oli edellisenä vuonna 661 000 euroa. Tulevina vuosina irtaimistohankinnat lähes puolittuvat. Euromääräisesti suurimmat investoinnit tehtiin sekä uuden että käytetyn metsäkuormatraktorin hankintaan. Merkittäviä hankintoja olivat myös uusi kuorma-auton nuppi ja käytetty kuorma-auto metsäalan liikenne- ja ammattipätevyysopetukseen. Hankintojen yhteydessä poistettiin vanhentunutta kalustoa. Kolmas merkittävä hankintakohde oli metsäkuormatraktoreiden merkkikohtaiset käyttösimulaattorit ja raskaanliikenteen monitoimisimulaattori.

Kiinteistöliikelaitos käytti vuonna 2016 irtaimistohankintoihin yhteensä 137 000 euroa. Kiinteistöliikelaitos hankki Viitaniemen kampukselle puutarhakoneen. Lisäksi Kankaalle ja Harjulle hankittiin AV-kalustoa ja uusittiin Voionmaan lukion kuntosalilaitteita.

Aikuisopiston irtaimistohankinnat olivat vuonna 2016 yhteensä 405 000 euroa. Aikuisopiston logistiikka-alalle hankittiin jalkalavakontti ja liikenneopettajaopistolle henkilöauto ajo-opetukseen. Logistiikka- ja maarakennusaloille hankittiin maarakennuskone- ja autosimulaattorin yhdistelmä. Maarakennusalalle hankittiin lisäksi käytetty pyöräkuormaaja 100 000 eurolla. Puualalle hankittiin tarkistussaha. Käsi- ja taideteollisuusaloille hankittiin yhteishankintana Jyväskylän ammattiopiston kanssa kalusteet Kankaan oppimisympäristöön. Tietotekniikkahankinnat olivat yhteensä 166 000 euroa, jolla uusittiin luokkien ja henkilöstön työ-asemia sekä pilottikäyttöön tabletteja ja iPadeja tukemaan pedagogisen kehittämisohjelman toteuttamista. Aikuisopiston taseessa olevaa 491 000 euron investointivarausta purettiin 188 770 euroa. Investointivarausta kohdistettiin simulaattorihankintaan, tietotekniikkahankintoihin ja kalustehankintoihin.

Lukiokoulutuksen irtaimistohankinnat olivat edellisen vuoden tapaan hyvin pieniä. Hankinnat kohdistuivat pääasiallisesti opettajien henkilökohtaisiin päätelaitteisiin ns. tabletteihin ja työasemiin sekä Schildtin Voionmaan toimipisteen kuntosalilaitteisiin ja Jyväskylän Lyseon uuden liikuntasalin ansakseen. irtaimistohankintoihin varattu määräraha 80 000 euroa ylittyi 42 000 eurolla.

Kuntayhtymän johdon ja kehittämisen investoinnit olivat 148 000 euroa. Ne koostuivat ohjelmistojen lisenssimaksuista, palvelinhankinnoista ja langattoman verkon laajentamisesta.

Irtaimistohankinnat (1 000 €)	TA 2016	TP 2016	Ero
Jyväskylän ammattiopisto	645	261	-384
Jämsän ammattiopisto	791	798	7
Jyväskylän oppisopimuskeskus	0	0	0
Kiinteistöliikelaitos	290	137	-153
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	757	405	-352
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	80	122	42
Opiskelijaravintolat	80	0	-80
Kuntayhtymän johto ja kehittäminen	275	148	-127
Irtaimistohankinnat yhteensä	2 918	1 870	-1 048

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Hyväksyessään vuoden 2016 talousarvion 17.12.2015 valtuusto määritteli rahoituksen sitovuustason seuraavasti: varsinaisen toiminnan, investointien ja rahoituksen vaikutus maksuvalmiuteen on enintään -587 000 euroa. Valtuusto päätti 23.9.2016 muuttaa rahoituksen sitovuustasoksi lainakannan muutoksen, joka nostettiin 17,461 milj. eurosta 19,661 milj. euroon, koska samassa kokouksessa valtuusto päätti, että koulutuskuntayhtymä maksaa Jämsän kaupungille Auvilan kampuksen 2,2 milj. euron maksamattoman kauppahinnnan.

Valtuusto päätti 16.12.2016 talousarviomuutoksista, joiden seurauksena vuosikate aleni 1,753 milj. eurosta 1,317 milj. euroon, investointimenot nousivat 19,618 milj. eurosta 21,418 milj. euroon ja lainakannan muutokseksi muodostui 21,896 milj. euroa, joka oli vuoden 2016 lopullinen rahoituksen sitovuustaso. Muutetussa talousarviossa muut maksuvalmiudet muutokset olivat 2,2 milj. euroa suuremmat kuin alkuperäisessä talousarviossa em. Auvilan kampuksen kauppahinnan maksun vuoksi.

Verrattaessa toteutuneita tilinpäätöslukuja muutettuun talousarvioon voidaan todeta, että toiminnan rahavirta eli kuntayhtymän tulorahoitus oli 6,5 milj. euroa budjetoitua suurempi ja investointien rahavirta 1,6 milj. budjetoitua pienempi. Toiminnan ja investointien rahavirta oli yhteensä 8,1 milj. euroa budjetoitua suurempi, mikä heijastui siihen, ettei kaikkia lainanottovaltuuksia tarvinnut käyttää. Lainakannan muutos oli 16,111 milj. euroa, joten lainanottovaltuuksista jäi käyttämättä 5,785 milj. euroa. Lainakanta kolminkertaistui 8,1 milj. eurosta 24,2 milj. euroon.

KUNTAYHTYMÄN RAHOITUSLASKELMA 2016

1 000 €

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	12 043	1 752	1 317	7 958	6 641
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-171 11 871	0 1 752	0 1 317	-145 7 813	-145 6 496
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-18 166	-19 618	-21 418	-20 006	1 412
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	187 -17 980	0 -19 618	0 -21 418	149 -19 858	149 1 560
Toiminta ja investoinnit, netto	-6 108	-17 866	-20 101	-12 045	8 056
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	19 500	25 785	20 000	-5 785
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-756	-2 039	-689	-689	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0 -756	0 17 461	-3 200 21 896	-3 200 16 111	0 -5 785
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset *)	-182	-182	-2 382	-2 364	18
Vaikutus maksuvalmiuteen	-7 046	-587	-587	1 702	2 289
Lainakanta 31.12.	8 089	25 550	29 985	24 200	-5 785

*) Pitkäaikaisen ostovelan muutos

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ ILMAN LIIKELAITOKSIA RAHOITUSLASKELMA 2016

1 000 €

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 841	-1 387	-1 387	3 712	5 099
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-104 3 737	0 -1 387	0 -1 387	-94 3 619	-94 5 006
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 297	-1 791	-1 791	-1 206	585
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	119 -1 178	0 -1 791	0 -1 791	94 -1 112	94 679
Toiminta ja investoinnit, netto	2 559	-3 178	-3 178	2 506	5 684
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	5 500	5 500	0	-5 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	-250	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0 0	0 5 250	0 5 500	0 0	0 -5 500
Oman pääoman muutokset		0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 559	2 072	2 322	2 506	184
Lainakanta 31.12.	0	5 250	5 500	0	-5 500

KIINTEISTÖLIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA 2016

1 000 €

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	9 861	4 689	4 689	5 535	846
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-2 9 859	0 4 689	0 4 689	-38 5 497	-38 808
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-16 222	-16 990	-18 790	-18 273	517
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	2 -16 220	0 -16 990	0 -18 790	38 -18 235	38 555
Toiminta ja investoinnit, netto	-6 361	-12 301	-14 101	-12 738	1 363
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	14 000	20 285	20 000	-285
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-756	-1 789	-689	-689	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0 -756	0 12 211	-3 200 16 396	-3 200 16 111	0 -285
Oman pääoman muutokset		0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset *)	-182	-182	-2 382	-2 364	18
Vaikutus maksuvalmiuteen	-7 299	-272	-87	1 009	1 096
Lainakanta 31.12.	8 089	20 300	24 485	24 200	-285

*) Pitkäaikaisen ostovelan muutos

Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen rahoituslaskelma 2016

1 000 €

	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	476	326	71	465	394
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-65 410	0 326	0 71	-14 451	-14 380
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-583	-757	-757	-405	352
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	65 -518	0 -757	0 -757	17 -388	17 369
Toiminta ja investoinnit, netto	-108	-431	-686	63	749
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-108	-431	-686	63	749
Lainakanta 31.12.	0	0	0	0	0

JYVÄSKYLÄN LUKIOKOULUTUS -LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA 2016

1 000 €

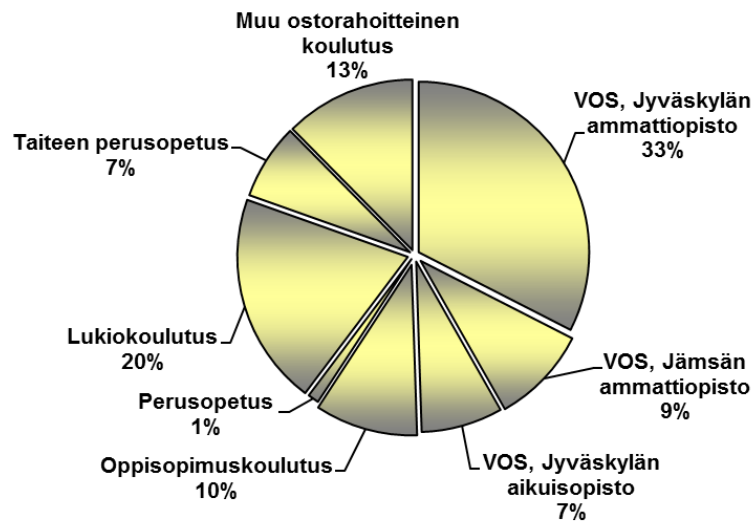
	TP 2015	TA 2016	TA + M 2016	TP 2016	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-2 135	-1 876	-2 056	-1 754	302
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0 -2 135	0 -1 876	0 -2 056	0 -1 754	0 302
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-64	-80	-80	-122	-42
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	0 -64	0 -80	0 -80	0 -122	0 -42
Toiminta ja investoinnit, netto	-2 199	-1 956	-2 136	-1 876	260
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 199	-1 956	-2 136	-1 876	260
Lainakanta 31.12.	0	0	0	0	0

2.5 Opiskelijamäärät

	TP 2016	TA 2016	Poikkeama	TP 2015	TP 2014	TP 2013	TP 2012
Valtion rahoittama ammatillinen peruskoulutus							
	Painotettu keskiarvo (laskentapäivien 20.1. ja 20.9.) 1)						
Jyväskylän ammattiopisto	4 108	4 235	-127	4 184	4 330	4 498	4 544
Jämsän ammattiopisto	1 169	1 181	-12	1 191	1 202	1 218	1 262
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	975	934	41	940	910	908	934
*Yhteensä	6 252	6 350	-98	6 315	6 442	6 624	6 740
*Muutos edelliseen vuoteen	-63			-127	-182	-116	
Oppisopimuskoulutus							
	Opiskelijoita yhteensä (laskentapäivien 20.1. ja 20.9. arit. ka) 2)						
Peruskoulutus	384	410	-26	405	414	413	377
Lisäkoulutus	848	855	-7	901	810	861	1060
*Yhteensä	1 232	1 265	-33	1 306	1 224	1 274	1 437
*Muutos edelliseen vuoteen	-74			82	-50	-163	
Vuosittainen opiskelijavirtauma	1 947	-	-	1 927	1 997	1 972	2 052
Perusopetus							
	Opiskelijoita yhteensä (laskentapäivän 20.9. määrä)						
Jyväskylän ammattiopisto	104	60	44	62	76	112	130
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	29	27	2	38	57	74	84
*Yhteensä	133	87	46	100	133	186	214
*Muutos edelliseen vuoteen	33			-33	-53	-28	
Lukiokoulutus							
	Painotettu keskiarvo (laskentapäivien 20.1. ja 20.9.) 1)						
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	2 545	2 672	-127	2 683	2 772	2 739	2 651
*Muutos edelliseen vuoteen	-138			-89	33	88	
Taiteen perusopetus							
	Opiskelijoita yhteensä (laskentapäivän 20.9. määrä)						
Jyväskylän ammattiopisto	905	930	-25	885	908	1 029	1 060
*Muutos edelliseen vuoteen	20			-23	-121	-31	
Muu osto- ja valtionosuusrahoitteinen koulutus							
	Opiskelijatyöpäiviä yhteensä (kertymä vuoden aikana) 3)						
Jyväskylän ammattiopisto	496	1 700	-1 204	540	2 193	5 298	5 805
Jämsän ammattiopisto	43 273	39 641	3 632	44 946	46 052	36 973	29 512
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	254 105	296 400	-42 295	312 473	317 218	297 387	266 163
*Yhteensä	297 874	337 741	-39 867	357 959	365 463	339 658	301 480
*Muutos edelliseen vuoteen	-60 085			-7 504	25 805	38 178	

- 1) Painotettu keskiarvo (käytetään valtionosuuslaskennassa): 20.1. laskentapäivän opiskelijamäärän painoarvo 7/12 osaa ja 20.9. laskentapäivän opiskelijamäärän painoarvo 5/12 osaa
- 2) Laskentapäivien 20.1. ja 20.9. keskiarvo (käytetään valtionosuuslaskennassa)
- 3) Sisältää ammatillisen lisäkoulutuksen, nuorten aikuisten osaamisohjelman, yrityskoulutuksen, työvoimakoulutuksen, ulkopuolelle myydyn oppisopimuskoulutuksen jne.

OPISKELIJAMÄÄRIEN JAKAUTUMINEN

Muu ostopaikka koulutus muunnettu vuosiopiskelijaksi 190 päivällä.

3 Henkilöstöraportti

Johdanto

Henkilöstöraportin tehtävänä on antaa eri sidosryhmille tietoa Jyväskylän koulutuskuntayhtymän henkilöstövoimavaroista nyt ja lähitulevaisuudessa. Henkilöstöraporttiin on koottu toiminnan kannalta keskeisiä henkilöstötunnuslukuja.

Henkilöstövoimavarat

Henkilöstömäärä 31.12.2016

- päätoiminen vakinainen ja määräaikainen henkilöstö

	Toteutunut 31.12.2016	Talousarvio 31.12.2016	Poikkeama	Tilinpäätös 31.12.2015
Jyväskylän ammattiopisto				
▪ Opetushenkilöstö	313	331	-18	329
▪ Hanke- ja tukihenkilöstö	103	104	-1	112
Yhteensä	416	435	-19	441
Jämsän ammattiopisto				
▪ Opetushenkilöstö	107	116	-9	112
▪ Hanke- ja tukihenkilöstö	38	38	0	36
Yhteensä	145	154	-9	148
Jyväskylän oppisopimuskeskus	15	15	0	17
Kiinteistöliikelaitos	59	63	-4	66
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos				
▪ Opetushenkilöstö	184	185	-1	193
▪ Hanke- ja tukihenkilöstö	39	41	-2	43
Yhteensä	223	226	-3	236
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos				
▪ Opetushenkilöstö	142	149	-7	147
▪ Hanke- ja tukihenkilöstö	17	17	0	18
Yhteensä	159	166	-7	165
Opiskelijaravintolat	46	50	-4	44
Kuntayhtymän johto	56	57	-1	55
▪ Opetushenkilöstö yhteensä *)	746	781	-35	781
▪ Hanke- ja tukihenkilöstö yht.	373	385	-12	391
▪ Koko henkilöstö yhteensä	1 119	1 166	-47	1172

*) opetushenkilöstöön lasketaan opettajat ja opinto-ohjaajat

Kuntayhtymän palveluksessa oli 31.12.2016 yhteensä 1 119 päätoimista, vakinaista tai määräaikaista henkilöä. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 1 172, joten kokonaisuudessaan henkilöstömäärä on vähentynyt 53 henkilöllä. Suhteessa talousarvioon henkilöstöä oli 47 ennakoitua vähemmän. Edellisten lisäksi kuntayhtymän palveluksessa työskentelee sivutoimisia opettajia ja palkkioita maksettiin näytönarvioijille, luennoitsijoille, erilaisten toimikuntien ja ohjausryhmien jäsenille sekä asiantuntijoille ja luottamushenkilöille. Palkanlaskennasta lähti viime vuonna maksuun keskimäärin 1 405 palkkalaskelmaa kuukausittain.

Jyväskylän ammattiopiston henkilöstön kokonaismäärä vuoden 2016 lopussa oli yhteensä 416, mikä oli 25 henkilöä vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2015 ja 19 vähemmän kuin talousarviossa 2016. Tuki- ja hankehenkilöstön määrä väheni yhdeksällä vuodesta 2015. Ammattiopistoon ei palkattu uusia esimiehiä neljän poislähteneen tilalle, vaan tehtävät uudelleen organisoitiin. Opetushenkilöstön määrä väheni 16:lla vuoteen 2015 ja 18:lla talousarvioon 2016 verrattuna. Muutokset johtuivat pääosin töiden uudelleenjärjestelystä. Virkavapauksien sijaisuudet hoidettiin pääosin sisäisin järjestelyin ja sivutoimisilla tuntiopettajilla. Myös määräaikaisten sopimusten päättymisen selittää osaltaan henkilöstömäärän vähentymistä. Rekrytointi sopeutettiin muuttuneeseen tilanteeseen.

Jämsän ammattiopistossa oli yhdeksän henkilöä vähemmän kuin talousarviossa ja kolme henkilöä vähemmän kuin vuoden 2015 tilinpäätöksessä. Vähentyminen on tapahtunut opetushenkilöstössä pääsääntöisesti luontaisen poistuman kautta. Opetushenkilöstön vähentyminen on kohdistunut tasaisesti lähes kaikille koulutusaloille.

Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen henkilöstömäärä oli vuoden 2016 lopussa 223 henkilöä (TA 2016: 226 ja TP 2015: 236). Henkilöstöä oli siis kolme vähemmän kuin talousarviossa arviointiin ja 13 vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa. Talousarvioon verrattuna opetushenkilöstöstä siirtyi yksi henkilö määräaikaisten projektipäällikön tehtäviin sekä tuki- ja hankehenkilöstöstä eläköityi yksi henkilö ja yksi henkilö siirtyi muihin tehtäviin.

Lukiokoulutuksen henkilömäärä väheni seitsemällä henkilöllä eläköitymisten (2) ja määräaikaisten opettajien (5) vähenemisen myötä. Opetushenkilöstön väheneminen johtui tuntikehyksen pienene- misestä lukuvuoden 2016–2017 alusta lukien.

Jyväskylän oppisopimuskeskuksen henkilöstömäärä oli talousarvion mukainen. Vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna muutosta aiheutti eläköityminen ja työvapaan jatkuminen.

Opiskelijaravintoloiden henkilöstömäärä oli vuoden 2016 lopussa 46 henkilöä, mikä oli neljä vähemmän kuin talousarvioluku, mutta sama kuin edellisessä tilinpäätöksessä. Suunniteltuja uusia oppisopimussuhteita ei päästy aloittamaan vuoden 2016 syksyllä. Maaliskuun alusta käynnistettiin uusi väliaikaisen Ravintola Popinan toiminta Kankaan kampuksella. Opiskelijaravintoloista jäi eläkkeelle yksi henkilö.

Kiinteistöliikelaitoksen henkilöstömäärä oli neljä vähemmän kuin talousarvioluku ja seitsen vähemmän kuin edellisen vuoden tilinpäätöksessä. Vähennykset talousarvioon verrattuna aiheutuivat kahden henkilön irtisanoutumisesta ja kahden määräaikaisten työsuhteen päättymisestä.

Talousarvioon verrattuna kuntayhtymän johto ja kehittämisen henkilöstömäärä väheni yhdellä. Tilinpäätökseen verrattuna lisäystä oli yhden henkilön verran. Kuntayhtymän johto ja kehittäminen yksiköstä jäi kaksi henkilöä eläkkeelle ja kaksi henkilöä irtisanoutui. Toisen irtisanoutuneen tilalle rekrytoitiin akuuttiin työtilanteeseen määräaikainen työntekijä, jonka lisäksi henkilöstöpalveluihin rekrytoitiin yksi henkilö.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut olivat yhteensä 66,7 milj. euroa (67,9 % toimintakuluista). Henkilöstökulut pieneni- vät edellisvuodesta noin 1,6 miljoonaa (-2,2 %).

Henkilöstökulut

	% toiminta- 2016 kuluista		% toiminta- 2015 kuluista		% toiminta- 2014 kuluista		% toiminta- 2013 kuluista	
Palkat ja palkkiot	52 376	53,3	53 941	54,2	55 570	53,9	54 817	53,8
Eläkekulut	11 016	11,2	11 381	11,5	11 711	11,4	11 864	11,6
Muut henkilösivukulut	3 286	3,41	2 919	2,9	3 055	3	2 847	2,8
Yhteensä	66 678	67,9	68 241	68,6	70 336	68	69 528	68,2

Sopimuskorotukset ja palkkauksen rakenne

Vuonna 2016 ei tullut sopimuskorotuksia. Sen sijaan kunta-alan kilpailukyky sopimus on toteutettu tekemällä virka- ja työehtosopimuksiin rakenteellisia muutoksia, jotka astuvat voimaan helmikuussa 2017. Muutokset koskevat muun muassa työajan pidentämistä vuosittaista ansiotasoa muuttamatta. Kuntayhtymässä valmisteltiin tämän johdosta soveltamisohjeet kilpailukyky sopimuksen työajanpidennysten toteuttamista varten.

Kvtes-sopimusalan palkkausjärjestelmien kehittämisryhmän johdolla laadittiin tehtäväkuvaukset ruokapalveluliitteen henkilöstölle. Ovtes-sopimusallalla toimintaansa jatkoi lukiokoulutuksen palkkausjärjestelmän kehittämisryhmä, jossa työn alla oli mm. kansainvälisen IB-lukion opettajien palkkausjärjestelmän kehittäminen. Ovtes-sopimusalan ammatillisen koulutuksen palkkausjärjestelmien kehittämisryhmät yhdistettiin syksyllä tulevaa koulutusreformia ennakoiden. Ko. ryhmän tavoite on suunnitella ja rakentaa ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstölle yhtenäistä palkkausjärjestelmäkokonaisuutta.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä hyväksyttiin joulukuussa paikallinen sopimus ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstön vuosityöaika kokeilusta. Sopimus liitteineen on valmisteltu luottamusmiesten ja työnantajan edustajien yhteistyönä valtakunnallisen mallisopimuksen perusteella syksyn aikana. Kuntayhtymä on ollut aktiivinen toimija valtakunnallisesti ammatillisen koulutuksen vuosityöaika kokeilujen aikaansaamiseksi. Kuntayhtymällä on valmiudet kokeilun käynnistämiseen, mikäli OAJ asian hyväksyy. Opettajien vuosityöaika kokeilussa luodaan pohjaa uudelle työehtosopimukselle, jossa vuosityöaika suunnitelmaan sisällytetään kaikki opettajan työhön kuuluva työ 1 500 tunnin vuosityöaikaan. Tarkoituksena on luopua opetusvelvollisuuteen perustuvasta työajan määrittelystä.

Keskiansiot kasvoivat kaikilla kuntayhtymän sopimusaloilla edellisvuoteen nähden mm. määräaikaisen henkilöstön vähentyessä sopeuttamistoimien seurauksena sekä palveluaikaan sidottujen lisien lisääntymisen johdosta.

Taulukossa on esitetty sopimusaloittain palkkauksen rakenne keskimäärin ja miesten ja naisten keskiansiot.

Sopimusaloittain palkkauksen rakenne keskimäärin (%-osuudet kokonaisansioista)

2016	KVTES	OVTES	TS
Tehtäväkohtainen palkka	91,32 %	85,88 %	85,30 %
Palveluaikaan sidotut lisät	6,09 %	11,51 %	5,68 %
Määrävuosilisä	0,31 %	0,00 %	0,00 %
Henkilökohtainen lisä	2,22 %	0,52 %	8,92 %
Erillislisä	0,06 %	0,00 %	0,10 %
ylitunnit	0,00 %	2,06 %	0,00 %
kouluk.opet.kehit.	0,00 %	0,02 %	0,00 %
Yhteensä	100,00 %	100,00 %	100,00 %
keskiansio keskim. €/kk	2 706,94 €	3 928,30 €	2 630,32 €
muutos ed. vuoteen	3,70 %	4,97 %	6,64 %
Miesten keskiansio €/kk	3 310,58 €	3 888,23 €	2 559,11 €
Naisten keskiansio €/kk	2 589,28 €	3 958,56 €	3 146,61 €

Henkilöstörakenne

Johtoon kuuluvat kuntayhtymän ylin viranhaltijajohto eli kuntayhtymän johtaja, talous- ja hallintojohtaja, kehittämisjohtaja, tulosalueiden johtajat, yksikönjohtajat, lukion rehtorit ja tulosalueiden talouspäälliköt.

Esimiehistä enemmistö on koulutusaloilla opettajien lähiesimiehinä työskenteleviä koulutuspäälliköitä, jonka lisäksi ryhmään lukeutuu muita kuntayhtymän esimiehiä. Kuntayhtymän oppilaitosten 36 koulutuspäällikköä on siirretty taulukoissa tukihenkilöstöryhmästä esimiesryhmään. Tämä selittää tukihenkilöstön määrän vähennyksen. Kaiken kaikkiaan kuntayhtymän esimiestehtävissä työskentelee 77 henkilöä.

Eri henkilöstöryhmien suhteellinen osuus on säilynyt suurin piirtein entisellään. Opetus- ja tukihenkilöstön määrä on vähentynyt edellisvuodesta. Hanketyössä on vuosittain pieniä henkilöstövaihteluja johtuen saaduista hankkeista ja päättyvistä hankkeista. Opetushenkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli edellisvuoden tasolla 66,6% (2015: 66,6%, 2014: 66,9%)

Henkilöstörakenne

- henkilöstö henkilöstöryhmän mukaan

	2016	Muutos	2015	Muutos	2014	Muutos
Ylin viranhaltijajohto	25	-3	28	1	27	-3
Esimiehet	52	40	12	-1	13	13
Opetushenkilöstö	746	-35	781	-36	817	-2
Tukihenkilöstö	282	-56	338	-14	352	-12
Hankehenkilöstö	14	1	13	2	11	-15
Yhteensä	1 119	-53	1 172	-48	1 220	-19

* Koulutuspäälliköt ovat olleet ennen tukihenkilöstön luvuissa

Sukupuolirakenne

Naisten ja miesten suhteellisissa osuuksissa henkilöstöstä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Naisia oli 62,2 % (2015: 61,3%, 2014: 62,3 %) ja miehiä 37,8% (2015: 38,7%, 2014: 37,7%). Tuki- ja hankehenkilöstö on naisvaltainen. Miesten kokonaismäärästä opetustehtävissä työskentelee 76,6% (2015: 76%) ja naisten 60,6 % (2015: 61%).

Henkilöstö henkilöryhmittäin sukupuolen mukaan

	Miehiä	%	Naisia	%	Yhteensä	%
	lkm		lkm		lkm	
Ylin viranhaltijajohto	14	56,00	11	44,00	25	100,00
Esimiehet	16	30,77	36	69,23	52	100,00
Opetushenkilöstö	324	43,43	422	56,57	746	100,00
Tukihenkilöstö	67	23,76	215	76,24	282	100,00
Hankehenkilöstö	2	14,29	12	85,71	14	100,00
Yhteensä	423	37,80	696	62,20	1 119	100,00

Miehet ja naiset henkilöryhmittäin

	Johto %	Esimiehet %	Opetus- henkilöstö %	Tuki- henkilöstö %	Hanke- henkilöstö %	Yhteensä %
Miehiä	3,31	3,78	76,60	15,84	0,47	100,00
Naisia	1,58	5,17	60,63	30,89	1,72	100,00

Palvelussuhteet

Kuntayhtymän henkilöstöstä 85 % työskenteli toistaiseksi voimassaolevassa palvelussuhteessa (2015: 84 %, 2014: 81 %). Määräaikaisten osuus henkilöstöstä oli 15 % (2015: 16 %, 2014: 19 %). Määräaikaisuuden perusteena on pääsääntöisesti sijaisuus tai opetushenkilöstön osalta tehtävään vaadittavan kelpoisuuden puuttuminen. Määräaikaisen henkilöstön määrä on vähentynyt edellisestä tilinpäätöksestä 21 henkilöllä.

Palvelussuhteet (vakinaiset ja määräaikaiset)

	vakinaiset	määräaikaiset	Yhteensä
Kuntayhtymä ilman liikelaitoksia *)	552	126	678
Kiinteistöliikelaitos	57	2	59
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	192	31	223
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	147	12	159
Yhteensä	948	171	1 119

*) Jyväskylän ammattiopisto, Jämsän ammattiopisto, Jyväskylän oppisopimuskeskus, Opiskelijaravintolat

Palvelussuhteet (hlöä ja % henkilöstöstä)

	2016	%	2015	%	2014	%
Vakinaiset	948	85	980	84	986	81
Määräaikaiset	171	15	192	16	233	19

Osa-aikaisuus

Osa-aikaisena työskenteli yhteensä 140 henkilöä (2015: 130 henkilöä, 2014: 141 henkilöä), joista osa-aika-eläkkeellä oli 30 (2015: 44 henkilöä, 2014: 61 henkilöä). Osa-aika-eläkkeelle olevien määrän laskuun on vaikuttanut eläkelain muutos. Henkilöstömäärästä osa-aikaisesti työskenteli 13 % (2015: 11,1%, 2014: 11,6%).

Kuntayhtymän osa-aikaisessa virka- tai työtehtävässä työskenteli 97 työntekijää (2015: 73). Muun osa-aikaisuuden perusteena olivat työntekijän oma pyyntö tai osittainen hoitovapaa toisin sanoen henkilökohtaisen elämäntilanteen vuoksi tehdään lyhennettyä työaika.

Osa-aikainen henkilöstö

	Osa-aika eläke	Osa-aika virka-/työsuhte	Muu Yhteensä % henkilö- osa-aikaisuus määrästä	
Kuntayhtymä ilman liikelaitoksia *	21	45	8	74 11
Kiinteistöliikelaitos	2	1	1	4 7
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	5	42	4	51 23
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	2	9	0	11 7
Yhteensä	30	97	13	140 13

* Jyväskylän ammattiopisto, Jämsän ammattiopisto, Jyväskylän oppisopimuskeskus, opiskelijaravintolat ja kuntayhtymän johto ja kehittäminen

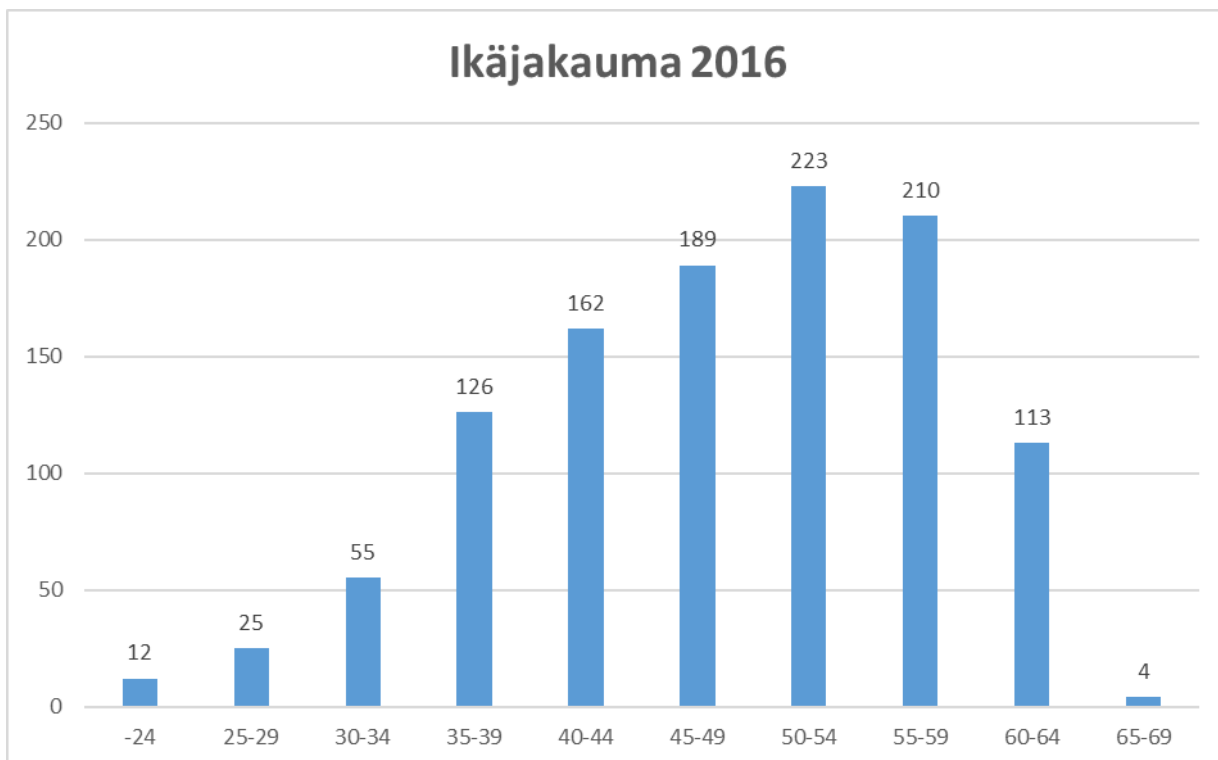
Henkilöstön ikä

Keski-ikä 31.12.2016

	Miehet	Naiset	Yht.
Kuntayhtymä ilman liikelaitoksia *	48,06	44,51	46,29
Kiinteistöliikelaitos	47,45	50,74	49,10
Jyväskylän aikuiskoulutus -liikelaitos	50,59	48,66	49,63
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	47,83	47,61	47,72
Yhteensä	48,48	47,88	48,18

* Jyväskylän ammattiopisto, Jämsän ammattiopisto, Jyväskylän oppisopimuskeskus, kuntayhtymän johto ja kehittäminen ja opiskelijaravintolat

Henkilöstöstä suurin osa sijoittuu ikäluokkiin 50–54 ja 55–59. Naisten ja miesten keski-ikässä ei ole merkittävää eroa. Koko henkilöstön keski-ikä oli 48,2 (2015: 47,7 vuotta). Keski-ikä on noussut edellisvuosista. Keski-ikä on laskenut kuntayhtymässä tyypillisesti eläkkeelle siirtymisen myötä, kun tilalle palkataan uusia työntekijöitä. Vuonna 2016 päättyi määräaikaista palvelussuhteita eikä uusia rekrytointia tehty sopeuttamistoimien johdosta, mikä on osaltaan vaikuttanut keski-ikänsä nousuun.

Ikäjakautuma 2016

Ikävuodet	-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	Yht.
Henkilöä											
Kuntayhtymä ilman liikelaitoksia *	10	17	32	83	86	116	137	123	72	2	678
Kiinteistöliikelaitos	2	2	4	2	8	7	10	17	5	2	59
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	0	4	7	22	40	33	55	37	25	0	223
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	0	2	12	19	28	33	21	33	11	0	159
Yhteensä	12	25	55	126	162	189	223	210	113	4	1 119

* Jyväskylän ammattiopisto, Jämsän ammattiopisto, Jyväskylän oppisopimuskeskus, kuntayhtymän johto ja kehittäminen ja Opiskelijaravintolat

Henkilöstön eläköityminen

Henkilöstö voi siirtyä vanhuuseläkkeelle joustavasti 63–68-vuotiaana. Pääsääntöisesti henkilöstö jatkaa työssä henkilökohtaiseen vanhuuseläkeikään saakka, joka on useimmilla korkeampi kuin yleinen vanhuuseläkeikä 63 vuotta. Muutamalla henkilöllä on vielä ns. ammatillinen eläkeikä, joka on alempi kuin 63 vuotta (mm. Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitoksessa). Vanhuuseläkkeelle jäätiin viime vuonna 64,2-vuotiaana (2015: 64,1-vuotiaana, 2014: 63,6-vuotiaana). Eläkkeelle jääneiden keskimääräinen ikä on kohonnut suunnitelmallisesti muutaman vuoden tarkastelujaksolla (2015: 59 v., 2014: 55,7 v.).

Eläkkeelle jäätiin vuonna 2016 keskimäärin:

- vanhuuseläkkeelle 64,2-vuotiaana
- osa-aika-eläkkeelle 61,3-vuotiaana
- työkyvyttömyyseläkkeelle 60,9-vuotiaana

Eläkkeelle siirtyneet vuosina 2012 - 2016

Vuonna	Vanhuus- eläke	Työkyvyt- ttömyys- eläke	Osatyö- kyvyttömyys- eläke	Osa-aika eläke	Yhteensä
2016	33	2	4	3	42
2015	37	3	3	5	48
2014	24	2	1	10	37
2013	34	1	3	7	45
2012	34	4	1	4	43

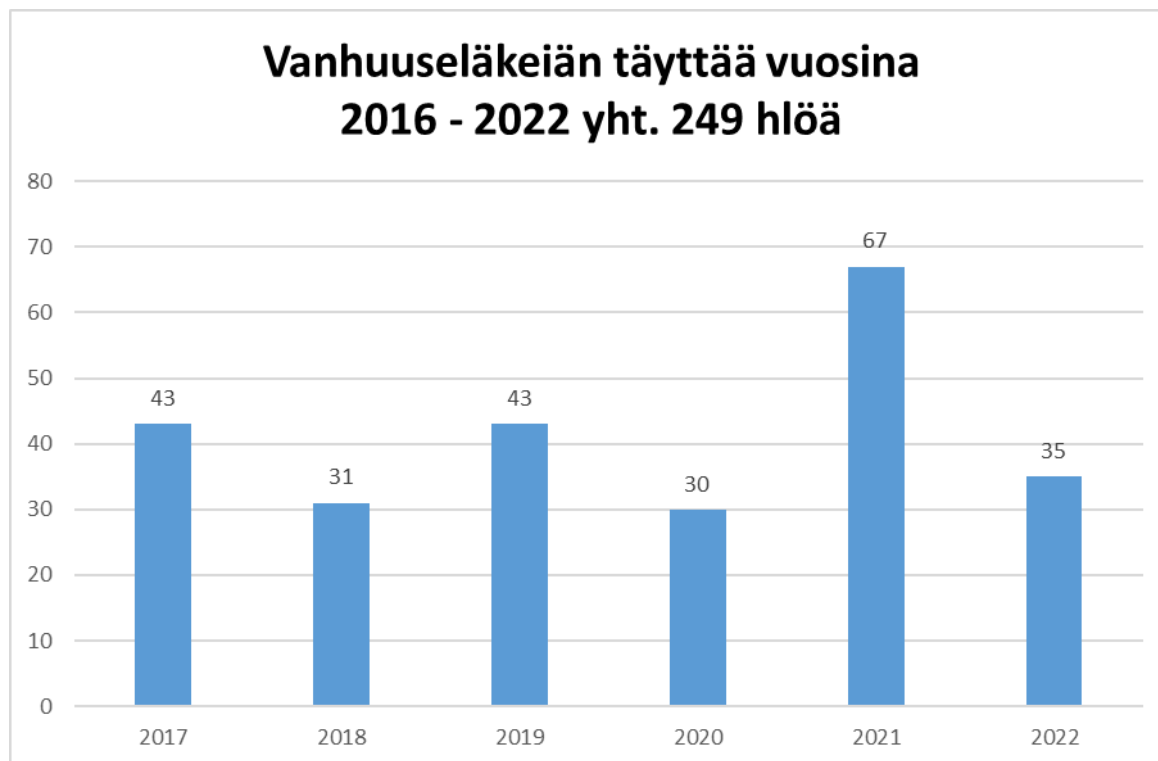
Vuonna 2016 vanhuuseläkkeelle jääneistä opettajia oli 21 ja muuta henkilökuntaa 12.

Ennakoitu eläkkeelle siirtyminen

Seuraamalla eläkepoistumaa ja eläke-ennusteita sekä yhdistämällä tietoja strategisiin tavoitteisiin ja toiminnan painopisteisiin kyetään ennakoimaan tulevaa työntekijätarvetta, osaamisen poistumaa ja työurien pituutta. Kuntayhtymän henkilöstö eläköityy keskimäärin 40 työntekijän vuosivauhdilla. Eläkkeelle siirtyvissä on ollut viime vuosina paljon ammatillisia opettajia mm. tekniikan ja sosiaali- ja terveydenhuollon aloilta. Organisaation omat ennusteet eläkevakuutusyhtiön ennusteiden rinnalla ovat tärkeitä ja tukevat varautumista eläkepoistumiin.

Vanhuuseläkeiän saavuttaa ajanjaksolla 2017–2022 yhteensä 249 henkilöä eli 22 % tämän hetkestä henkilöstövahvuudesta. Luku sisältää nyt myös lukion henkilöstön. Vuoden 2017 alussa voidaan tulevassa eläkeuudistuksessa kunnallinen eläkelaki (KuEL) ja valtion eläkelaki (VaEL) ja yhdistetään julkisen alan eläkelaksi (JuEL). Tämän johdosta myös Jyväskylän lukiokoulutuksen VaEL:in piiriin kuuluvat työntekijät saatiin mukaan 2016 eläke-ennusteisiin.

Vuonna 2016 vanhuuseläkeiän saavutti 40 henkilöä. Vanhuuseläkkeelle jääneitä oli vuoden loppuun mennessä 33 henkilöä. Heistä opettajia oli 21 ja muuta henkilökuntaa 12. Vanhuuseläkkeelle jääneistä 19 oli Jyväskylän ammattiopistosta, joista kolmea lukuun ottamatta kaikki olivat opetushenkilöstöä.

Osaamisen johtaminen

Kuntayhtymän henkilöstöllä on monialaisena asiantuntija- ja oppimisyhteisönä käytettävissä kattavasti mahdollisuuksia myös oman osaamisen kehittämiseen. Valtaosalla henkilöstöstä on erilaista täydennyskoulutusta, jatkokoulutusta, uusia tutkintoja parhaillaan työn alla tai tehtynä sekä erilaisia ammattia tukevia lyhytkursseja työuransa aikana. Työntekijöiden vahva ammatillinen osaaminen ja sitä tukeva laaja täydennyskoulutus nähtiin työntekijöiden vahvuutena monissa työyhteisöissä. Karitoituksessa havaittiin myös työyhteisöjä, jotka tarvitsevat kehittämistoimia ja työtapojen uudistamista.

Liki puolella henkilöstöstä on ylempi korkeakoulututkinto joko yliopistosta eli vähintään maisterin tutkinto tai korkeampi tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Seuraavaksi eniten henkilöstöllä on amk-tasoinen tutkinto. Kolmanneksi eniten työntekijöillä on jokin keskiasteen tai toisen asteen tutkinto.

Tämän hetken tärkeitä osaamisalueita ovat opettajien pedagogisen osaamisen ja ohjausosaamisen sekä oman alan substanssiosaamisen lisäksi e-opettaminen ja digiosaaminen, joihin liittyvä koulutustarjonta oli moniin kehittämishankkeisiin ja järjestelmä uudistuksiin liittyen monipuolista. Lisäksi tarvittiin monia näitä tukevia osaamisalueita, kuten esimerkiksi verkosto-osaamista, työyhteisöosaamista, kansainvälisiä valmiuksia ja yhdessä tekemisen taitoja. Tulevaisuuden ennakoitiin ja valmiudet kohdata muutoksia ja kyky toimia muutoksissa lukeutuivat myös työntekijöiden avaintaitoihin.

Kuntayhtymän järjestämää henkilöstökoulutusta tarjottiin mahdollisuuksien mukaan myös seudun muille ammatillisille oppilaitoksille ja Keski-Suomen lukioille. Valtaosa kuntayhtymän kaikista koulutustilaisuuksista suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä yhteistyöorganisaatioiden ja kuntayhtymän hanketoimijoiden kanssa. Lisäksi koulutusalat järjestivät alakohtaista substanssiosaamista kehittävää koulutusta esimiesvoimin.

Sisäiset koulutukset ovat avoimia ja maksuttomia koko henkilöstölle ja niistä tiedotetaan yhteisesti intran koulutuskalenterissa. Opetushenkilöstölle tiedotettiin koulutuksista myös Wilman kautta. Henkilöstö koulutautuu jonkin verran myös verkkovälitteisesti.

Työyhteisöjen tukitoimista tärkeäksi on muotoutunut työnohjaus ja pienryhmissä tapahtuva työnohjauskellinen kehittäminen, jota koordinoidaan henkilöstöpalveluista. Kynnys tämän tyyppiseen kehittämiseen ja tukeen on pidetty matalana. Johdolla ja esimiehillä on tarvittaessa mahdollisuus kehittää johtajuuttaan erilaisen vertaisryhmätoiminnan tai johtajuuscoachingin keinoin. Esimiesjoukon yhteen kokoaminen on koettu tärkeäksi. Esimiesten yhteistyö oppilaitoksen sisällä ja kesken on tärkeää esimiesosaamisen kehittämistä. Esimiehille järjestettiin kuntayhtymätasoisesti muutamia yhteisiä esimiestilaisuuksia keväällä ja syksyllä, joissa käytiin läpi palvelussuhdeasioita, lainsäädännöllisiä asioita, uudet matkustusohjeet, uudet palkitsemisohjeet, sivutoimilupien digitalisointi, kilpailukykysovimuksen mukaisten työajanpidennysten toteuttaminen, rekrytointien suunnittelua ja muita hr-asioita.

Opintovapaalla (lakisääteinen) vuonna 2016 oli yhteensä 36 työntekijää (2015: 34, 2014: 18) yhteensä 5 390 kalenteripäivää (2015: 4 774, 2014: 3 024). Oman ammattitaidon kehittäminen on kuntayhtymässä aktiivista. Pitkille opintovapaille jää useimmiten opetushenkilöstö.

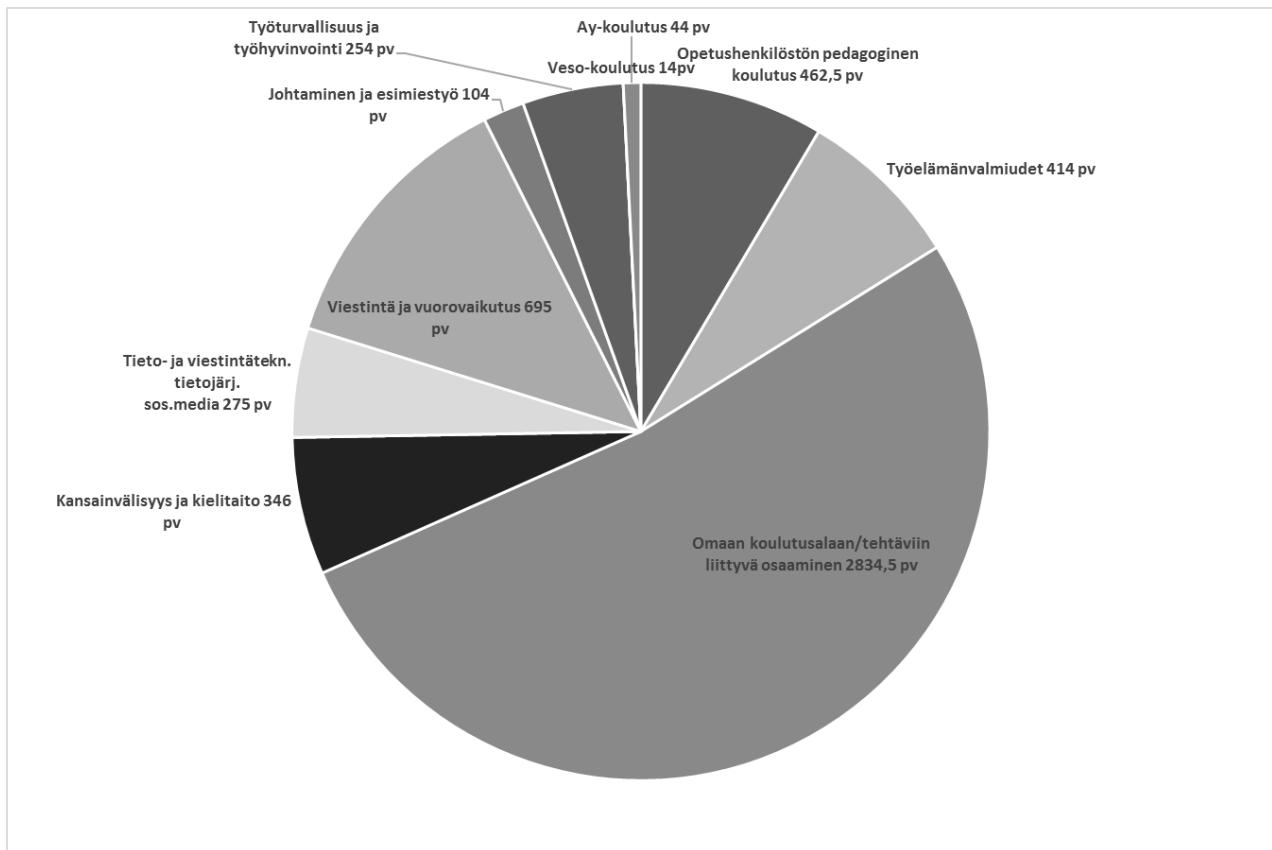
Tarkasteltaessa kuntayhtymän henkilöstön koulutuspäiviä kokonaisuutena eniten koulutauduttiin omaan alaan ja työtehtävään kiinteästi liittyvissä asioissa. Koulutuspäivien sisältöalueissa on vuosittaista vaihtelua riippuen kehittämistoiminnan painopisteistä ja ulkopuolisen hankerahoituksen kohdentumisesta.

Koulutus- ja kehittämissäivissä on havaittavissa vuosittaista vaihtelua tulosalueilla ja kehityssuuntia sekä koulutuspäivien vähentymiseen, että lisääntymiseen. Koulutuspäivien määrä oli lisääntynyt Jämsän ammattiopistossa verrattuna edelliseen vuoteen, muilla tulosalueilla koulutuspäivät olivat vähentyneet lukuun ottamatta Jyväskylän oppisopimuskeskusta, jossa koulutauduttiin edellisvuoden verran.

Työntekijää kohden laskettuna koulutuspäiviä kertyi keskimäärin viisi päivää vuonna 2016.

Koulutuspäivät

	2016	2015	2014	2013
Jyväskylän ammattiopisto	3 058	3 256	3 799	3 196
Jämsän ammattiopisto	1 046	805	726	1 043
Jyväskylän oppisopimuskeskus	100	100	59	74
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	536	804	829	752
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	386	593	335	945
Kiinteistöliikelaitos	85	101	139	103
Opiskelijaravintolat	178	189	132	166
Kuntayhtymän johto ja kehittäminen	262	402	287	140
Yhteensä	5 650	6 248	6 303	6 417
Koulutuspäivät /hlö	5,0	5,3	5,2	5,2

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä esimiehet käyvät kehityskeskustelut joko yksilö- tai ryhmäkehityskeskusteluna aina keväisin. Esimiehet kirjaavat käytyt kehityskeskustelut yhteiseen järjestelmään, josta palkanlaskenta ottaa raportin käydyistä kehityskeskusteluista.

Järjestelmään kirjattuja ja rekisteröityjä kehityskeskusteluja oli kuntayhtymässä yhteensä 673 kappaletta (2015: 764, 2014: 763, 2013: 800 kpl), mikä merkitsee sitä, että kehityskeskusteluprosentti on 60 %, kun määrä suhteutetaan vakituisen ja määräaikaisen henkilöstön määrään vuoden vaihteessa (2015: 65,2%, 2014: 62,54%, 2013: 64,57 %). Tavoite on, että kehityskeskustelut käydään vuosittain koko henkilöstön kanssa ja ne kirjataan yhteisesti sovitulla tavalla tietojärjestelmään raportointia ja seuranta varten. Tulosten perusteella kuntayhtymässä on edelleen työyhteisöjä, joissa kehityskeskustelukäytäntöä ei ole saatu toimimaan. Lisäksi määräaikaisen henkilöstön kanssa kehityskeskusteluja ei aikataulullisista syistä käydä kaikkialla. Kehityskeskustelujen käymiseen on yhtenäinen malli, jota esimies voi muokata henkilöstöryhmän ja vuosittaisen tilanteen mukaan sopivaksi painotuksiltaan. Painotus kuntayhtymän kehityskeskusteluissa on kuitenkin hyvä dialogi ja työntekijöiden kohtaaminen, osaamisesta puhuminen, kehittämisen suunnittelu, tavoitteiden kirkastaminen, toiminnan ja yhteistyön arviointi.

Vuorotteluvapaa

Vuorotteluvapaalla vuonna 2016 oli yhteensä 17 henkilöä yhteensä 2 668 kalenteripäivää (2015: 29 työntekijää yhteensä 4 379 kalenteripäivää). Vuorotteluvapaan ehtojen tiukentumisen johdosta myös kuntayhtymä on joutunut tiukentamaan linjaa vuorotteluvapaan myöntämisen suhteen. Lisäksi syksyn yhteistoimintaneuvotteluja ennakoiden kuntayhtymässä ei myönnetty uusia vuorotteluvapaita loppukevästä 2016 lukien.

Työhyvinvointi, terveydellinen toimintakyky ja sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot (kalenteripäivinä)

	2016	Muutos %	2015	Muutos %	2014	Muutos %	2013
Jyväskylän ammattiopisto	3 359	8,85	3 086	-1,50	3 133	8,15	2 897
Jämsän ammattiopisto	859	-19,42	1 066	37,02	778	-30,84	1 125
Jyväskylän oppisopimuskeskus	46	-73,41	173	44,17	120	-28,14	167
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	2 346	22,63	1 913	-2,70	1 966	33,83	1 469
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	602	-9,06	662	-26,77	904	5,48	857
Kiinteistöliikelaitos	604	-4,43	632	5,16	601	-4,15	627
Opiskelijaravintolat	353	-39,45	583	-12,46	666	61,5	412
Kuntayhtymä johto ja kehittäminen	376	12,24	335	-47,98	644	24,32	518
Sairauspoissaolot yhteensä	8 545	1,12	8 450	-4,11	8 812	9,17	8 072
Sairauspoissaolot päivä/hlö	7,64		7,21		7,22		6,51

Yllä olevassa taulukossa mukana olevissa sairauspoissaolopäivissä on huomioitu vain palkalliset poissaolot. Kun sairauspoissaolotilastoon otetaan mukaan myös kaikki palkattomat ja osapalkalliset (eli 2/3 palkkaa) poissaolopäivät, työntekijää kohden päiviä kertyy yhteensä 9,81 päivää eli 10 977 kalenteripäivää (2015: 9,25 päivää/hlö, 10 839 kalenteripäivää).

Sairauspoissaolot nousivat kuntayhtymässä edellisestä vuodesta 1,12 %. Kalenteripäivinä laskettuna sairauspoissaolopäiviä oli henkilöstöllä yhteensä 8 545, joka henkilöä kohden laskettuna oli 7,64 kalenteripäivää.

Enintään kolmen päivän (1-3) sairauslomia oli 967 (2015: 1 019, 2014: 830, 2013: 706) ja yli kolmen päivän sairauslomia 423 (2015: 413, 2014: 699, 2013: 668). Työterveyshuollon tilaston perusteella keskimääräinen sairauspoissaolo kuntayhtymän työntekijällä, joka asioi työterveyshuollossa, on 6,4 päivää.

Lyhyiden 1–3 päivää kestäneiden sairauspoissaolojen määrä *kalenteripäivinä oli 21 %* kaikista sairauspoissaoloista. Lyhyiden sairauslomien osuus laski edellisvuodesta (-1,3 %-yksikköä). Lyhyiden sairauspoissaolojen osuus sairauspoissaoloista on osoittanut seuraavaa kehitystä:

- 15,5 % vuonna 2012
- 17,2 % vuonna 2013
- 20,0 % vuonna 2014
- 22,3 % vuonna 2015
- 21,0 % vuonna 2016

Sairauspoissaoloprosentti oli 2,09 % (2015: 1,98 %, 2014: 1,82 %, 2013: 1,78 % 2012: 2,06 %). Tunnusluku lasketaan sairauspoissaolopäivien osuutena koko henkilöstön kalenteripäivistä.

Työterveys Aallon kuntayhtymälle toimittaman työterveyshuoltoraportin perusteella henkilöstön sairauspoissaolopäivien syyt jakautuvat seuraavasti:

- tuki- ja liikuntaelinten ja sidekudoksen sairaudet 24,9 % koskien 99 työntekijää (2015 30,1%, 2014: 18,6 %, 2013: 18 %)
- erilaiset mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt 20,4 % koskien 44 työntekijää (2015: 22,8 %, 2014: 22,7 %, 2013: 22 %)
- hengityselinsairaudet 10,8 % koskien 175 työntekijää (2015: 15%, 2014: 11,4%, 2013: 16 %)
- tapaturmia ei raportoitu työterveyshuollosta

Työterveyshuollon tilaston perusteella tuki- ja liikuntaelinten ja sidekudoksen sairaudet olivat tyypillisin sairauspoissaolon syy viime vuonna. Erilaiset mielenterveyden häiriöt olivat toiseksi yleisin sairauspoissaolon syy. Niiden taustalla on useimmiten käyttäytymisen häiriöitä, akuutteja stressireaktioita, univaikeuksia, väsymystä ja uupumusta. Työterveyshuollon tilastojen perusteella 76 %:lla henkilöstöstä ei ole yhtään sairauspoissaolopäivää ja 5 % henkilöstöstä muodostaa 77 % kuntayhtymän sairauspoissaaloista. Eniten sairauspoissaolopäiviä on ikäryhmässä 56–60 vuotta, toiseksi eniten yli 61-vuotiailla.

Flunssakauden varalle kuntayhtymä on tarjonnut työterveyshuollon kautta influenssarokotteen henkilöstölle. Edellisvuoden tapaan järjestettiin syksyllä henkilöstölle erillisiä rokotuspäiviä. Rokotuksen on ottanut vuosittain parisataa työntekijää Jyväskylässä ja Jämsän Dextrassa.

Mikäli työntekijälle kertyy kumulatiivisesti vuoden aikana 30 sairauspoissaolopäivää, on esimiehen käynnistettävä varhaisen tuen mukaiset toimet ja informoitava asiasta työterveyshuoltoa. Myös useiden lyhyiden poissaolojen taustalta voi joskus löytyä työuupumusta, päihteiden käyttöä tai ongelmia esimerkiksi perhepiirissä, joten niiden seuranta ja esimiehen varhaisen tuen mallin mukainen toiminta on tärkeää.

Työterveyshuollon tilastoinnin perusteella työterveydessä käytiin 33 työterveysneuvottelua, jotka koskivat 24 eri työntekijää (2015: 47 neuvottelua, 24 eri työntekijää). Neuvotteluista kolme käytiin Dextrassa Jämsässä. Työterveysneuvottelut liittyivät päihdeseurantaan, sisäilmasta johtuvaan oireiluun tai työn ja terveydentilan yhteensovittamiseen, joihin liittyi useimmiten myös eläkevaihtoehdon pohdintaa. Kaksi henkilöä on palannut työhön osasairauspäivärahan tai määräaikaisen kuntoutustuen avulla. Kolmen henkilön kohdalla on saatu osatyökyvyttömyyseläke, joka on mahdollistanut myös työaikaan liittyvien työjärjestelyjen tekemisen. Seitsemän henkilön kohdalla työhön paluu ja työssä selviäminen on järjestetty erilaisin työjärjestelyin, joista on sovittu yhdessä työterveyshuollon ja esimiehen kanssa. Osan kohdalla on päädytty hakemaan työkyvyttömyyseläkettä. Osalla asioiden järjestely on vielä kesken vuoden lopussa.

Kuntayhtymässä henkilöstön sairauspoissaolot ovat edelleen valtakunnan tasolla tarkasteltuna alhaisia. Henkilöstö on pääsääntöisesti sitoutunutta ja motivoitunutta työhönsä, jolloin kynnys jäädä sairauslomalle on hyvin korkea, ellei kyseessä ole vakavampi sairaus. Vähäiset työntekijöiden sairauspoissaolot ovat yhteydessä myös työyhteisön hyvään ilmapiiriin. Työyhteisöt, joista raportoidaan ongelmista ja jonka henkilöstökyselyn tulokset osoittavat yleistä keskiarvoa alhaisempia lukemia, on usein myös enemmän sairauspoissaaloja.

Sairaalan lapsen hoito (tilapäinen hoitovapaa)

Henkilöstöllä on oikeus tilapäiseen hoitovapaaseen alle 10-vuotiaan lapsen tai vammaisen lapsen äkillisen sairastumisen johdosta. Tilapäistä hoitovapaata voi saada enintään neljä työpäivää kerrallaan lapsen hoitamiseksi tai hoidon järjestämiseksi. Kuntayhtymässä sovittiin kaksi vuotta sitten käytännöstä, jossa esimiehen on mahdollista myöntää tilapäinen hoitovapaa työntekijälle ilman lapsen terveydentilan todistusta. Yhteensä näitä päiviä kertyi viime vuonna 319 kalenteripäivää eli 0,29 päivää työntekijää kohden laskettuna (2015: 359 kalenteripäivää eli 0,31 päivää työntekijää kohden, 2014: 360 kalenteripäivää eli 0,29 päivää/henkilö). Käytännön muuttaminen kahden vuoden tarkastelulla ei ole lisännyt tilapäisen hoitovapaan käyttöä.

Sairastamisen kustannukset työnantajalle

Sairausajan palkkaa maksettiin yhteensä 1 361 266,22 euroa (2015: 1 309 953,55 euroa, 2014: 1 096 384,78 euroa, 2013: 1 013 016,59 euroa). Sairausajan palkan lisäksi kustannuksia aiheutuu mm. sijaisten palkkaamisesta, ylityökorvauksista, kuntouttamisesta, hoidoista.

Tapaturmien aiheuttamat sairausajan palkkakustannukset olivat yhteensä 21 014, 25 euroa (2015: 33 450,03 euroa, 2014: 66 387,61 euroa, 2013: 71 754,38 euroa). Tapaturmien osalta kustannukset vähenivät 12 435,78 euroa edellisestä vuodesta.

Työnantajan kokonaiskustannukset sairauspoissaolojen ja tapaturmien osalta ilman Kela-korvauksia vuonna 2016

	sairauslomien eurot	tapaturmien eurot
Jyväskylän ammattiopisto	399 445,59	8 367,99
Jämsän ammattiopisto	103 911,71	0,00
Jyväskylän oppisopimus	12 263,83	0,00
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	313 578,73	6 145,88
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	90 877,31	0,00
Kiinteistöliikelaitos	44 594,34	73,06
Opiskelijaravintolat	24 092,88	714,38
Kuntayhtymän johto	37 831,55	546,54
Yhteensä	1 026 595,94	15 847,85
sivukulut 32,60 %	334 670,28	5 166,40
Yhteensä	1 361 266,22	21 014,25

Työterveyshuolto

Kuntayhtymälle työterveyshuollon palveluja tuottavat Työterveys Aalto ja Aallon sopimusyhteistyökumppanit. Työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti Työterveys Aalto vastasi työterveyspainotteisesta ja yleislääkäritasoisesta sairaanhoidosta kuntayhtymän henkilöstölle. Työterveyshuollon toimintaan kuuluivat myös työkyvyn arviointi, osatyökykyisen tukitoimet, yksilöllinen palveluohjaus, työkykytarkastukset, kuntoutustarpeen arviointi ja ohjaus kuntoutukseen, erilainen terveysneuvonta ja terveystarkastukset sekä esimiesten ja työyhteisöjen konsultaatiot.

Kuntayhtymän ja työterveyshuollon yhteistyöryhmä kokoontui neljä kertaa vuoden aikana. Tapaamisissa arvioitiin yhteistyön laatua, palvelusopimusta ja kehittämisen kohteita sekä keskusteltiin toimintasuunnitelman toteutumisesta.

Työterveyshuollon kustannukset koostuvat henkilöstön käynneistä työterveyslääkärillä, työterveyshoitajalla ja muilla työterveyshuollon asiantuntijoilla sekä laboratorio- ja radiologiatutkimuksista. Kela-korvauksen hakeminen, työterveyden laskujen käsittely ja kustannusten seuranta on keskitetty kuntayhtymän johto ja kehittäminen -tulosalueelle.

Kustannukset vähennettynä kansaneläkelaitoksen korvauksella olivat yhteensä 282 819 euroa. Kustannus laskettuna henkilöä kohden oli 252,74 euroa.

Työterveyshuollon kustannukset 1 000 euroa

- Kelan korvauksella vähennettyä

	2016	Muutos%	2015	Muutos%	2014	Muutos%	2013
Yhteensä	282 819	19,70	236 266	13,10	208 904	7,20	194 878
euroa/henkilö	252,74		201,59		171,23		157,29

Henkilöstön tapaturmat, tapaturmista aiheutuneet poissaolot ja turvallisuus

Tapaturmista aiheutuneita sairauspoissaoloja oli kuntayhtymän tilaston perusteella 161 kalenteripäivää. Tapaturmien määrä vaihtelee vuosittain, mutta parina viime vuonna suunta on ollut laskeva. Sairauspoissaoloa aiheuttaneita tapaturmia oli yhteensä 14 (2015: 24, 2014: 19, 2013: 24).

Vakuutusyhtiölle vuonna 2016 ilmoitettuja henkilöstön tapaturmia oli yhteensä 33 (2015: 48, 2014: 40, 2013: 43). Työssä tai työtehtäviä hoitaessa näistä aiheutui 17 ja työmatkalla 13 kappaletta. Ammattitautiepäilyjä oli kolme. Liukkaat kulkuväylät ja alustat sekä erilaiset aineet aiheuttivat valtaosan työssä aiheutuneista tapaturmista.

Kuntayhtymään turvaryhmän tehtävänä on kehittää järjestelmällisesti kuntayhtymän turvallisuutta, painottuen ennen muuta oppilaitosympäristöjen ja opiskelijoiden ja henkilöstön turvallisuuteen ja vahvistaa turvallisuuden toimintakulttuuria. Turvallisuuteen liittyvää tietoa, havaintoja ja kehittämistoimia kootaan tarpeen mukaan turvallisuusselontekoihin. Turvaryhmä huolehtii keskitetystä informatiivisesta yhteydenpidosta relevantteihin poliisi- ja pelastustoimen viranomaisiin ja osallistaa tarvittaessa viranomaisia turvaryhmän toimintaan. Turvaryhmä toimii tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän johdon, oppilaitosten johdon, kiinteistöliikelaitoksen sekä työsuojelutoimikunnan kanssa.

Tapaturmapoissaolot (kalenteripäivinä)

	2016	2015	2014	2013
Jyväskylän ammattiopisto	98	153	142	159
Jämsän ammattiopisto	0	11	64	5
Jyväskylän oppisopimuskeskus	0	0	2	0
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	46	34	133	222
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	0	2	5	0
Kiinteistöliikelaitos	2	29	63	17
Opiskelijaravintolat	10	38	21	100
Kuntayhtymän johto ja kehittäminen	5	0	0	0
Tapaturmapoissaolot yhteensä	161	267	430	503

Henkilöstöliikunta

Kuntayhtymässä työskentelee kuntovalmentaja, joka järjestää henkilöstölle ryhmäliikuntaa, pelivuoroja, liikunta- ja hyvinvointikoulutuksia, kuntovalmennusta ja kuntokartoituksia. Kuntayhtymä on tarjonnut henkilöstölleen henkilöstöliikunnan palveluja kahdeksan vuotta ja osa liikuntaryhmistä on vakiintuneita. Liikkumaan pyritään kuitenkin saamaan jatkuvasti lisää työntekijöitä, sillä se nähdään tärkeänä työkykyä ja yhteisöllisyyttä ylläpitävänä asiana. Lisäksi kuntayhtymän liikuntatilat ovat hyvässä kunnossa ja niiden käyttöä pyritään lisäämään kouluaikojen jälkeen henkilöstön keskuudessa. Tämän katsotaan olevan merkittävä henkilöstöetu työntekijöille.

Henkilöstöliikuntaa oli tarjolla sekä Jyväskylässä ja Jämsässä. Pienemmissä toimipisteissä (Keuruu ja Viitasaari) henkilöstölle tarjotaan kuntosalimahdollisuus järkevimmällä tavalla. Perustoiminnan lisäksi vuosittain järjestetään tulosalueittain liikuntailtapäiviä. Ohjattujen liikuntakertojen kokonaismäärä on pyritty pitämään 500 kerrassa vuositasona. Keskimääräinen osallistujamäärä ohjatulla tunnilla oli 12 henkilöä.

Liikuntakalenterit suunnitellaan vuosittain edellisen vuoden kalenterin pohjille, koska tuntien vakio-kävijät ovat jo omaksuneet paikan ja kellonajan tietyille tunnille. Vakior ryhmän tottumukseen näyttää liittyvän mukava ja vakiintunut ilmapiiri. Ryhmähenki vaikuttaisi olevan merkittävä osallistumisen motivaation lisääjä. Tuttu ryhmä helpottaa tunnille tulemistä, ja hyvä henki auttaa uusia tulemaan tunnille. Kuntovalmennukselle on ollut tilausta ja kuntovalmennustapaamisissa työntekijät ovat olleet kiinnostuneita oman kunnon, terveyden ja vireystilan kehittämisestä. Myös yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on kehitetty erityisesti tuki- ja liikuntaelinoiretapauksissa. Koulutuskuntayhtymä on sopinut henkilöstölle myös maksimissaan 50 euron kannustimen eli sponsoroinnin kerran vuodessa kunkin itse valitsemaansa massaliikuntatapahtumaan. Vuosittain kannustinrahan käyttää noin 100 työntekijää.

Henkilökunta- ja senioriyhdistys

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä toimii henkilöstön jäsenistä koostuva henkilökuntayhdistys. Henkilökuntayhdistyksen jäseneksi voi halutessaan liittyä maksamalla yhdistyksen jäsenmaksun. Kuntayhtymä tuki toimintaa 10 000 eurolla vuonna 2016. Päättynyt tilikausi oli yhdistyksen 19. toimintavuosi. Henkilökuntayhdistys järjesti jäsenilleen kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä tuki senioriyhdistystä 1 500 euron avustuksella. Senioriyhdistys tarjoaa kuntayhtymästä eläkkeelle jääneille työntekijöille mm. liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia.

Työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta

Kuntayhtymässä toteutetaan yhteistoimintaa yhteistoimintalain hengen mukaisesti. Yhteistoiminnan tavoitteena on edistää työnantajan ja työntekijöiden välistä vuorovaikutusta ja mahdollistaa työntekijöiden osallistuminen ja vaikuttaminen työpaikan asioihin. Yhteistoiminta näyttäytyy muun muassa henkilöstön kuulemisena, muutostilanteiden perusteiden selvittämisenä ja henkilöstön osallistamisena. Esimiehen ja työntekijän välitön yhteistoiminta toteutuu muun muassa työpaikkakokouksissa. Henkilöstön edustaja on mukana myös johtoryhmissä.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä toimii koko kuntayhtymän yhteinen yhteistyötoimikunta, jonka puheenjohtaja on kuntayhtymän johtaja. Lisäksi oppilaitos-tulosalueet ovat nimenneet oman yhteistyöryhmät, joita ovat Jyväskylän ammattiopiston, Jämsän ammattiopiston, Jyväskylän aikuisopiston ja Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitoksen yhteistyöryhmät. Kuntayhtymän edustuksellisissa yhteistoimintaelimissä käsitellään henkilöstöä laajasti ja yleisesti koskevia yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluvia asioita.

Yhteistoiminnassa käsiteltiin mm. talousarviota, tilinpäätöstä, henkilöstöraporttia, ammatillisen koulutuksen reformia, työterveyshuollon- ja työsuojelun toimintaohjelmaa ja henkilöstöhallinnon toimintaohjeita.

Työsuojelu

Työsuojelun tavoitteena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ehkäistä ja torjua tapaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia fyysisiä ja henkisiä työn haittoja.

Työsuojelutoimintaa varten on nimitetty työsuojelutoimikunta. Päätoimisena työsuojeluvaltuutettuna toimi Markku Suominen vastuualueenaan kaikki tulosalueet lukiokoulutusta lukuun ottamatta. Lukio-koulutuksen osa-aikaisena työsuojeluvaltuutettuna toimi Juha Paananen. Oman toimen ohella toimihenkilöiden valtuutettuna toimi Petri Hagman. Kuntayhtymässä oli 16 työsuojeluasiamiestä.

Turvallisuuspäällikkö Erkki Mäntymaa aloitti helmikuussa myös työsuojelupäällikkönä, kun tehtävää hoitanut Markku Toivola jäi eläkkeelle. Mäntymaalle siirtyi syyskuussa myös kuntayhtymän sisäilmastoryhmän vetovastuu.

Työsuojelutoimikunta kokoontui viisi kertaa käsitellen mm. työterveyshuollon toteuttamia työpaikkaselvityksiä (vuonna 2016 toteutui 10), työergonomiaselvityksiä (2), työterveyden ja työsuojelun toimintaohjelmia, läheltä piti -tapauksia (35) sekä yleiseen oppilaitosturvallisuuteen, sisäilmaan ja peruskorjaamiseen liittyviä asioita. Työsuojelutoiminnan suunnitelmallisuutta tehostettiin työsuojeluvaltuutettujen ja –päällikön säännöllisillä kuukausitapaamisilla.

Sisäilmastoasioiden käsittelyä varten kuntayhtymässä on moniammatillinen työryhmä, jonka kokoonpano uudistettiin syyskuussa. Ryhmässä on opiskeluterveyden, työterveyden, työsuojelun, rakennuttajan, Jyväskylän kaupungin ympäristöterveystarkastuksen ja kuntayhtymän edustajat. Tätä

ydinryhmää täydennetään kampuskohtaisesti käsiteltävän kohteen mukaisesti. Laajin sisäilmaan liittyvä selvitystyö koski Harjun (Sepänkatu 3) oppilaitoskiinteistöä, josta osa lukion henkilöstöä oli siirretty sisäilmareagoinnin johdosta Harjulta Viitaniemen kampukselle.

Kuntayhtymän turvallisuutta kehittää ja koordinoi kuntayhtymän eri tulosalueilta ja organisaation tasolta koottu turvaryhmä, joka kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Yhtenä tärkeimpänä toimena toteutettiin kokonaisuus, jossa sovittiin koko kuntayhtymää koskien turvallisuusluentojen, -kävelyjen, poistumisharjoitusten ja sisälle suojautumisharjoitusten toteuttamisesta ja raportoisesta sekä päivitettiin niitä koskevat ohjeet. Henkilöturvallisuuteen kiinnitettiin huomiota ohjeistamalla ja turvaamalla tilanteita, joissa oli väkivallan uhkaa. Valmisteltiin myös siirtymistä uuteen älypuhelin hyödyntävään hälytysjärjestelmään, jonka yksi käyttösovellus on henkilökohtainen turvahälytin.

Henkilöstön vaihtuvuus

Henkilöstön vaihtuvuutta tarkastellaan työnsä aloittaneiden ja lopettaneiden työntekijöiden lukumäärällä. Vakituudesta palvelussuhteesta erosi 46 työntekijää ja eläkkeelle jäi 35 (vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläke yhteensä). Vakituudessa palvelussuhteessa aloitti 32 henkilöä.

Henkilöstön vaihtuvuus vuonna

	2016	2015	2014	2013
Palvelukseen tulleita				
▪ vakituiseen virka-/työsuhteeseen	32	42	50	54
▪ määräaikaiseen virka-/työsuhteeseen	229	282	340	384
Yhteensä	261	324	390	438
Palveluksesta lähteneitä				
▪ palveluksesta eronneita	46	22	23	44
▪ eläkkeelle siirtyneitä	35	40	26	34
▪ määräaikaisen virka-/työsuhteen päättäneitä	230	310	359	341
▪ muu syyt	3	0	1	1
Yhteensä	314	372	409	420

Lähtövaihtuvuusprosentti kertoo päättäneiden palvelussuhteiden suhteellisen osuuden koko henkilöstöstä. Palveluksesta eronneiden määrä oli 4,1 % (2015: 1,88 %, 2014: 1,89 %, 2013: 3,6 %) koko henkilöstön määrästä. Palveluksesta eronneet jakautuvat kaikkiin henkilöstöryhmiin.

Lähtövaihtuvuusprosentit:

	lukumäärä	%
31.12.2016 henkilöstön määrä	1119	
Palveluksesta eronneita	46	4,11
Eläkkeelle jääneitä	35	3,13
Määräaikaisen virka-/työsuhteen päättäneitä	230	20,55
Muut syyt	3	0,27

4 Tilinpäätöslaskelmat

4.1 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015
Toimintatuotot			
Myyntituotot	99 037 108,58		103 575 811,35
Maksutuotot	315 556,27		289 590,48
Tuet ja avustukset	4 553 739,99		5 341 285,54
Muut toimintatuotot	<u>2 669 631,57</u>	106 576 036,41	<u>2 825 875,95</u>
Valmistus omaan käyttöön		43 472,95	112 032 563,32
			0,00
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	52 375 811,39		53 940 747,06
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	11 016 070,95		11 380 864,07
Muut henkilösivukulut	3 286 233,37		2 919 321,44
Palvelujen ostot	16 657 372,73		17 150 904,55
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	10 430 560,99		10 255 900,29
Avustukset	349 433,68		321 071,26
Muut toimintakulut	<u>4 083 971,67</u>	98 199 454,78	<u>3 579 636,21</u>
			99 548 444,88
Toimintakate		8 420 054,58	12 484 118,44
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	313,56		22 836,27
Muut rahoitustuotot	55 620,50		65 873,11
Korkokulut	-63 499,25		-92 526,64
Muut rahoituskulut	<u>-454 577,27</u>	-462 142,46	<u>-437 372,66</u>
			-441 189,92
Vuosikate		7 957 912,12	12 042 928,52
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	9 136 830,85		8 728 873,57
Arvonalentumiset	<u>0,00</u>	9 136 830,85	<u>0,00</u>
			8 728 873,57
Tilikauden tulos		-1 178 918,73	3 314 054,95
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)		-4 785 558,20	905 511,98
Varausten lisäys(-)/vähennys(+)		5 985 770,40	-2 046 615,21
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)		<u>0,00</u>	<u>-1 622 604,34</u>
Tilikauden ylijäämä		<u>21 293,47</u>	<u>550 347,38</u>

4.2 Rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2016		1.1. - 31.12.2015	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 957 912,12		12 042 928,52	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-145 244,16</u>	7 812 667,96	<u>-171 465,23</u>	11 871 463,29
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-20 006 367,21		-18 166 477,09	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>148 602,70</u>	<u>-19 857 764,51</u>	<u>186 538,56</u>	<u>-17 979 938,53</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-12 045 096,55		-6 108 475,24
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		20 000 000,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-688 896,00		-755 560,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		23 700 000,00		3 200 000,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys		-26 900 000,00		-3 200 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	17 272,98		15 694,01	
Saamisten muutos	-920 403,61		1 300 796,89	
Korottomien velkojen muutos	-648 878,14		1 022 959,66	
Korollisten velkojen muutos	<u>-2 363 636,20</u>	<u>-3 915 644,97</u>	<u>-181 818,20</u>	<u>2 157 632,36</u>
Rahoituksen rahavirta		12 195 459,03		1 402 072,36
Rahavarojen muutos		<u>150 362,48</u>		<u>-4 706 402,88</u>
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	7 916 881,18		7 766 518,70	
Rahavarat 1.1.	<u>7 766 518,70</u>	<u>150 362,48</u>	<u>12 472 921,58</u>	<u>-4 706 402,88</u>

4.3 Tase

T A S E	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	33 815,39	25 416,67
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 841 228,36	4 842 967,42
Rakennukset	121 449 046,07	98 898 567,05
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 849,13	13 323,04
Koneet ja kalusto	6 929 774,83	6 308 061,69
Muut aineelliset hyödykkeet	170 569,81	170 569,81
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	<u>1 591 284,39</u>	<u>13 894 223,54</u>
	134 983 752,59	124 127 712,55
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	1 191 762,14	1 191 762,14
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	512 026,34	513 968,25
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	128 060,72	145 333,70
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 734 322,28	1 312 331,92
Muut saamiset	748 975,70	707 746,07
Siirtosaamiset	<u>901 620,15</u>	<u>444 436,53</u>
	3 384 918,13	2 464 514,52
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	20 899,69	20 899,69
Rahat ja pankkisaamiset	<u>7 895 981,49</u>	<u>7 745 619,01</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>148 151 216,49</u>	<u>136 235 226,53</u>

T A S E**31.12.2016****31.12.2015****VASTATTAVAA****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	13 671 480,50		13 671 480,50	
Arvonkorotusrahasto	125 915,41		127 654,47	
Muut omat rahastot	37 787 249,15		37 787 249,15	
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	28 871 366,05		28 321 018,67	
Tilikauden yli/alijäämä	<u>21 293,47</u>	80 477 304,58	<u>550 347,38</u>	80 457 750,17

**POISTOERO JA VAPAAEHTOISET
VARAUKSET**

Poistoero	25 832 758,38		21 047 200,18	
Vapaaehtoiset varaukset	<u>302 233,07</u>	26 134 991,45	<u>6 288 003,47</u>	27 335 203,65

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat		512 026,34		513 968,25
-----------------------------	--	-------------------	--	-------------------

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vak. laitoksilta	22 266 668,00		4 200 000,00	
Ostovelat kunnilta ja kuntayht.	<u>0,00</u>	22 266 668,00	<u>2 181 818,00</u>	6 381 818,00
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vak. laitoksilta	1 933 332,00		3 888 896,00	
Ostovelat	3 631 593,39		4 451 530,75	
Muut velat	1 402 845,27		1 491 262,06	
Siirtovelat	<u>11 792 455,46</u>	18 760 226,12	<u>11 714 797,65</u>	21 546 486,46

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

148 151 216,49	136 235 226,53
-----------------------	-----------------------

4.4 Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma

	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
Toimintatuotot	106 730 091,82		112 085 939,75	
Toimintakulut	<u>-98 268 577,70</u>		<u>-99 618 842,89</u>	
Toimintakate		8 461 514,12		12 467 096,86
Verotulot				
Valtionosuudet				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	313,56		22 836,27	
Muut rahoitustuotot	55 740,48		65 964,32	
Korkokulut	-63 499,25		-92 526,64	
Muut rahoituskulut	<u>-454 577,27</u>	-462 022,48	<u>-437 372,66</u>	-441 098,71
Vuosikate		7 999 491,64		12 025 998,15
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 136 830,85		-8 728 873,57	
Omistuksen eliminointierot	0,00		0,00	
Arvonalentumiset	<u>0,00</u>	-9 136 830,85	<u>0,00</u>	-8 728 873,57
Satunnaiset erät		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Tilikauden tulos		-1 137 339,21		3 297 124,58
Tilinpäätössiirrot	0,00		-794 021,58	
Tilikauden verot	0,00		0,00	
Laskennalliset verot	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	-794 021,58
Tilikauden yli-/alijäämä		<u>-1 137 339,21</u>		<u>2 503 103,00</u>

Konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 999 491,64		12 025 998,15	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-145 244,16</u>	7 854 247,48	<u>-171 465,23</u>	11 854 532,92
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-20 006 367,21		-18 166 477,09	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>148 602,70</u>	<u>-19 857 764,51</u>	<u>186 538,56</u>	<u>-17 979 938,53</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-12 003 517,03		-6 125 405,61
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		20 000 000,00		0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-688 896,00		-755 560,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		23 700 000,00		3 200 000,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys		-26 900 000,00		-3 200 000,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	17 272,98		15 694,01	
Saamisten muutos	-898 744,11		1 292 969,92	
Korottomien velkojen muutos	-632 948,28		1 033 633,06	
Korollisten velkojen muutos	<u>-2 363 636,20</u>	<u>-3 878 055,61</u>	<u>-181 818,20</u>	<u>2 160 478,79</u>
Rahoituksen rahavirta		12 233 048,39		1 404 918,79
Rahavarojen muutos		<u>229 531,36</u>		<u>-4 720 486,82</u>
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	8 039 833,25		7 810 301,89	
Rahavarat 1.1.	<u>7 810 301,89</u>	<u>229 531,36</u>	<u>12 530 788,71</u>	<u>-4 720 486,82</u>

Konsernitase

T A S E	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	33 815,39	25 416,67
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 841 228,36	4 842 967,42
Rakennukset	121 449 046,07	98 898 567,05
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 849,13	13 323,04
Koneet ja kalusto	6 929 774,83	6 308 061,69
Muut aineelliset hyödykkeet	170 569,81	170 569,81
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	<u>1 591 284,39</u>	<u>13 894 223,54</u>
	134 983 752,59	124 127 712,55
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	1 131 762,14	1 131 762,14
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	512 026,34	513 968,25
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	128 060,72	145 333,70
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	<u>3 371 085,60</u>	<u>2 472 341,49</u>
	3 371 085,60	2 472 341,49
Rahoitusarvopaperit	20 899,69	20 899,69
Rahat ja pankkisaamiset	<u>8 018 933,56</u>	<u>7 789 402,20</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>148 200 336,03</u>	<u>136 226 836,69</u>

T A S E	31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 671 480,50	13 671 480,50
Arvonkorotusrahasto	125 915,41	127 654,47
Muut omat rahastot	37 787 249,15	37 787 249,15
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	56 187 506,46	53 684 403,46
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-1 137 339,21</u>	<u>2 503 103,00</u>
	106 634 812,31	107 773 890,58
VÄHEMMISTÖOSUUDET	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	512 026,34	513 968,25
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	22 266 668,00	6 381 818,00
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 933 332,00	3 888 896,00
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>16 853 497,38</u>	<u>17 668 263,86</u>
	41 053 497,38	27 938 977,86
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>148 200 336,03</u>	<u>136 226 836,69</u>

5 Tilinpäätöksen liitetiedot

5.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaan.

Pysyvien vastaavien arvostusperiaatteet

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti (s. 111).

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän valtuusto on muuttanut suunnitelman mukaisia poistoajkoja vuodesta 2013 alkaen vastaamaan Kirjanpitolautakunnan (Kilan) Kuntajaoston suosituksen alarajoja. Vuodesta 2013 alkaen tehtyihin investointeihin sovelletaan Kilan kuntajaoston mukaisia poistoajkojen alarajoja. Ennen vuotta 2013 tehty investoinnit poistetaan vanhojen poistoajkojen mukaan.

Pysyvien vastaavien arvonnkorotusperiaatteet

Maa- ja vesialueisiin kohdistuu 125 915,41 euron arvonnkorotus, joka on kirjattu taseen vastattavien arvonnkorotusrahaan. Arvonnkorotukset on muodostettu ennen siirtymistä liikekirjanpitoon vuonna 1997.

Vaihto-omaisuuden arvostusperiaatteet

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaan hankintamenoa määräisenä.

Saamisten, rahoitusarvopapereiden, rahojen ja pankkisaamisten arvostusperiaatteet

Edellä mainitut erät on merkitty taseeseen nimellisarvoonsa.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavia tapahtumia ei ole ollut tilikaudella.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty koulutuskuntayhtymän omistama tytäryhtiö, ao-koulutus Oy.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Sisäisiä katteita ei ole.

Konsernin tilikauden verot

Konsernitilinpäätöksen laatimisen yleisohjeen mukaan välittömät ja laskennalliset verot tulee merkitä omaan kohtansa. Niiden vähäisen määrän, 19 790,30 euroa, vuoksi niitä ei ole siirretty kyseiseen kohtaan, vaan ne sisältyvät toimintakuluihin kuten emoyhteisöllä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kuntayhtymän ja tytäryhtiön keskinäinen omistus on eliminoitu.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöä ei ole yhdistelty sen vähäisen merkityksen vuoksi.

5.2 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Toimintatuotot

(liitetieto LT-21)

Kuntayhtymän toimintatuotot tulosalueittain ja konsernin toimintatuotot (sisäiset tuotot eliminoitu).

	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Jyväskylän ammattiopisto				
Valtionosuusrahoitus	37 672	35 791	37 672	35 791
Muut toimintatuotot	2 685	2 823	2 685	2 823
Saadut tuet ja avustukset	313	522	313	522
Jämsän ammattiopisto				
Valtionosuusrahoitus	13 708	14 236	13 708	14 236
Muut toimintatuotot	907	1 334	966	1 391
Saadut tuet ja avustukset	422	631	422	631
Jyväskylän oppisopimuskeskus				
Valtionosuusrahoitus	5 111	5 474	5 111	5 474
Muut toimintatuotot	3	8	3	8
Saadut tuet ja avustukset	159	292	159	292
Opiskelijaravintolat				
Valtionosuusrahoitus	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 584	1 690	1 584	1 690
Saadut tuet ja avustukset	98	132	98	132
Kuntayhtymän johto ja kehittäminen				
Valtionosuusrahoitus	5 046	6 213	5 046	6 213
Muut toimintatuotot	146	13	161	14
Saadut tuet ja avustukset	931	545	931	545
Kiinteistöliikelaitos				
Valtionosuusrahoitus	0	3 735	0	3 735
Muu liikevaihto	2 137	2 066	2 137	2 066
Saadut tuet ja avustukset	7	0	7	0
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos				
Valtionosuusrahoitus	13 343	11 888	13 343	11 888
Muu liikevaihto	5 206	7 056	6 158	7 594
Saadut tuet ja avustukset	2 373	2 856	2 373	2 856
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos				
Valtionosuusrahoitus	13 271	13 582	13 271	13 582
Muu liikevaihto	177	187	177	187
Saadut tuet ja avustukset	250	362	250	362
*Kuntayhtymän toimintatuotot yhteensä (teur)	105 549	111 436	106 576	112 033
ao-koulutus Oy				
Liikevaihto	1 181	650,00		
*Konsernin toimintatuotot yhteensä (teur)	106 730	112 086		

Poistosuunnitelma

PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Poisto aika	Poistomenetelmä
Aineettomat oikeudet		
Atk-ohjelmistot	2	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
Kehittämismenot	2	Tasapoisto
Muut	2	Tasapoisto

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20	Tasapoisto
Talousrakennukset	10	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto
Kevyet varastot ja rakennelmat	10	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Henkilöautot ja kevyet kulj. välineet	4	Tasapoisto
Kuorma-autot ja muut raskaat kuljetusvälineet	10	Tasapoisto
Liikkuvat työkoneet	5	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5	Tasapoisto
Atk-laitteet	3	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön muk.	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	

- Alle 10 000 euron hankinnat kirjataan tulosvaikutteisesti.
- EU-hankkeissa voidaan noudattaa rahoittajan ilmoittamia poikkeavia poistoaikoja.

5.3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet				Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut	Yhteensä
	Aineet- tomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- alueet	Raken- nukset	Kiinteät rak. ja lait.	Koneet ja kalusto			
Poistamaton hankintameno 1.1.	25	0	25	4 715	98 899	13	6 308	171	13 894	124 025
Lisäykset tilikauden aikana	41	0	41	0	0	0	1 788	0	18 190	20 019
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0	-3	0	-13	-16
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	29 687	0	793	0	-30 480	0
Tilikauden poisto	-33	0	-33	0	-7 137	-11	-1 956	0	0	-9 137
Poistamaton hankintameno 31.12.	34	0	34	4 715	121 449	2	6 930	171	1 591	134 892
Arvonkorotukset 1.1.	0	0	0	128	0	0	0	0	0	128
Muutokset tilikauden aikana	0	0	0	-2	0	0	0	0	0	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	0	126	0	0	0	0	0	126
Yhteensä	34	0	34	4 841	121 449	2	6 930	171	1 591	135 018

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet			Yhteensä	Liikelaitosten peruspää- omaosuudet	Yhteensä
	Osakkeet tytär- yhteisöt	Osakkeet osakkuus- yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet			
Hankintameno 1.1.	60	179	532	771	420	1 191
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	60	179	532	771	420	1 191
Arvonlennukset	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	60	179	532	771	420	1 191

Lyhytaikaiset saamiset

Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä ja osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä

	Kuntayhtymä	
	31.12.2016	31.12.2015
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	211	7
Yhteensä	211	7
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteis- yhteisöiltä		
Myyntisaamiset	9	17
Yhteensä	9	17
*Yhteensä (teur)	220	24

Siirtosaamiset

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Hankkeiden tuet ja avustukset	265	121	265	121
Korkosaamiset	0	1	0	1
Työterveyshuollon korvaus	283	236	283	236
Koulutuskorvaus, TVR	69	0	69	0
Mittavirhelasku VN1D, Jyväskylän kaupunki	145	0	145	0
Sosiaalivakuutusmenojen jaksotussaa-	140	87	140	86
*Siirtosaamiset yhteensä (teur)	902	445	902	444

5.4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Oman pääoman muutokset	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Peruspääoma 1.1.	13 671	13 671	13 671	13 671
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	13 671	13 671	13 671	13 671
Arvonkorotusrahasto 1.1.	128	128	128	128
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-2	0	-2	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	126	128	126	128
Muut omat rahastot				
Rahastoidut pääomat 1.1.	2 243	2 243	2 243	2 243
Siirrot rahastoon	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Rahastoidut pääomat 31.12.	2 243	2 243	2 243	2 243
Jyväskylän ammattiopiston kehittämisrahasto 1.1.	5 767	5 767	5 767	5 767
Siirrot rahastoon	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Jyväskylän ammattiopiston kehittämisrahasto 31.12.	5 767	5 767	5 767	5 767
Jämsän ammattiopiston kehittämisrahasto 1.1.	1 200	800	1 200	800
Siirrot rahastoon	0	400	0	400
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Jämsän ammattiopiston kehittämisrahasto 31.12.	1 200	1 200	1 200	1 200
Jyväskylän oppisopimuskeskuksen kehittämisrah. 1.1.	2 300	2 000	2 300	2 000
Siirrot rahastoon	0	300	0	300
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Rahastoidut pääomat 31.12.	2 300	2 300	2 300	2 300
Ammatillisen koulut. kehittämisrahasto 1.1.	26 277	25 355	26 277	25 355
Siirrot rahastoon	0	1 000	0	1 000
Siirrot rahastosta	0	-77	0	-77
Ammatillisen koulut. kehittämisrahasto 31.12.	26 277	26 277	26 277	26 277
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	56 188	53 684	28 871	28 321
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 137	2 503	21	550
*Oma pääoma yhteensä (teur)	106 635	107 774	80 477	80 458

Peruspääoma jakaantuu jäsenkuntien kesken seuraavasti:

	%	€
Hankasalmi	1,6159	220 911
Joutsa	1,2675	173 290
Jyväskylä	59,1457	8 086 091
Jämsä	17,8807	2 444 555
Keuruu	3,3006	451 234
Kuhmoinen	1,2671	173 229
Laukaa	7,4677	1 020 939
Luhanka	0,2147	29 348
Muurame	3,5192	481 132
Petäjävesi	1,4377	196 550
Toivakka	1,0529	143 953
Uurainen	1,8304	250 248
*Yhteensä (%) / (€)	100,00	13 671 480

Pitkäaikainen vieras pääoma**(liitetieto LT-03)**

Velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät viiden vuoden kuluttua eli 1.1.2022 tai sen jälkeen

	Kuntayhtymä	
	31.12.2016	31.12.2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 533	1 800
*Yhteensä (teur)	14 533	1 800

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lyhytaikaiset velat tytär- ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

	Kuntayhtymä	
	31.12.2016	31.12.2015
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille		
ostovelat	7	11
siirtovelat	10	5
Yhteensä	17	16
*Yhteensä (teur)	17	16

Siirtovelat

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Lomapalkkajaksotus	6 502	6 650	6 498	6 647
Oppisopimuskesk. koulutuskorvaukset	332	431	332	431
Käyttökustannusten valtionosuudet	181	726	181	726
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	1 425	1 372	1 423	1 369
Hankkeiden etukäteen saamat tuet ja avustukset	1 104	1 067	1 104	1 067
Nuorten aikuisten osaamisohjelman valtionavustukset	1 947	1 208	1 947	1 208
Aikuisten osaamisperustan vahvistamisen ohjelma	24	0	24	0
Muut siirtovelat	292	261	283	261
*Siirtovelat yhteensä (teur)	11 807	11 716	11 792	11 710

5.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**Vuokravastuut (liitetieto LT-04)**

	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Vuokravastuut				
Education Facilities Oy, Kankaan alue, 31.12.2025 asti	4990	5 544	4 990	5 544
Parmaco Oy, Lievestuoreen väistötila, 31.1.2017 asti	5	65	5	65
Konilannotko, 31.12.2024 asti	893	1 005	893	1 005
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	671	726	671	726
Yhteensä (teur)	5 888	6 614	5 888	6 614
Leasingvastuut				
Kuntarahoitus Oyj, Lyseon moduulirakennus	0	238	0	238
Muut leasingvastuut	89	52	89	52
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	45	43	45	43
Yhteensä (teur)	89	290	89	290
*Yhteensä (teur)	5 977	6 904	5 977	6 904

Arvonlisäveron palautusvastuu, kiinteistöinvestoinnit (liitetieto LT-05)

Investointien valmistumisvuosi	Tarkistus- vastuun päät- tymisvuosi	Palautusvastuun määrä			
		Konserni		Kuntayhtymä	
		2016	2015	2016	2015
2008	2017	117 128	234 256	117 128	234 256
2009	2018	599 984	899 976	599 984	899 976
2010	2019	739 926	986 568	739 926	986 568
2011	2020	934 536	1 168 170	934 536	1 168 170
2012	2021	1 072 720	1 287 264	1 072 720	1 287 264
2013	2022	2 644 704	3 085 488	2 644 704	3 085 488
2014	2023	2 544 528	2 908 032	2 544 528	2 908 032
2015	2024	3 068 928	3 452 544	3 068 928	3 452 544
2016	2025	3 757 403		3 757 403	
Arvonlisäveron palautusvastuu yhteensä *)		15 479 857	14 022 298	15 479 857	14 022 298

5.6 Henkilöstöä koskevat liitetiedot**Henkilöstön lukumäärä 31.12.2016**

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	Kuntayhtymä	
	31.12.2016	31.12.2015
Jyväskylän ammattiopisto	416	441
Jämsän ammattiopisto	145	148
Jyväskylän oppisopimuskeskus	15	17
Kiinteistöliikelaitos	59	66
Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitos	223	236
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos	159	165
Opiskelijaravintolat	46	44
Kuntayhtymän johto ja kehittäminen	56	55
Koko henkilöstö yhteensä	1 119	1 172

Henkilöstön lukumäärä on esitelty tarkemmin toimintakertomuksen kohdassa 3. Henkilöstöraportti.

5.7 Muut liitetiedot**Tilintarkastajan palkkiot**

Tilintarkastajan palkkiot	Kuntayhtymä	
	2016	2015
BDO Auditor Oy	24	23
*Yhteensä (teur)	24	23

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut (liitetieto LT-22)

	Kuntayhtymä	
	2016	2015
Kansallinen Kokoomus	4	4
Perussuomalaiset rp	1	1
Suomen Keskusta r.p.	5	4
Suomen Kristillisdemokraatit	0	0
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	5	4
Vasemmistoliitto	1	1
Vihreä Liitto r.p.	1	1
*Yhteensä (teur)	16	16

5.8 Omistukset muissa yhteisöissä

Tytär- ja osakkuusyhteisöt

	Kotipaikka	Kuntayhtymän omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus		tilikauden voitosta/ tappiosta	
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta		
Tytäryhteisöt							
ao-koulutus Oy	Jyväskylä	100,0	100,0	98	238	37	
				*Yhteensä (teur)	98	238	37
Osakkuusyhteisöt							
Viitasaaren koulutuskiinteistö Oy	Viitasaari	24,0	24,0	156	3	1	
				*Yhteensä (teur)	156	3	1
Muita omistusosuuksia							
Jyväskylän pienteollisuustalo Oy	Jyväskylä	5,77	5,77				
Aike International Oy	Jyväskylä	2,77	2,77				
EduCluster Finland Oy	Jyväskylä	10,00	10,00				
Midinvest Oy	Jyväskylä	5,76	5,76				

5.9 Liikelaitosten tilinpäätöslaskelmat

5.9.1 Kiinteistöliikelaitos

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevaihto	20 411 813,80	23 896 281,89
Tuet ja avustukset	7 650,00	450,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Energia ja vesi	2 965 841,16	2 866 470,36
Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat	504 803,81	552 419,73
Palveluiden ostot	5 452 653,94	5 104 895,41
	8 923 298,91	8 523 785,50
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1 838 963,91	1 957 051,77
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	390 441,66	419 927,31
Muut henkilösivukulut	111 059,02	99 026,99
	2 340 464,59	2 476 006,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	7 541 369,37	7 171 433,01
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset	150,00	7 377,58
Vuokrat	1 913 275,63	1 463 079,53
Verot	1 233 308,75	1 093 665,64
Liiketoiminnan muut kulut	-2 012,44	7 081,88
	3 144 721,94	2 571 204,63
Liikeylijäämä	-1 530 391,01	3 154 302,68
Rahoitustuotot ja kulut		
Muut rahoitustuotot	0,00	22 845,70
Muille maksetut korkokulut	-62 359,31	-92 526,64
Korvaus peruspääomasta	-372 073,63	-372 073,63
Muut rahoituskulut	-41 502,63	-22 492,78
	-475 935,57	-464 247,35
Ylijäämä ennen varauksia ja rahastojen muutoksia	-2 006 326,58	2 690 055,33
Poistoerojen lisäys (-) / vähennys (+)	-4 678 554,81	1 113 933,20
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	5 797 000,00	-3 100 000,00
Pakollisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	0,00	828 582,76
Tilikauden ylijäämä	-887 881,39	1 532 571,29

Kiinteistöliikelaitos**TASE****31.12.2016****31.12.2015****VASTAAVAA****PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

0,00

0,00

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

4 841 228,36

4 842 967,42

Rakennukset

121 449 046,07

98 898 567,05

Kiinteät rakenteet ja laitteet

1 849,13

13 323,04

Koneet ja kalusto

1 398 820,88

914 138,27

Muut aineelliset hyödykkeet

170 569,81

170 569,81

Keskeneräiset hankinnat

1 589 790,39

129 451 304,64

13 881 569,54

118 721 135,13

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

319 421,51

319 421,51

VAHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

0,00

0,00

Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Muut saamiset

0,00

0,00

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

64 542,84

160 661,26

Muut saamiset

374 075,07

362 246,86

Siirtosaamiset

152 319,89

590 937,80

3 333,53

526 241,65

Rahat ja pankkisaamiset

250,00

471,05

VASTAAVAA YHTEENSÄ**130 361 913,95****119 567 269,34**

Kiinteistöliikelaitos**TASE****31.12.2016****31.12.2015****VASTATTAVAA****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	12 402 454,12		12 402 454,12	
Arvonkorotusrahasto	125 915,41		127 654,47	
Edellisten tilikausien ylijäämä	25 641 884,77		24 109 313,48	
Tilikauden ylijäämä	<u>-887 881,39</u>	37 282 372,91	<u>1 532 571,29</u>	38 171 993,36

**POISTOERO JA VAPAAEHTOISET
VARAUKSET**

Kertynyt poistoero	25 517 333,77		20 838 778,96	
Investointivaraus	<u>0,00</u>	25 517 333,77	<u>5 797 000,00</u>	26 635 778,96

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset		0,00		0,00
---------------------------	--	------	--	------

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	22 266 668,00		4 200 000,00	
Ostovelat	<u>0,00</u>	22 266 668,00	<u>2 181 818,00</u>	6 381 818,00

Lyhytaikainen

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 933 332,00		3 888 896,00	
Ostovelat	1 532 781,16		2 281 443,61	
Muut velat	39 042,20		42 280,17	
Korottomat velat kuntayhtymältä	41 318 391,93		41 744 052,32	
Siirtovelat	<u>471 991,98</u>	<u>45 295 539,27</u>	<u>421 006,92</u>	<u>48 377 679,02</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**130 361 913,95****119 567 269,34**

Kiinteistöliikelaitos

RAHOITUSLASKELMA

1.1. - 31.12.2016

1.1. - 31.12.2015

Liikelaitoksen toiminnan rahavirta

Liikeliiketoiminta	-1 530 391,01		3 154 302,68	
Poistot ja arvonalennukset	7 541 369,37		7 171 433,01	
Rahoitustuotot ja -kulut	-475 935,57		-464 247,35	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-37 766,13</u>	5 497 276,66	<u>-2 037,91</u>	9 859 450,43

Investointien rahavirta

Investointimenot	-18 273 277,94		-16 222 802,11	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>37 766,13</u>	<u>-18 235 511,81</u>	<u>2 037,91</u>	-16 220 764,20

Toiminnan ja investointien rahavirta

-12 738 235,15 **-6 361 313,77**

Rahoituksen rahavirta

Lainakannan muutokset				
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000,00		0,00	
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 933 332,00		-688 896,00	
Muilta saatujen lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 933 332,00		3 888 896,00	
Muilta saatujen lyhytaikaisten lainojen vähennys	<u>-3 888 896,00</u>	16 111 104,00	<u>-3 955 560,00</u>	-755 560,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos muilta	-64 696,15		143 533,24	
Korottomien velkojen muutos kuntayht.	-425 660,39		6 437 823,71	
Korottomien velkojen muutos muilta	-519 097,16		715 376,52	
Korollisten velkojen muutos muilta	<u>-2 363 636,20</u>	<u>-3 373 089,90</u>	<u>-181 818,20</u>	7 114 915,27

Rahoituksen rahavirta

12 738 014,10 **6 359 355,27**

Rahavarojen muutos

-221,05 **-1 958,50**

Rahavarojen muutos

Rahavarat 31.12.	250,00		471,05	
Rahavarat 1.1.	<u>471,05</u>	<u>-221,05</u>	<u>2 429,55</u>	<u>-1 958,50</u>

5.9.2 Jyväskylän aikuisopisto –liikelaitos

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevaihto	20 860 391,02	21 022 745,44
Valmistus omaan käyttöön	2 000,00	0,00
Tuet ja avustukset	2 372 989,13	2 855 722,73
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	976 625,83	1 223 994,76
Palvelujen ostot	4 156 100,14	4 375 320,14
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	11 528 190,61	11 964 399,88
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	2 454 732,33	2 535 420,13
Muut henkilösivukulut	<u>736 941,38</u>	<u>626 428,37</u>
	14 719 864,32	15 126 248,38
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	413 382,00	406 330,15
Liiketoiminnan muut kulut	<u>2 912 983,31</u>	<u>2 671 863,04</u>
Liikeyli/alijäämä	56 424,55	74 711,70
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	1 889,49	1 740,66
Korvaus peruspääomasta	-6 628,22	-6 628,22
Muut rahoituskulut	<u>-409,60</u>	<u>-497,35</u>
	-5 148,33	-5 384,91
Yli/alijäämä ennen varauksia ja rahastojen muutoksia	51 276,22	69 326,79
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	-107 003,39	-208 421,22
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-)/vähennys (+)	188 770,40	224 802,03
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden yli/alijäämä	<u>133 043,23</u>	<u>85 707,60</u>

Jyväskylän aikuisopisto –liikelaitos

TASE	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	1 789 768,54		1 801 102,43	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>0,00</u>	1 789 768,54	<u>0,00</u>	1 801 102,43
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		622,30		622,30
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet		59 562,29		47 820,08
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	1 342 733,40		661 957,93	
Saamiset kuntayhtymältä	5 180 988,36		5 095 740,10	
Muut saamiset	1 118,90		13 784,87	
Siirtosaamiset	<u>48 125,98</u>	6 572 966,64	<u>22 847,17</u>	5 794 330,07
Rahoitusarvopaperit				
Osakkeet ja osuudet		7 475,95		7 475,95
Rahat ja pankkisaamiset		<u>325,80</u>		<u>479,70</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		8 430 721,52		7 651 830,53

TASE	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	220 940,67		220 940,67	
Muut omat rahastot	2 242 795,40		2 242 795,40	
Edellisten tilikausien ylijäämä	85 707,60		0,00	
Tilikauden ylijäämä	<u>133 043,23</u>	2 682 486,90	<u>85 707,60</u>	2 549 443,67
VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Kertynyt poistoero	315 424,61		208 421,22	
Investointivaraus	<u>302 233,07</u>	617 657,68	<u>491 003,47</u>	699 424,69
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	392 732,43		392 142,14	
Muut velat	321 098,60		350 255,37	
Siirtovelat	<u>4 416 745,91</u>	<u>5 130 576,94</u>	<u>3 660 564,66</u>	<u>4 402 962,17</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		8 430 721,52		7 651 830,53

Jyväskylän aikuisopisto –liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
Toiminnan rahavirta				
Liikeliiketoiminta/-alijäämä	56 424,55		74 711,70	
Poistot ja arvonalennukset	413 382,00		406 330,15	
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 148,33		-5 384,91	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-13 549,01</u>	451 109,21	<u>-65 458,70</u>	410 198,24
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-405 406,65		-583 257,74	
Pys. vastaavien hyödykk. luovutustulot	<u>16 907,55</u>	-388 499,10	<u>65 458,70</u>	-517 799,04
Toiminnan ja investointien rahavirta		62 610,11		-107 600,80
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-11 742,21		5 433,94	
Saamisten muutos kuntayhtymältä	-85 248,26		-670 269,10	
Saamisten muutos muilta	-693 388,31		623 712,32	
Korottomien velkojen muutos muilta	<u>727 614,77</u>	-62 764,01	<u>144 192,49</u>	103 069,65
Rahoituksen rahavirta		-62 764,01		103 069,65
Rahavarojen muutos		<u>-153,90</u>		<u>-4 531,15</u>
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	325,80		479,70	
Rahavarat 1.1.	<u>-479,70</u>	<u>-153,90</u>	<u>-5 010,85</u>	<u>-4 531,15</u>

5.9.3 Jyväskylä lukiokoulutus -liikelaitos

TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevaihto		13 461 314,55	13 772 745,82
Tuet ja avustukset		255 866,49	376 750,50
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		161 649,22	157 226,96
Palvelujen ostot		2 137 009,37	2 366 764,12
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	8 384 003,10		8 802 699,48
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	1 602 036,52		1 785 326,21
Muut henkilösivukulut	<u>521 293,86</u>	10 507 333,48	<u>474 019,10</u> 11 062 044,79
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		89 728,52	131 427,12
Liiketoiminnan muut kulut		<u>2 662 082,81</u>	<u>2 695 322,05</u>
Liikealijäämä		-1 840 622,36	-2 263 288,72
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot		0,00	0,00
Muut rahoitustuotot		0,00	0,00
Korvaus peruspääomasta		-3 000,00	-3 000,00
Muut rahoituskulut		<u>-121,16</u>	<u>-88,25</u>
Tilikauden alijäämä		<u>-1 843 743,52</u>	<u>-2 266 376,97</u>

Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos

TASE	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	151 244,53	119 180,10
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	352 562,43	348 426,79
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	29 007,99	8 226,84
Muut saamiset	17 688,98	26 027,09
Siirtosaamiset	<u>34 796,26</u>	<u>14 034,78</u>
	81 493,23	48 288,71
Rahat ja pankkisaamiset	<u>0,00</u>	<u>120,00</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>585 300,19</u>	<u>516 015,60</u>

TASE	31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	100 000,00	100 000,00
Muut omat rahastot	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-8 319 198,39	-6 052 821,42
Tilikauden alijäämä	<u>-1 843 743,52</u>	<u>-2 266 376,97</u>
	-10 062 941,91	-8 219 198,39
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	352 562,43	348 426,79
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	78 886,39	80 210,34
Muut velat	236 363,70	248 642,17
Korottomat velat kuntayhtymältä	9 071 220,85	7 078 854,29
Siirtovelat	<u>909 208,73</u>	<u>979 080,40</u>
	10 295 679,67	8 386 787,20
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>585 300,19</u>	<u>516 015,60</u>

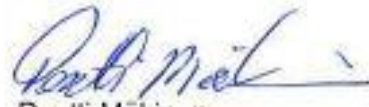
Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
Toiminnan rahavirta				
Liikealijäämä	-1 840 622,36		-2 263 288,72	
Poistot ja arvonalennukset	89 728,52		131 427,12	
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-3 121,16</u>	-1 754 015,00	<u>-3 088,25</u>	-2 134 949,85
Investointien rahavirta				
Investointimenot		<u>-121 792,95</u>		<u>-63 632,30</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 875 807,95		-2 198 582,15
Oman pääoman muutokset				
Peruspääoman muutos	0,00		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos muilta	-33 204,52		53 838,73	
Korottomien velkojen muutos kuntayht.	1 992 366,56		2 889 718,60	
Korottomien velkojen muutos muilta	<u>-83 474,09</u>	<u>1 875 687,95</u>	<u>-747 555,18</u>	<u>2 196 002,15</u>
Rahoituksen rahavirta		1 875 687,95		2 196 002,15
Rahavarojen muutos		<u>-120,00</u>		<u>-2 580,00</u>
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		120,00	
Rahavarat 1.1.	<u>-120,00</u>	<u>-120,00</u>	<u>-2 700,00</u>	<u>-2 580,00</u>

6 Allekirjoitukset ja merkinnät

Jyväskylässä 30.3.2017

Pauli Partanen
hallituksen puheenjohtaja

Pentti Mäkinen
hallituksen 1. varapuheenjohtaja

Pirjo Leinonen
hallituksen 2. varapuheenjohtaja

Eija Laaksonen
hallituksen jäsen

Tahvo Anttila
hallituksen jäsen

Eija Aaltonen
hallituksen jäsen

Satu Jokinen
hallituksen varajäsen

Matti Vesa Volanen
hallituksen jäsen

Meri Lumela
hallituksen jäsen

Vesa Saarikoski
kuntayhtymän johtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Jyväskylässä 25 p~~nä~~h~~u~~htikuuta 2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Aki Rusanen
HT, JHT

LIITE Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Käytetyt kirjanpitokirjat

Päiväkirja
Pääkirja
Ostoreskontraluettelo
Myyntireskontraluettelo
Palkkakirjanpito
TEM-matkalaskukirjanpito
Pysyvien vastaavien kirjanpito
Tuloslaskelma
Tase

Käytetyt tositelajit

Tosite- laji	Nimi	Tosite- laji	Nimi
10	Ostolaskut	64	Myyntilaskut, lukiokoulutus
11	Ostolaskut, Oppisopimuskeskus/ opintososiaaliset maksut	66	Myyntireskontrasuoritukset / Op
12	Ostolaskut, Oppisopimuskeskus/teoriamaksut	68	Verkkokaupan koulutusmyynti
13	Ostolaskut, Oppisopimuskeskus/ koulutuskorvaukset	70	Palkkatositteet
14	Pankkitositteet, muut/Op	71	Matkalaskutositteet
15	Pankkitositteet, lahjoitusrahastot/Op	72	Matkaennakkotositteet
16	Pankkitositteet, maksujen keräily, Jyväskylän ja Jämsän ammattiopistot/Op	78	Excel-tositteet, Jämsän ammattiopisto
17	Pankkitositteet, lahjoitusrahastot, lukiot/Op	79	Excel-tositteet, Kuntayhtymän johto, kehittäminen
18	Pankkitositteet, maksujen keräily, lukiot/Op	80	Muistiotositteet
19	Pankkitositteet, maksujen keräily, Aikuisopisto/Op	81	Excel -tositteet, Jyväskylän ammattiopisto/ Kauppa ja palvelut
20	Ostoreskontramaksut	82	Excel -tositteet, Jyväskylän ammattiopisto/ Tekniikka ja liikenne
25	Poistotositteet, käyttöomaisuus	83	Excel -tositteet, Jyväskylän ammattiopisto/ Hyvinvointi ja kulttuuri
40	Kassatositteet, sisäinen myynti, CPU Ceepos	84	Excel -tositteet, Jyväskylän ammattiopisto/Yhteiset opinnot
41	Kassatositteet, CPU Palvelukassa, Jyväskylä	85	Excel -tositteet, Jyväskylä ammattiopisto/ Opiskelijapalvelut
42	Kassatositteet, CPU Ceepos	86	Excel -tositteet, Oppisopimuskeskus
44	Kassatositteet, CPU Palvelukassa, Jämsä	87	Excel -tositteet, Kuntayhtymän johto
49	Arvonlisäverojakotositteet	88	Excel -tositteet, Kiinteistöliikelaitos
50	Myyntilaskut, Jyväskylän ammattiopisto/ Kauppa ja palvelut	89	Excel -tositteet, Opiskelijaravintolat
51	Myyntilaskut, Jyväskylän ammattiopisto/ Tekniikka ja liikenne	90	Excel -tositteet, Aikuisopisto
52	Myyntilaskut, Jyväskylän ammattiopisto/ Hyvinvointi ja kulttuuri	91	Excel -tositteet, Jyväskylän ammattiopiston johto
53	Myyntilaskut, Jämsän ammattiopisto	92	Kirjanpidon tuloksen kirjaus
56	Myyntilaskut, Jyväskylän ammattiopisto/ Opiskelijapalvelut ja yhteiset opinnot	93	Kirjanpidon laskennallisen tuloksen kirjaus
58	Myyntilaskut, Kuntayhtymän johto	94	Sisäisen laskennan tulos
60	Myyntilaskut, Kiinteistöliikelaitos	95	Sisäisen laskennan laskennallinen tulos
61	Myyntilaskut, Aikuisopisto	97	Sisäisen laskennan tositteet
62	Myyntilaskut, Opiskelijaravintolat	98	Sisäinen laskennan laskennalliset kirjaukset
63	Myyntilaskut, Jyväskylän ammattiopiston johto	99	Vyörytystositteet

Kassatositelajin 40 (Cpu Ceepos kassan kautta kulkeva sisäinen myynti) tositenumerointi on yhteinen tositelajin 42 (Cpu Ceepos kassatositteet) kanssa. Tositelajille 40 ei tositteita muodostu samassa tahdissa kuin tositelajille 42 ja tämän vuoksi tositelajiin 40 muodostuu tyhjiä välejä. Numerointi kulkee samaa tahtia ja siksi tositelajin 40 numerointi ei ole juokseva.

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Myyntilaskut säilytetään OpusCapitan ja Aditron arkistossa. Ostolaskut ja kassajärjestelmien kassatositteet arkistoidaan Baswaren arkistoon. Päivä- ja pääkirjat, osto- ja myyntireskontraluettelot, tuloslaskelma ja tase sekä palkkakirjanpito säilytetään Aditron arkistossa. TEM-matkalaskut arkistoidaan järjestelmän omaan arkistoon. Kirjanpitotositteiden tositelajien 78–91 säilytys tapahtuu paperilla.

Paperitositteet säilytetään 13 vuotta tulosalueilla lukuun ottamatta tositelajin 80 muistiotositteita, jotka säilytetään keskitetysti kuntayhtymän johdossa. Palkkakortit säilytetään 50 vuotta ja tilinpäätösasiakirjat pysyvästi. Hankkeisiin liittyvä kirjanpitoaineisto säilytetään rahoittajilta saatujen ohjeiden mukaan.